Pellolta pöytään 2008

Från åkern till bordet 2008 ■ From farm to fork 2008

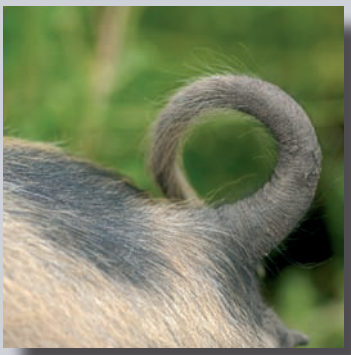

Tilastoja elintarvikeketjusta ja valvonnasta

Statistik över livsmedelskedjan och tillsynen

Statistics on food chain and control

Tike

Pellolta pöytään 2008

Från åkern till bordet 2008

From farm to fork 2008

Tike

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus
Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral
Information Centre of the Ministry of Agriculture and Forestry

Helsinki 2008

Julkaisua koskevat tiedustelut
Aktuaari Sirpa Karppinen
Puh. 020 77 2005
Julkaisutilaukset
s-posti: tilastojulkaisut@mmmtike.fi
Puh. 020 77 21 219

ISSN 1796-6930
Kartat: Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanro 988/MML/08
Painettu: Edita Oy, Helsinki 2008
Ulkoasu: Viestintätoimisto Tulus Oy
Taitto: Tike

Alkusanat

Pellolta pöytään -tilastojulkaisu ilmestyy nyt kolmannen kerran. Julkaisuun on koottu eri lähteistä tietoja koko elintarvikeketjusta alkutuotannosta kuluttajaan elintarviketurvallisuuden näkökulmasta katsottuna. Elintarviketurvallisuutta kuvaavia raportteja ja tilastoja tuotetaan eri organisaatioissa. Tämä julkaisu pyrkii kokoamaan niitä yhteen, mutta se ei kuitenkaan ole kaiken kattava. Julkaisun tavoitteena on antaa yleiskuvaa erilaisista elintarviketurvallisuutta kuvaavista tilastoista. Julkaisussa mainituista tietolähteistä saa tarkemmat tiedot kiinnostavista asioista.

Ensimmäisessä luvussa kuvataan elintarvikeketjun toimintaa, joka perustuu pääosin kotimaisen raaka-aineen tuotantoon ja jalostukseen. Ketjun toiminta sekä siihen liittyvät riskit ja riskien hallinta luovat perustan valvonnan suunnittelulle ja toimeenpanolle. Tärkeä osa elintarvikeketjua ovat kuluttajat ja heidän luottamuksensa elintarvikeketjua kohtaan. Tämän päivän kuluttaja haluaa syödä tuoretta, maukasta ja etenkin turvallista ruokaa.

Luomutuotanto on kerätty omaksi luvukseen. Luomutuotanto kulkee elintarvikeketjussa tavanomaisen tuotannon rinnalla ja sillä on mm. oma valvontajärjestelmänsä. Myös EU:n tilastoviranomaisen, Eurostatin tilastoissa luomu kuuluu yhtenä erillisenä osana elintarviketurvallisuustilastoihin.

Julkaisun kolmas luku liittyy kotieläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Kotieläinten terveys ja hyvinvointi ovat merkittävä osa eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta. Tuotantoeläinten terveydellä on vaikutus jalostavan teollisuuden raaka-aineiden laatuun ja siten myös lopputuotteiden laatuun ja turvallisuuteen.

Suomen elintarviketurvallisuus on kansainvälisesti arvioiden hyvällä tasolla, mutta elintarvikkeiden nauttimiseen liittyy meilläkin merkittäviä terveyshaittoja. Elintarviketuotannon laatuketjun parantumisesta ja elintarvike- ja rehuvalvonnasta huolimatta ihmisiä sairastuu vuosittain elintarvikevälitteisiin tartuntatauteihin. Kansanterveyslaitoksen ylläpitämään tartuntatautirekisteriin päätyy vain pieni osa sairastuneista, koska suuri osa heistä ei hakeudu lainkaan lääkäriin. Näihin asioihin paneudutaan julkaisun neljännessä luvussa.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ohjaa elintarvikevalvontaa, mutta käytännön valvontatyö tehdään pääasiassa kuntatasolla. Vuosittaiset elintarvikevalvonnan riittävyyden arvioinnit osoittavat jatkuvan resurssipulan kunnissa. Kunnallisen valvonnan lisäksi elintarvikkeita valvotaan mm. valtakunnallisissa torjunta-ainejäämien ja vierasaineiden valvontaohjelmissa.

Tike tilastoviranomaisena kehittää ja koordinoi elintarviketurvallisuuteen liittyvien tietojen tilastointia yhteistyössä muiden viranomaistahojen kanssa. Tiken tavoitteena on, että elintarviketurvallisuustilastot tuottavat luotettavaa ja objektiivista tietoa elintarvikkeiden laadusta ja turvallisuudesta sekä kotieläinten terveydestä ja hyvinvoinnista, ja toimivat täten oman alansa arvostettuna tietolähteenä.

Julkaisun laadinnasta on vastannut aktuaari Sirpa Karppinen.

Helsingissä, joulukuussa 2008

Anna Purhonen
Tuotantopäällikkö

Förord

Den statistiska publikationen Från åkern till bordet publiceras nu för tredje gången. I publikationen har man sammanställt uppgifter från olika källor om hela livsmedelskedjan från primärproduktionen till konsumenten betraktat ur livsmedelssäkerhetens perspektiv. Rapporter och statistisk som beskriver livsmedelssäkerheten produceras i olika organisationer. Denna publikation strävar efter att sammanställa dem, men den är emellertid inte heltäckande. Syftet med publikationen är att ge en allmän bild av olika statistiska uppgifter som beskriver livsmedelssäkerheten. I de informationskällor som nämns i publikationen hittar man närmare information om intressanta frågor.

I det första kapitlet beskrivs livsmedelskedjans verksamhet, som huvudsakligen baserar sig på produktion och förädling av inhemska råvaror. Kedjans verksamhet samt därmed anslutna risker och riskhantering utgör grunden för planeringen och verkställandet av tillsynen. Konsumenterna och deras förtroende för livsmedelskedjan utgör en viktig del av livsmedelskedjan. Dagens konsumenter vill äta färska, välsmakande och framför allt trygga livsmedel.

Den ekologiska produktionen har sammanställts i ett eget kapitel. I livsmedelskedjan löper den ekologiska produktionen parallellt med den sedvanliga produktionen, och den har bl.a. ett eget kontrollsystem. Även i EU:s statistikmyndighet Eurostats statistik ingår den ekologiska produktionen som en separat del i statistiken över livsmedelssäkerheten.

Det tredje kapitlet i publikationen handlar om husdjurens hälsa och välfärd. Husdjurens hälsa och välfärd utgör en betydande del av de animaliska livsmedlens säkerhet. Produktionsdjurens hälsa inverkar på råvarornas kvalitet inom den förädlande industrin och därmed också på slutprodukternas kvalitet och säkerhet.

Livsmedelssäkerheten i Finland ligger internationellt sett på en god nivå, men livsmedelskonsumtionen medför betydande olägenheter för hälsan även hos oss. Även om kvalitetskedjan hos livsmedelsproduktionen har förbättrats och trots livsmedels- och foderkontrollen insjuknar människor varje år i livsmedelsburna smittsamma sjukdomar. Endast en liten andel av de insjuknade införs i Folkhälsoinstitutets register över smittsamma sjukdomar, eftersom största delen av dem som insjuknat aldrig söker läkarvård. Det fjärde kapitlet i denna publikation koncentrerar sig på dessa frågor.

Livsmedelssäkerhetsverket Evira styr livsmedelskontrollen, men det praktiska kontrollarbetet görs främst på kommunal nivå. De årliga utvärderingarna av livsmedelstillsynens tillräcklighet visar att det råder en fortlöpande resursbrist i kommunerna. Utöver den kommunala tillsynen övervakas livsmedel bl.a. i anslutning till de riksomfattande programmen för kontroll av bekämpningsmedelsrester och främmande ämnen.

Som statistikmyndighet utvecklar och koordinerar Tike sammanställningen av de statistiska uppgifterna om livsmedelssäkerheten i samarbete med andra myndigheter. Tikes målsättning är att statistiken över livsmedelssäkerheten ska ge tillförlitlig och objektiv information om livsmedlens kvalitet samt husdjurens hälsa och välfärd samt fungera som en uppskattad informationskälla inom området.

Helsingfors, december 2008

Anna Purhonen
Produktionschef

Foreword

From Farm to Fork is now being published for the third time. Its statistics have been collected from a variety of sources, and it covers the entire food chain from primary production to the consumer from a food safety perspective. Although this publication collates reports and statistics produced by a number of organisations, it is not all-inclusive. From Farm to Fork seeks to give a general overview of the available statistics on food safety. More detailed information can then be obtained from the sources mentioned.

The first chapter focuses on raw material production and processing in Finland. The activities involved in the food chain, and their associated risks and risk management, form the basis for the planning and implementation of control and monitoring. Consumers and consumer confidence also play a major role in the food chain. Today's consumers want to eat healthy, tasty and, above all, safe food.

Organic production is covered in a separate chapter. Organic production is carried out alongside standard production and has, for example, its own monitoring system. In its food safety statistics, the EU Commission's Statistical Office, Eurostat, also handles organic produce in a separate section.

The third chapter covers livestock health and wellbeing. Healthy, contented livestock play a significant role in the safety of animal-based foodstuffs. Livestock health affects the quality of the processing industry's raw materials, and therefore also the quality and safety of the final product.

When compared internationally, Finland has a high standard of food safety, but there are still notable health hazards associated with the consumption of foodstuffs. In spite of improvements in both the industry's quality chain and food and feed control, there are annual cases of people contracting contagious diseases through the consumption of foodstuffs. The National Public Health Institute of Finland maintains a register of contagious diseases, but only a fraction of these cases are entered, as the majority of those who become ill do not consult a doctor. These issues are the subject of the fourth chapter.

The Finnish Food Safety Authority Evira supervises food control and monitoring, but in practice, monitoring is carried out by local authorities. Annual estimations of the sufficiency of municipal control and monitoring show a continual lack of resources. Foodstuffs are also controlled through national programmes that monitor, for example, pesticides and residues.

As a statistics authority, Tike develops and coordinates the compilation of statistics on food safety in cooperation with other authorities. Tike seeks to be a respected source of information in its industry by producing reliable and objective statistics on the quality and safety of foodstuffs and the health and welfare of livestock.

From Farm to Fork has been compiled by actuary Sirpa Karppinen.

Helsinki, December 2008

Anna Purhonen
Production Manager

Sisällys

Alkusanat 5
Symbolit ja lyhenteet 14
Elintarviketurvallisuus ja tilastointi 15

1. Elintarvikeketjun rakenne ja toiminta 19
Kartta 1.1. Maatilojen lukumäärä vuonna 2007 21
1.2. Lihantuotanto vuonna 2007 22
1.3. Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä vuonna 2006 23
1.4. Suomessa vakinaisesti asuva väestö vuonna 2007 25
Kuvio 1.1. Maatilojen lukumäärä ja keskimääräinen nautaeläinten määrä tilalla vuosina 1995 - 2007 20
1.2. Tärkeimpien viljelykasvien sadot vuosina 1993 - 2007 21
1.3. Lihan kokonaistuotanto eläinlajeittain vuosina 1995 - 2007 22
1.4. Elintarviketeollisuuden toimipaikkojenlukumäärä toimialoittain vuosina 1995 - 2006 24
1.5. Elintarvikkeiden kulutus vuosina 1987, 1997 ja 2007 25
Taulu 1.1. Maatilojen lukumäärä tuotantosuunnittain vuosina 2002 - 2007 26
1.2. Tärkeimpien viljelykasvien kokonaissadot vuosina 2002 - 2007 26
1.3. Viljan elintarvikejauhatus vuosina 2002 - 2007 27
1.4. Rehuteollisuuden viljan käyttö vuosina 2002 - 2007 27
1.5. Teurastettujen eläinten lukumäärät ja lihantuotanto vuosina 2002 - 2007 28
1.6. Maidon- ja kananmunien tuotanto vuosina 2002 - 2007 28
1.7. Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä toimialoittain vuosina 2002 - 2006
1.8. Elintarvikkeiden vähittäiskauppaa sekä ravitsemistoimintaa harjoittavien yritysten toimipaikkojen lukumäärä 29
toimialoittain vuosina 2002 - 2006 30
1.9. Kuluttajien lukumäärä ikäryhmittäin ja alueittain vuonna 2007 sekä koko maassa vuosina 2000 - 2007 31
1.10. Asuntokuntien lukumäärä asuntokunnan koon mukaan ja alueittain vuonna 2007 ja koko maassa vuosina 1995 - 2007 32
1.11. Eräiden elintarvikkeiden kotimainen käyttö ja ulkomaankauppa vuonna 2006 33

2. Luomutuotanto 35
Kartta 2.1. Luomutilojen lukumäärä vuonna 2007 37
Kuvio 2.1. Luomuhyväksytty ja siirtymävaiheessa oleva ala 2000 - 2007 36
2.2. Luomusadon 2007 käyttö luomuna tai tavanomaisena 38
2.3. Luomusadon 2007 käyttö maatilalla tai myynti maatilalta 38
Taulu 2.1. Luomutilojen lukumäärä peltosuuruusluokittain vuonna 2007 ja kaikki luomutilat vuosina 2000 - 2007 39
2.2. Luomutilojen peltoalat työvoima- ja elinkeinokeskuksittain vuonna 2007 ja vuosina 2000 - 2006 40
2.3. Maatalousmaan käyttö vuosina 2006 ja 2007 41
2.4. Kotieläinten lukumäärä viljelytavan mukaan vuonna 2007 42
2.5. Luomutilojen lukumäärä tuotantosuunnittain vuosina 2006 ja 2007 43
2.6. Luomusato vuosina 2006 ja 2007 44
2.7. Luomusadon käyttö 45
2.8. Tärkeimpien luomuvihannesten, luomumarjojen ja luomuomenan viljely avomaalla vuonna 2007 46
2.9. Luomutoimijoiden määrä vuosina 2002 - 2007 47
2.10. Luomutarkastusten määrä tuotantosuunnittain 2007 48

3. Kotieläinten terveys ja hyvinvointi 49
Kartta 3.1. Kotieläintilojen lukumäärä vuonna 2007 51
3.2. Kotieläintilojen lukumäärä vuonna 1997 51
Kuvio 3.1. Kotieläintilojen lukumäärä vuosina1995 - 2007 50
3.2. Kotieläintein lukumäärä vuosina 1995 - 2007 51
3.3. Siipikarja lukumäärä vuosina 1995 - 2007 52
Taulu 3.1. Kotieläinten määrä eläinlajeittain vuonna 2007 ja määrä tilaa kohden vuosina 2001 - 2007 53

3.2. Kotieläinten lukumäärä alueittain vuonna 2007 ja koko maassa vuosina 2000 - 2007 54
3.3. Rehuseosten valmistusmäärät vuosina 2002 - 2007 55
3.4. Elintarviketuotantoon tarkoitettujen eläinten rehujen valvontakohteet ja niihin tehdyt tarkastukset vuosina 2006 ja 2007 55
3.5. Rehuvalvonnan valvontanäytteiden kokonaismäärät vuosina 2002 – 2007 56
3.6. EU-eläinsuojelutarkastukset vuosina 2000 - 2007 57
3.7. Eläinsuojelurikoksista ja -rikkomuksista annettujen tuomioiden määrä alioikeuksissa vuosina 2001 - 2006 58

4. Elintarviketurvallisuus 59
Kartta 4.1. Kunnallisen elintarvikevalvonnan valvontakohteiden lukumäärä vuonna 2007 60
Kuvio 4.1. Kunnalisen elintarvikevalvonnan valvontakohteet vuosina 1998 - 2007 61
4.2. Kasvinsuojeluaineiden myynti vuosina 2000 - 2007 62
4.3. Ruokamyrkytysepidemioissa sairastuneiden määrät vuosina 2001 - 2006 63
Taulu 4.1. Kunnallinen elintarvikevalvonta lääneittäin vuonna 2007 sekä vuosina 1998 - 2006 64
4.2. Kunnallinen elintarvikevalvonta valvontakohdetyypeittäin vuonna 2007 65
4.3. Kunnallisen elintarvikevalvonnan laboratoriotutkimukset tuoteryhmittäin vuonna 2007 66
4.4. Hedelmien, vihannesten ja viljojen torjunta-ainejäämien valvonnassa analysoitujen näytteiden lukumäärä ja tulokset vuonna 2007 67
4.5. Elintarvikevälitteiset ruokamyrkytysepidemiat aiheuttaneen elintarvikkeen mukaan vuosina 2001 - 2006 68
4.6. Elintarvikevälitteiset ruokamyrkytysepidemiat käsittelyvirheen mukaan vuosina 2001 - 2006 69
4.7. Elintarvike- ja vesivälitteiset ruokamyrkytysepidemiat ja niissä sairastuneet vuosina 2001 - 2006 70
4.8 Ruokamyrkytysrekisterin elintarvikevälitteisten epidemioiden ja tartuntatautirekisterin tietojen vertailu vuosina 2001 - 2006 70

Laatuseloste 72
Käsitteitä ja määritelmiä 74
Karttaluettelo 76
Kuvioluettelo 77

Innehåll

Förord 6
Symboler och förkortningar 14
Livsmedelsäkerhet ochc statistik 16

1. Livsmedelskedjans struktur och verksamhet 19
Karta 1.1. Antal gårdar 2007 21
1.2. Köttproduktion år 2007 22
1.3. Antal arbetsställen inom livsmedelsindustri år 2006 23
1.4. Fast bosatt befolkning i Finland 2007 25
Figur 1.1. Antal gårdar och medelantal nötkreatur på gårdarna åren1995 - 2007 20
1.2. De viktigaste odlingsväxternas totalskörd åren 1993 - 2007 21
1.3. Totalproduktionen av kött enligt djurslag åren 1995 - 2007 22
1.4. Antal arbetsställen inom livsmedelsindustrin enling bransch åren 1995 - 2006 24
1.5. Konsumtion av lismedel åren 1987, 1997 och 2007 25
Tabell 1.1. Antal gårdar enligt produktionsinriktning åren 2002 - 2007 26
1.2. De viktigaste odlingsväxternas totalskördar åren 2002 - 2007 26
1.3. Livsmedelsmalning av spannmål åren 2002 - 2007 27
1.4. Foderindustrins användning av spannmål åren 2002 - 2007 27
1.5. Antal slaktade djur och köttproduktion åren 2002 - 2007 28
1.6. Mjölk- och äggproduktion åren 2002 - 2007 28
1.7. Antal arbetsställen inom livsmedelsindustrin enligt bransch åren 2002 - 2006 29
1.8. Antal arbetsställen inom detaljhandeln med livsmedel och restaurangverksamhet enligt bransch åren 2002 - 2006 30
1.9. Antal konsumenter enligt ålder områdesvis år 2007 och i hela landet åren 2000 - 2007 31
1.10. Antal bostadshushåll enligt storlek och områdesvis år 2007 och i hela landet åren 1995 - 2007 32
1.11. Inrikes användning och utrikeshandel för några livsmedel år 2006 33

2. Ekologisk jordbruksproduktion 35
Karta 2.1. Antal ekogårdar år 2007 37
Figur 2.1. Godkänd ekologisk areal och areal i omläggn ingsskede åren 2000 - 2007 36
2.2. Användningen av ekoskörd 2007 som eko-vara eller konventionell vara 38
2.3. Användningen av ekoskörd 2007 på gården eller försäljning från gården *38*
Tabell 2.1. Antal ekogårdar enligt åkerstorleksgrupper år 2007 och alla ekogårdar åren 2000 - 2007 39
2.2. Ekogårdarnas areal per gård enligt och arbetskrafts- och näringscentral 2007, och åren 2000 - 2006 40
2.3. Jordbruksmarkens användning åren 2006 och 2007 41
2.4. Antal husdjur enligt odlingsmetod år 2007 42
2.5. Antal ekolantbrukslägenheter enligt produktionsinriktning åren 2006 och 2007 43
2.6. Ekoskörd åren 2006 och 2007 44
2.7. Användningen av ekoskörd 45
2.8. Ekologisk frilandsodling av de viktigaste grönsakerna, bären och äpplena år 2007 46
2.9. Antal ekoaktörer åren 2002 - 2007 47
2.10. Antal ekokontroll enligt produktionriktningar 2007 48

3. Husdjurens hälsa och välbefinnande 49
Karta 3.1. Antal husdjurgårdar år 2007 51
3.2. Antal husdjurgårdar år 1997 51
Figur 3.1. Antal husdjurgårdar åren 1995 - 2007 50
3.2. Antal husdjur åren 1995 - 2007 51
3.3. Antal fjäderfä åren 1995 - 2007 52

Tabell 3.1. Antal husdjur totalt enligt djurart år 2007 och antal per gård åren 2001 - 2007 53
3.2. Antal husdjur områdesvis år 2007 och i hela landet åren 2000 - 2007 54
3.3. Tillverkning av foderblandningar åren 2002 - 2007 55
3.4. Foderkontrollobjekt ifråga om foder för animalieproduktionsdjur och inspektionsbesök åren 2006 och 2007 55
3.5. Antal kontrollprov av foderkontroll åren 2002 - 2007 56
3.6. EU-djurskyddsinspektioner åren 2000 - 2007 57
3.7. Antal domar för djurskyddsbrott och -förseelse i underdomstolar åren 2001 - 2006 58

4. Livsmedelssäkerhet 59
Karta 4.1. Antal kontrollobjekt inom den kommunala livsmedelstillsynenår 2007 60
Figur 4.1. Kontrollobjekt inom den kommunala livsmedelstillsynen åren 1998 - 2007 61
4.2. Försäljning av bekämpningsmedel åren 2000 - 2007 62
4.3. Antal personer som insjuknat i matförgiftningsepidemier åren 2001 – 2006 63
Tabell 4.1. Kommunal livsmedelstillsyn enligt län 2007 och åren 1998 - 2006 64
4.2. Den kommunala livsmedelstillsynen enligt objektkategori 2007 65
4.3. Laboratorieundersökningar i den kommunala livsmedelstillsynen enligt produktgrupp år 2007 66
4.4. Antal analyserade prov och resultat av tillsynen i fråga om bekämpningsmedelsrester i frukt, grönsaker och spannmål år 2007 67
4.5. Livsmedelsburna matförgiftningsepidemier enligt förorsakande livsmedel åren 2001 - 2006 68
4.6. Livsmedelsburna matförgiftningsepidemier enligt hanteringsfel åren 2001 - 2006 69
4.7. Livsmedels- och vattenburna matförgiftningsepidemier och antal personer som insjuknat i dem.åren 2001 - 2006 70
4.8. Jämförelse av uppgifter om livsmedelsburna epidemier i matförgiftningsregistret med uppgifterna i epidemiregistret åren 2001–2006 70

Kvalitetsbeskrivning (på finska) 72
Begrepp och definitioner (på finska) 74
Förteckning över kartor 76
Förteckning över figurer 77

Contents

Foreword 7
Contents 12
Symbols and abreviations 14
Food Safety and Statistic 17

1. Structure and activity of the food chain 19
Map 1.1. Number of farm 2007 21
1.2. Meat production, 2007 22
1.3. Number of establishments in food industry, 2006 23
1.4. The permanent resident population of Finland, 2007 25
Figure 1.1. Number of farms and average number of cattle on farms, 1995 - 2007 20
1.2. Total yields of the most important crops, 1993 - 2007 21
1.3. Total meat production by species, 1995 - 2007 22
1.4. Number of establishments in food industry by branch, 1995 - 2006 24
1.5. Consumption of foodstuff, 1987, 1997 and 2007 25
Table 1.1. Number of farms by production sector, 2002 - 2007 26
1.2. Total yields of the most important crops, 2002 - 2007 26
1.3. Grain milled for food, 2002 - 2007 27
1.4. Grain used by feed industry, 2002 - 2007 27
1.5. Number of slaughtered animals and meat production, 2002 - 2007 28
1.6. Milk and egg production, 2002 - 2007 28
1.7. Number of establishments in food industry by branch, 2002 - 2006 29
1.8. Number of establishments in retail sale of food and restaurants by branch, 2002 - 2006 30
1.9. Number of consumers by age and region, 2007, and in the whole country 2000 - 2007 31
1.10. Number of household-dwelling units by the size of the unit and region, 2007 and in the whole country 1995 - 2007 32
1.11. Domestic utilization and foreign trade for certain foodstuff, 2006 33

2. Organic farming 35
Map 2.1. Number of organic farms, 2007 37
Figure 2.1. Certified organic and in-conversion area, 2000 - 2007 36
2.2. Use of organic production 2007 as organic or conventional 38
2.3. Use of organic production 2007 on farm or sale from farm 38
Table 2.1. Number of organic farms by field area group, 2007, and all organic farms 2000 - 20007 39
2.2. Arable land area of organic farms Employment and Economic Development Centre 2007, and 2000 - 2006 40
2.3. Use of agricultural area, 2006 and 2007 41
2.4. Number of livestock by farming method, 2007 42
2.5. Number of farms by production sector, 2006 and 2007 43
2.6. Organic production, 2006 and 2007 44
2.7. Use of organic production 45
2.8. Major organic vegetables, berries and apples grown in the open, 2007 46
2.9. Number of organic operators, 2002 - 2007 47
2.10. Number of organic controls by production type 2007 48

3. Animal health and welfare 49
Map 3.1. Number of animal farms, 2007 51
3.2. Number of animal farms, 1997 51
Figure 3.1. Number of organic animal farms, 1995 - 2007 50
3.2. Number of livestock, 1995 - 2007 51
3.3. Number of poultry, 1995 - 2007 52

Table 3.1. Number of livestock by species, 2007 and number of livestock per farm, 2001 - 2007 53
3.2. Number of livestock by region, 2007 and in the whole country 2000 - 20007 54
3.3. Manufacture of compound feedingstuffs, 2002 - 2007 55
3.4. Feed control objects of feedingstuffs for food-producing animals and inspection visits in 2006 and 2007 55
3.5. Number of control samples of feed control, 2002 - 2007 56
3.6. EU inspections of animal protection, 2000 - 2007 57
3.7. Number of sentences for animal welfare crime and violation in lower courts, 2001 - 2006 58

4. Food safety 59
Map 4.1. Number of control objects of municipal food control, 2007 60
Figure 4.1. Control objects of municipal food control 1998 - 2007 61
4.2. Sale of pesticides, 2000 - 2007 62
4.3. Number of cases of illness in food poisoning epidemics, 2001 – 2006 63
Table 4.1. Municipal food control by province, 2007 and 1998 - 2006 64
4.2. Municipal food control by object category in 2007 65
4.3. Laboratoryanalyses in municipal food control by product category, 2007 66
4.4. Number of samples and results of pesticide residue monitoring of fruit, vegetables and cereals, 2007 67
4.5. Food borne food poisoning epidemics by causative foodstuff, 2001 - 2006 68
4.6. Food borne food poisoning epidemics by type of mishandling, 2001 – 2006 69
4.7. Food and water borne food poisoning epidemics and number of cases of illness, 2001 – 2006 70
4.8. Comparison of data on food borne epidemics in the National Food Poisoning Register with the data in the National Infectious Disease Register, 2001 – 2006 70

Quality description (in Finnish) 72
Concepts and definitions (in Finnish) 74
List of Maps 76
List of Figures 77

Symbolit ja lyhenteet

Symboler och förkortningar

Symbols and abbreviations

-	**Ei yhtään** – Värdet noll – *Magnitude nil*
..	**Tietoa ei ole saatu** – Uppgift ej tillgänglig *Data not available*
0 0,0	**Suure on pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä** Mindre än hälften av den använda enheten *Magnitude less than half of unit employed*
EU	**Euroopan unioni** – Europeiska unionen *European Union*
Evira	**Elintarviketurvallisuusvirasto** Livsmedelssäkerhetsverket *Finnish Food Safety Authority*
KTL	**Kansanterveyslaitos** Folkhälsoinstitutet *National Public Health Institute*
Ha	**Hehtaari** – Hektar – *Hectare*
Kpl	**Kappale** – Stycke – *Number*
TE-keskus TE-centralen *TE centre*	**Työvoima- ja elinkeinokeskus** Arbetskrafts- och näringscentralen *Employment and Economic Development Centre*
Eurostat	**EU-komission tilastoviranomainen** EU-kommissions statistik myndighet *Statistical Office of the European Communities*

Elintarviketurvallisuus ja tilastointi

Elintarviketurvallisuus kuuluu oleellisena osana koko elintarvikeketjuun, sen varmistaminen alkaa maatilalta ja päättyy kuluttajan pöytään. Elintarviketurvallisuustilastot on käsitteenä hyvin laaja. Ne sisältävät tilastoja koko elintarvikeketjusta. Aihealueen tilastoja tarvitaan kuvaamaan myös tilannetta, jolloin kaikki on hyvin, mutta riski elintarviketurvallisuuden pettämiseen on olemassa. Elintarviketurvallisuutta kuvaaviin tilastoihin kuuluvat myös elintarvike- ja rehuvalvonnan tiedot.

Turvallisiin elintarvikkeisiin tähtäävässä elintarvikeketjussa kylvetään ketjun alkupäässä pellolle tervettä siementä. Viljelyssä käytetään hyvälaatuisia ja kasvintuotantoon sopivia lannoitteita ja kasvinsuojeluaineita käytetään ainoastaan todetun tarpeen mukaan. Rehuteollisuudessa huomioidaan, että rehuvalmisteet eivät sisällä tauteja aiheuttavia mikrobeja. Muun muassa salmonellan esiintymistä seurataan kansallisen salmonellaohjelman puitteissa. Hyvä rehu ja sitä kautta hyvinvoivat, terveet eläimet ovat edellytys elintarviketurvallisuudelle. Tuotantoeläinten hyvä terveystilanne turvataan kansallisella eläinten terveydenhuoltojärjestelmällä.

Kaikkia elintarvikkeita ja rehuja koskevat yleiset hygieniasäännöt. Elintarvikealan yritysten on tunnistettava tuotantoprosessissa kaikki elintarviketurvallisuuden kriittiset kohdat. Elintarvike- ja rehuteollisuudessa on jo pitkään ollut voimassa omavalvontavelvoite, jolla yritykset voivat itse varmistaa elintarviketurvallisuuden. Omavalvonnan yhtenä osana elintarvike- ja rehualan toimijoiden tulee pystyä jäljittämään käytettävät raaka-aineet. Näin laatu saadaan turvattua koko elintarvikeketjussa. Omavalvontavelvoite koskee myös kauppaa ja ruokapalveluita. Kuluttajalle jää vastuu siitä, että elintarvike pysyy käyttökelpoisena kotona ruuan nauttimiseen asti.

Kuluttajan kannalta näkyvin asia katkoksesta elintarviketurvallisuusketjussa on kenties ruokamyrkytys, jolloin ruuan tai talousveden nauttimisen välityksellä on saatu tarttuva tauti tai myrkytys. Ruokamyrkytysepidemiasta puhutaan silloin kun vähintään kaksi henkilöä on saanut oireiltaan samanlaatuisen sairauden nautittuaan samaa alkuperää olevaa ruokaa tai talousvettä, ja jos epidemiologisesti kyseinen ruoka tai vesi voidaan todeta sairauden lähteeksi. Ruokamyrkytyksen aiheuttaja voi olla mikrobi, mikrobin tuottama toksiini tai muu aineenvaihduntatuote, loinen, myrkyllinen eläin, kasvi, sieni tai kemiallinen aine.

Viranomaiset valvovat elintarviketurvallisuutta maassamme. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa laatua ja turvallisuutta koko elintarvikeketjussa. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira tutkii ja valvoo elintarvikkeiden sekä maa- ja metsätalouden tuotantopanosten laatua ja turvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvinterveyttä. Evirassa tehdään myös riskinarviointia liittyen Suomen elintarviketurvallisuuteen. Käytännön valvonta on pääasiassa kunnissa.

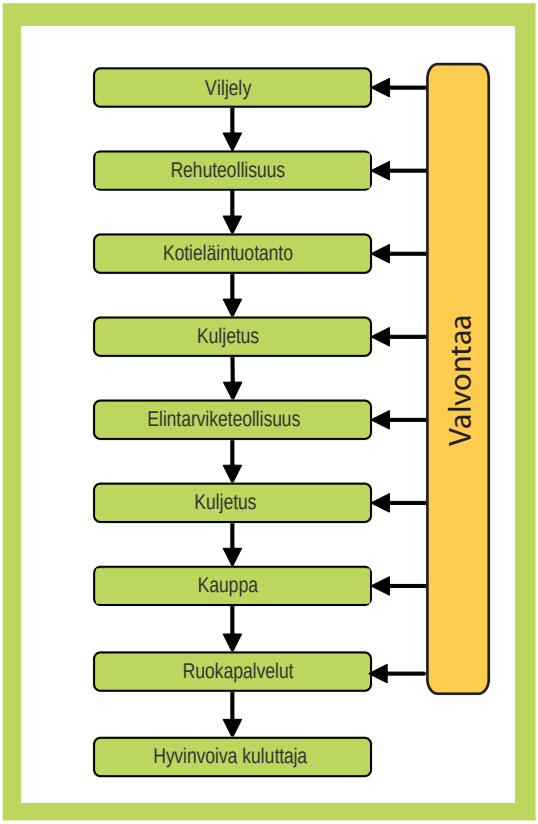

Elintarviketurvallisuusketjun toimijat.

Eurostat kehittää EU:n elintarviketurvallisuustilastointia

Eurostat käynnisti vuonna 2002 elintarvikkeiden turvallisuutta kuvaavien tilastojen kehittämisen EU-tasolla ja sisällytti sen tilastoohjelmaansa nimellä Food Safety Statistics. Eurostatin tavoitteena on edistää elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvien tietojen käyttöä ja saatavuutta kokoamalla osa-alueen tiedot yhteen tietokantaan. Tätä varten Eurostat joutuu analysoimaan eri EU-maiden elintarviketurvallisuuteen liittyviä tietoja ja kehittämään tietojen yhdenmukaistamista. Tike osallistuu Suomen edustajana Eurostatin elintarviketurvallisuustilastojen kehittämiseen.

Eurostatissa elintarviketurvallisuus käsitetään hyvin laajasti. Elintarviketurvallisuustilastoihin kuuluvat mm. elintarvikevalvonta (statistics on control and monitoring activities), elintarvikkeiden kulutus (food consumption statistics), luomu ja muut erityismerkinnöin varustetut tuotteet (statistics on products with distinctive marks) sekä elintarviketurvallisuus ja ihmisten terveys (human health issues related to food safety).

Livsmedelssäkerhet och statistik

Livsmedelssäkerheten utgör en väsentlig del av hela livsmedelskedjan. Livsmedelssäkerheten och säkerställandet av den börjar på gården och slutar på konsumentens matbord. Statistiken över livsmedelssäkerheten är ett mycket omfattande begrepp. Den omfattar statistiska uppgifter om hela livsmedelskedjan. Statistiken över livsmedelssäkerheten behövs också för att beskriva situationer då allt är väl, men där risker för bristande livsmedelssäkerhet existerar. Även uppgifterna om livsmedels- och fodertillsynen ingår i statistiken över livsmedelssäkerheten.

I en livsmedelskedja som siktar på trygga livsmedel sår man i början av kedjan friska frön på åkrarna. I odlingen används gödsel, som är av god kvalitet och som lämpar sig för växtodling, och växtskyddsmedel används endast enligt konstaterat behov. I foderindustrin säkerställer man att foderprodukterna inte innehåller sjukdomsorsakande mikrober. Bland annat förekomsten av salmonella uppföljs inom ramen för det nationella salmonellaprogrammet. Bra foder ger välmående friska djur, vilket är en förutsättning för livsmedelssäkerheten. En god hälsa hos produktionsdjuren säkerställs med hjälp av det nationella hälsovårdssystemet för djur.

Allmänna hygieniska föreskrifter gäller för alla livsmedel och foder. Företagen inom livsmedelsbranschen bör identifiera alla för livsmedelssäkerheten kritiska aspekter i produktionsprocessen. Livsmedels- och foderindustrin har redan länge haft skyldighet att ordna egenkontroll med vars hjälp företagen själva kan garantera livsmedelssäkerheten. Som en del av egenkontrollen skall aktörerna inom livsmedels- och foderbranschen kunna spåra de använda råvarorna. Således tryggas kvaliteten inom hela livsmedelskedjan. Egenkontrollskyldigheten gäller också handeln och mattjänsterna. Konsumenten svarar för att livsmedlen förblir användbara i hemmet tills maten konsumeras.

Det mest synliga tecknet ur konsumentens perspektiv på ett avbrott i livsmedelssäkerhetskedjan är kanske matförgiftning, då man blir sjuk eller förgiftad via mat eller hushållsvatten. Man talar om en matförgiftningsepidemi då minst två personer har insjuknat i en sjukdom med liknande symptom efter att ha konsumerat mat eller hushållsvatten från samma källa och om man epidemiologiskt kan konstatera att ifrågavarande mat eller vatten var sjukdomsorsaken. Matförgiftning kan orsakas av mikrober, toxiner eller andra ämnesomsättningsprodukter som producerats av mikrober, parasiter, giftiga djur, växter, svampar eller kemiska ämnen.

Myndigheterna övervakar livsmedelssäkerheten i vårt land. Jord- och skogsbruksministeriet styr kvaliteten och säkerheten i hela livsmedelskedjan. Livsmedelssäkerhetsverket Evira undersöker och övervakar kvaliteten och säkerheten hos livsmedel samt jord- och skogsbrukets produktionsinsatser, djurens hälsa och välfärd samt växternas hälsa. Evira utför också riskbedömningar i anslutning till Finlands livsmedelssäkerhet. Kommunerna svarar huvudsakligen för den praktiska tillsynen.

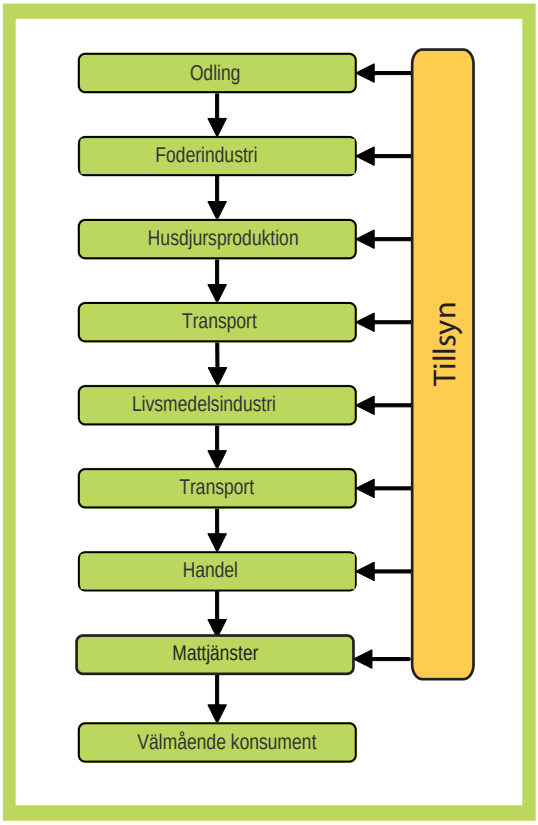

Aktörer i livsmedelssäkerhetskedjan

Eurostat utvecklar EU:s livsmedelssäkerhetsstatistik

År 2002 inledde Eurostat utvecklingen av den statistik som beskriver livsmedlens säkerhet på EU-nivå och inkluderade den i sitt statistikprogram Food Safety Statistics. Eurostat har som målsättning att främja användningen av och tillgången till uppgifter om livsmedlens säkerhet genom att sammanställa uppgifterna om delområdet i en databas. För detta ändamål måste Eurostat analysera uppgifter om olika EU-länders livsmedelssäkerhet och utveckla metoder för att förenhetliga uppgifterna. Som representant för Finland deltar Tike i utvecklingen av Eurostats statistik över livsmedelssäkerheten.

Vid Eurostat har begreppet livsmedelssäkerhet en mycket omfattande innebörd. I statistiken över livsmedelssäkerheten ingår bl.a. livsmedelskontroll (statistics on control and monitoring activities), livsmedelskonsumtion (food consumption statistics), ekologiskt märkta och andra specialmärkta produkter (statistics on products with distinctive marks) samt livsmedelssäkerhet och människors hälsa (human health issues related to food safety).

Food Safety and Statistic

Food safety is a fundamental part of the food chain. Food safety and its supervision begin at the farm and end when the food arrives on consumers' dining tables. Food safety statistics have a very broad scope and include statistics on the entire food chain. They are required even under normal circumstances, as there is always the risk of a breach in food safety. Food safety statistics also include information on the control and monitoring of foodstuffs and animal feed.

A safe food chain begins with the planting of healthy seeds. High-quality fertilisers and protection products suited to plant cultivation are used, but only as necessary. The animal feed industry ensures that feed doesn't contain disease-causing microbes. There is, for example, a national programme to monitor occurrences of salmonella. High-quality feed, and through it healthy, contented animals, are a prerequisite for food safety. A national veterinary healthcare system ensures healthy livestock.

There are public hygiene regulations governing all foodstuffs and feeds. Companies in the food industry must be familiar with the critical aspects of food safety in all production processes. There has long been a self-control obligation in the foodstuff and feed industries, so that companies can safeguard food safety themselves. One aspect of self-control involves operators in the food and feed industries being able to trace their raw materials. Quality can then be ensured throughout the food chain. The self-control obligation also covers trade and catering services. Consumers are then responsible for ensuring that the foodstuffs they store at home remain fit for consumption.

A break in the food safety chain is probably most visible to consumers in cases of food poisoning, when an infectious disease or poison is transmitted through food or water intended for household consumption. A food poisoning epidemic is defined as a case in which at least two people present symptoms of the same kind of illness after consuming food or water from the same source, and if the food or water in question can be epidemiologically verified as the source of the illness. Food poisoning can be caused by a microbe, a toxin or other metabolic product produced by a microbe, a parasite, or a poisonous animal, plant, fungus or chemical substance.

The authorities supervise food safety in Finland, and the Ministry of Agriculture and Forestry controls quality and safety throughout the food chain. The Finnish Food Safety Authority Evira researches and monitors the quality and safety of foodstuffs and the production outlays of the agricultural and forestry industry, as well as plant and livestock health and animal welfare. Evira also conducts risk analyses on the Finnish food industry. In practice, local authorities take primary responsibility for control and monitoring.

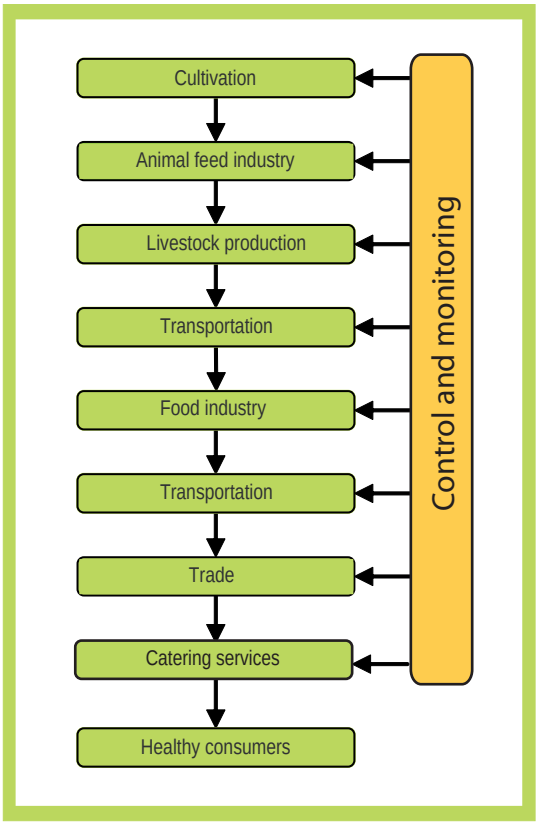

Operators of the food safety chain

Eurostat developing EU food safety statistics

In 2002, Eurostat began to develop statistics on food safety at the EU level. This data was included in its statistical programme as the Food Safety Statistics. Eurostat seeks to promote the availability and use of data relating to food safety by collating information on the various subcategories into a single database. Eurostat has therefore had to analyse food safety data from different EU countries in order to create a shared standard. Tike is Finland's representative in the development of Eurostat's Food Safety Statistics.

Eurostat operates with a very broad scope, and its Food Safety Statistics include information on control and monitoring activities, food consumption, organic and other products with distinctive marks, and human health issues related to food safety.

Elintarvikeketjun rakenne ja toiminta

Livsmedelskedjans struktur och verksamhet ■
Structure and activity of the food chain

1

Alkutuotanto muodostaa perustan koko Suomen elintarviketaloudelle. Valtaosa kotimaassa tuotetuista maataloustuotteista jalostetaan kotimaan elintarviketeollisuudessa. Elintarvikkeiden kulutus perustuu kuluttajien luottamukseen koko elintarvikeketjua kohtaan, joka päivä. Elintarvikeketju on elintarviketurvallisuuden osalta katkeamaton ketju, jolla taataan kuluttajien hyvinvointi.

Elintarvikeketjun rakenne ja toiminta

Elintarvikeketju pellolta kuluttajan lautaselle on katkeamaton ketju elintarviketurvallisuuden osalta. Elintarvikeketjun rakenne on vuosien myötä muuttunut, kun elintarvikkeiden teollinen valmistus on lisääntynyt. Elintarvikeketjun toiminta perustuu edelleen kuitenkin kotimaisen raaka-aineen tuotantoon ja jalostukseen. Elintarviketurvallisuuden takaamiseksi elintarvike- ja rehualan toimijoiden tulee pystyä jäljittämään kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa elintarvikkeet, rehut, elintarviketuotantoon käytettävät eläimet ja muut mahdolliset aineet, joita käytetään tai voidaan käyttää elintarvikkeisiin ja rehuun. Kotimaisen elintarviketuotannon tulevaisuuden kannalta keskeinen tekijä on säilyttää kuluttajien luottamus tuotteiden turvallisuuteen ja laatuun.

Alkutuotanto

Elintarvikeketjun alkupäässä oleva alkutuotanto muodostaa perustan koko elintarviketaloudelle. Maatiloilla tapahtuva alkutuotanto tuottaa elintarviketeollisuudelle sen tarvitseman kotimaisen raaka-aineen. Alkutuotannon rakenne on vuosien myötä muuttunut kohti isompia yksiköitä. Vuonna 1995 maatilojen lukumäärä oli lähes 100 000 ja vuoteen 2007 se on vähentynyt lähes 67 000 tilaan (taulu 1.1). Vähentyminen johtuu pienten tilojen lopettamisesta. TE-keskuksittain tarkasteltaessa maatiloja on eniten Varsinais-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueilla (kartta 1.1).

Tuotantosuunnan mukaan tarkasteltaessa viljanviljely on yleisin tuotantosuunta (taulu 1.1) ja näiden tilojen lukumäärä on pysynyt ennallaan viimeiset kuusi vuotta. Sen sijaan lypsykarjataloutta harjoittavien tilojen lukumäärä on vähentynyt viimeisen kuuden vuoden aikana noin 30 %. Vastaava muutos koskee myös kaikkia muita kotieläimiä, sillä kotieläintilojen lukumäärä (kuvio 1.1) on kuuden viimeisen vuoden aikana vähentynyt 23 %. Sen sijaan kotieläintilalla olevien eläinten määrä on keskimääräisesti lisääntynyt. Vuonna 1995 nautoja oli kotieläintilalla keskimäärin 20, vuonna 2002 niitä oli 29 ja vuonna 2007 jo 34 kpl (kuvio 1.1).

Maatilojen keskimääräinen peltoala on kasvanut viime vuosina noin hehtaarilla vuodessa. Vuodesta 1995 keskipeltoala on noussut lähes 13 hehtaaria ja on tällä hetkellä jo 34 hehtaaria. Isojen, yli 200 hehtaaria olevien tilojen lukumäärä on kasvanut valtavasti. Vuonna 1995 näitä isoja tiloja oli vain 59 kpl ja kymmenen vuotta myöhemmin eli vuonna 2005 jo 240 kpl. Vuonna 2007 yli 200 hehtaarin tiloja oli 284 kpl.

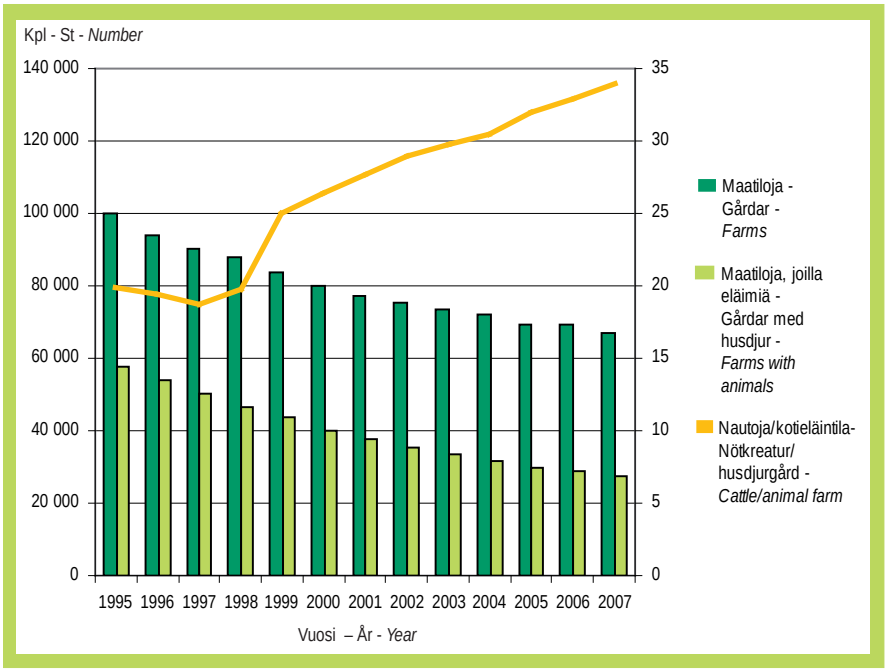

1.1. Maatilojen lukumäärä ja keskimääräinen nautaeläinten määrä tilalla vuosina 1995 - 2007
Antal gårdar och medelantal nötkreatur på gårdarna åren 1995 - 2007
Number of farms and average number of cattle on farms, 1995 - 2007

Viljaketju

Maatiloilla tuotettiin viljaa yhteensä 4,1 miljardia kiloa vuonna 2007 eli 9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Leipäviljan (vehnä ja ruis) osuus sadosta oli 0,9 miljardia kiloa ja rehuviljan (ohra, kaura ja seosvilja) osuus 3,3 miljardia kiloa. TE-keskuksittain suurimmat leipäviljan viljelyalueet olivat Uudenmaan (0,2 miljardia kiloa) ja Varsinais-Suomen (0,3 miljardia kiloa) TE-keskukset. (Lähde: Tike, Peltokasvitilastot)

Leipäviljasato kesällä 2007 oli pääasiassa vehnää, jota saatiin 800 miljoonaa kiloa (taulu 1.2). Vuoden 2007 aikana elintarvikejauhatukseen meni 290 miljoonaa kiloa vehnää (taulu 1.3). Rukiin sato on kolmen viime vuoden aikana noussut 32 miljoonasta kilosta 87 miljoonaan kiloon. Ohra on kokonaissadoltaan suurin viljalaji (kuvio 1.2). Sitä tuotettiin 2,0 miljardia kiloa vuonna 2007. Kauraa tuotettiin 1,2 miljardia kiloa. Rehuteollisuus käytti vuoden 2007 aikana vehnää 206 miljoonaa kiloa, ohraa 285 miljoonaa kiloa ja kauraa 106 miljoonaa kiloa (taulu 1.4).

Kotimaisen viljan kauppaantulomäärä oli 2,1 miljardia kiloa eli 26 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Viljalajeista vehnää tuli markkinoille 607 miljoonaa kiloa, ruista 60 miljoonaa kiloa, rehuohraa 677 miljoonaa kiloa, mallasohraa 301 miljoonaa kiloa ja kauraa 486 miljoonaa kiloa. (Lähde: Viljakasvien yritystilastot)

Viljan (vehnä, ruis, ohra, kaura) kotimainen käyttö vuonna 2007 oli yhteensä 3,4 miljardia kiloa, kun se vuonna 2006 oli 3,0 miljardia kiloa. Kaksi kolmasosaa (61-63 %) viljasta käytettiin rehuksi. Ruokakäytön osuus oli 14-16 % eli 476 miljoonaa kiloa vuonna 2007 ja 470 miljoonaa kiloa vuonna 2006. Henkeä kohti laskettuna kulutus vuonna 2007 oli 80 kiloa ja vuonna 2006 79 kiloa. Viimeisen 10 vuoden aikana viljan kulutus on lisääntynyt 5 kiloa henkeä kohden (kuvio 1.5). Vehnän kulutus yhtä henkilöä kohden vuonna 2007 oli 48 kiloa, rukiin kulutus 17 kiloa, kauran kulutus 5 kiloa ja ohran kulutus 1 kilon verran. (Lähde: Tike, Viljatase; Tike, Ravintotase 2007 ennakko)

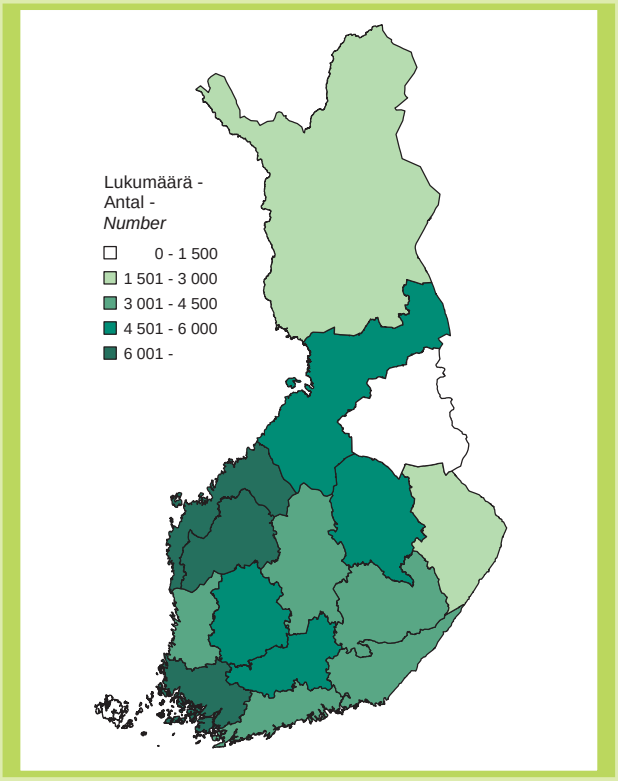

1.1. **Maatilojen lukumäärä vuonna 2007**
Antal gårdar 2007
Number of farm 2007

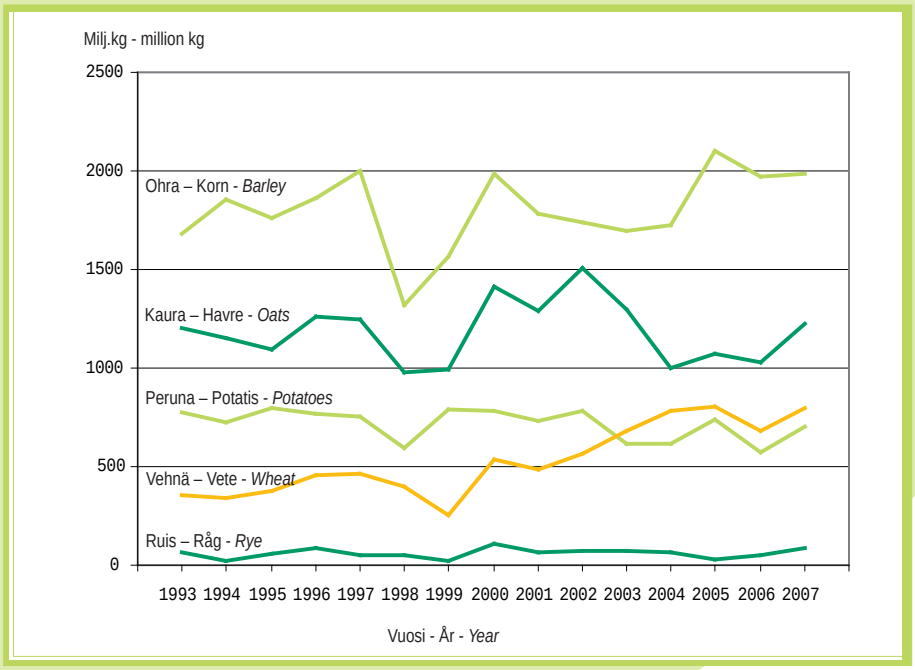

1.2. Tärkeimpien viljelykasvien sadot vuosina 1993 - 2007
De viktigaste odlingsväxternas totalskörd åren 1993 - 2007
Total yields of the most important crops, 1993 - 2007

Lihaketju

Suomessa tuotettiin vuonna 2006 lihaa kaikkiaan 398 miljoonaa kiloa, mikä oli 3,7 % enemmän kuin edellisvuonna. Siipikarjanlihan tuotanto on lisääntynyt vuosi vuodelta ja vuonna 2007 se oli enemmän kuin naudanlihan tuotanto (kuvio 1.3). Vuonna 2007 siipikarjanlihaa tuotettiin noin 95 miljoonaa kiloa (taulu 1.5).

Sianlihan tuotanto on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2000 lähtien. Vuonna 2007 sianlihan tuotanto oli 213 miljoonaa kiloa, mikä on yli puolet Suomen kokonaislihantuotannosta (taulu 1.5). Naudan- ja sianlihaa tuotetaan yhteensä (kartta 1.2) eniten Varsinais-Suomen (63 miljoonaa kiloa), Etelä-Pohjanmaan (45 miljoonaa kiloa) ja Pohjanmaan (43 miljoonaa kiloa) TE-keskusten alueella. Sianlihan tuotannon osuus näillä alueilla on vähintään kolmenneljäsosaa kokonaistuotannosta. Naudanlihaa tuotettiin vuonna 2007 89 miljoonaa kiloa. (Lähde: Tike, Lihatilastot)

Lihaa (nauta, sika, lammas ja siipikarja) kulutettiin Suomessa vuonna 2007 kaikkiaan 380 miljoonaa kiloa, kun vastaava luku vuonna 2006 oli 364 miljoonaa kiloa. Sianlihaa kulutettiin vuonna 2007 eniten eli 185 miljoonaa kiloa. Naudanlihan kulutus oli 99 miljoonaa kiloa ja siipikarjanlihan kulutus 93 miljoonaa kiloa. Lampaanlihan kulutus oli 3 miljoonaa kiloa.

Henkeä kohti laskettuna lihan (nauta, sika, lammas ja siipikarja) kulutus vuonna 2007 oli 76 kiloa ja vuonna 2006 74 kiloa henkilöä kohden. Sianlihaa kulutettiin vuonna 2007 35 kg per henkilö, naudanlihaa 19 kg per henkilö, siipikarjanlihan 18 kg per henkilö ja lampaanlihan 0,6 kg per henkilö. Viimeisen 10 vuoden aikana lihan kulutus yhteensä on lisääntynyt 10 kiloa henkeä kohden (kuvio 1.5). (Lähde: Tike, Ravintotase 2007 ennakko)

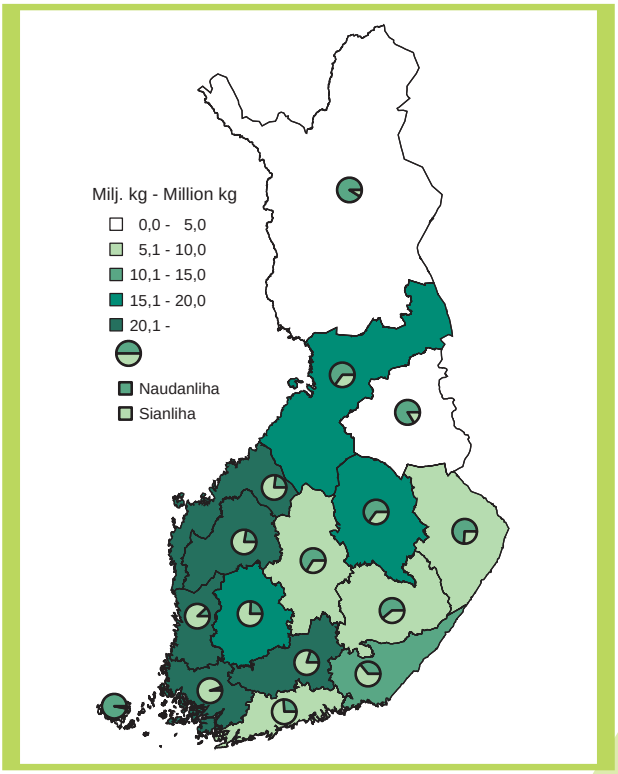

1.2. **Lihantuotanto vuonna 2007**
Köttproduktion år 2007
Meat production, 2007

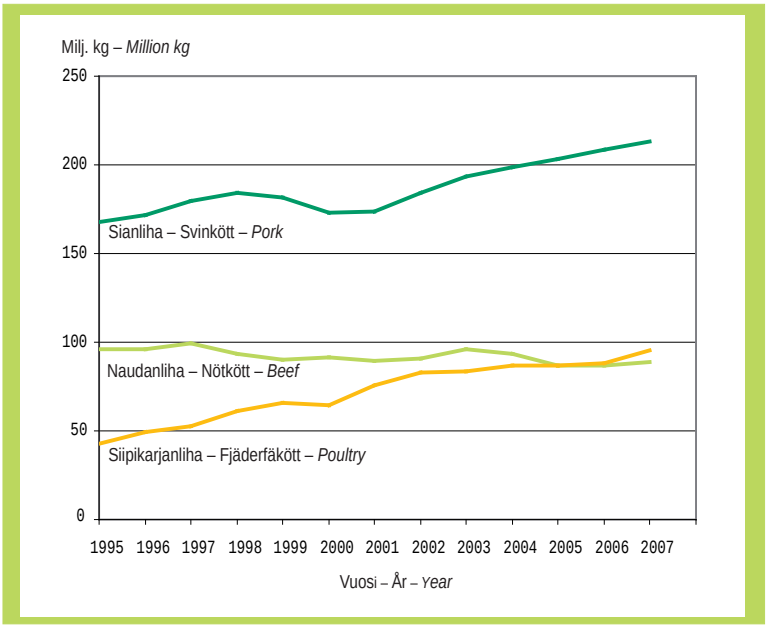

1.3. **Lihan kokonaistuotanto eläinlajeittain vuosina 1995 - 2007**
Totalproduktionen av kött enligt djurslag åren 1995 - 2007
Total meat production by species, 1995 - 2007

Maitoketju

Maitoa tuotettiin vuonna 2007 yhteensä 2 290 miljoonaa litraa. Maidon tuotanto väheni noin 50 miljoonaa litraa eli reilun 2 % vuodesta 2006. Vaikka maidon kokonaistuotanto onkin vähentynyt, kotimainen tuotanto ylittää edelleen kulutuksen. Maidon kokonaistuotannosta meijerimaidon osuus oli 2 230 miljoonaa litraa. Maatiloilla maitoa käytettiin ruokatalouteen 13 miljoonaa litraa ja eläimille 46 miljoonaa litraa. Kotivoin ja -juuston valmistukseen maatiloilla käytettiin 0,9 miljoonaa litraa maitoa ja suoramyyntiin meni noin 1 miljoonaa litraa. (Lähde: Tike, Maitotilastot)

Maitoa kulutettiin tilamaito mukaan lukien yhteensä 142 kiloa henkeä kohden vuonna 2007. Rasvattoman maidon kulutus vuonna 2007 oli 51 kiloa henkeä kohti, täysmaidon kulutus 11 kiloa henkeä kohti ja kevytmaidon kulutus 78 kiloa henkeä kohti. Jogurtin kulutus oli 22 kiloa henkeä kohti, piimän kulutus 13 kiloa henkeä kohti ja viilin 5 kiloa henkeä kohti. Nestemäisiä maitotuotteita käytettiin vuonna 2007 henkeä kohti kaikkiaan 190 kiloa eli lähes saman verran kuin edellisenä vuonna. Viimeisen 10 vuoden aikana maidon kulutus on vähentynyt 11 kiloa/henkilö/vuosi (kuvio 1.5). Juuston kulutus vuonna 2007 oli vajaa 18 kiloa henkeä kohti. (Lähde: Tike, Ravintotase 2007 ennakko)

Kananmunaketju

Maatiloilla tuotettiin vuonna 2007 kananmunia noin 57 miljoonaa kiloa eli yhtä paljon kuin edellisenä vuonna. Kananmunapakkaamoiden vastaanottama kananmunien määrä oli 55 miljoonaa kiloa. Suoramyyntiin kananmunia meni 2 miljoonaa kiloa ja käyttö maatilojen omassa ruokataloudessa oli 0,1 miljoonaa kiloa. Pakkaamoiden vastaanottamista kananmunista A-luokan kananmunia oli 52 milj. kiloa ja B-luokan kananmunia 3 milj. kiloa. A-luokan kananmunista häkkikanaloissa tuotettiin 84 %, lattiakanaloissa 14 % ja luomukanaloissa 2 %. (Lähde: Tike, Kananmunatilasto)

Kananmunia kulutettiin vuonna 2007 9,5 kiloa henkeä kohti. Vuonna 2006 vastaava kulutus oli 9,3 kiloa henkeä kohti. Viimeisen 10 vuoden aikana kananmunien kulutus on vähentynyt noin 1 kilo/henkilö/vuosi (kuvio 1.5). (Lähde: Tike, Ravintotase 2006 ja 2007 ennakko)

Elintarviketeollisuus

Elintarviketeollisuus on maamme neljänneksi suurin teollisuudenala. Elintarviketeollisuutta on noin 2 000 toimipaikassa ympäri Suomen. TE-keskuksittain tarkasteltaessa toimipaikkoja on eniten Uudenmaan ja Varsinais-Suomen TE-keskusten alueella (kartta 1.3). Elintarviketurvallisuuden näkökulmasta keskeisten toimialojen toimipaikkojen lukumäärät ovat pysyneet muuten samalla tasolla vuodesta 2000 lähtien (kuvio 1.4) paitsi maitotaloustuotteiden valmistuspaikkojen määrä on vähentynyt. Maitotaloustuotteita valmistettiin vuonna 2006 kaikkiaan 69 toimipaikassa ja vuonna 1995 niitä 114 on toimipaikassa. Teurastusta on tehty vuodesta 2002 lähtien noin 50 toimipaikassa (taulu 1.7) ja lihan ja lihatuotteiden jalostusta noin 200 toimipaikassa. Yhteensä nämä muodostavat noin 12 % elintarviketeollisuuden kaikista toimipaikoista.

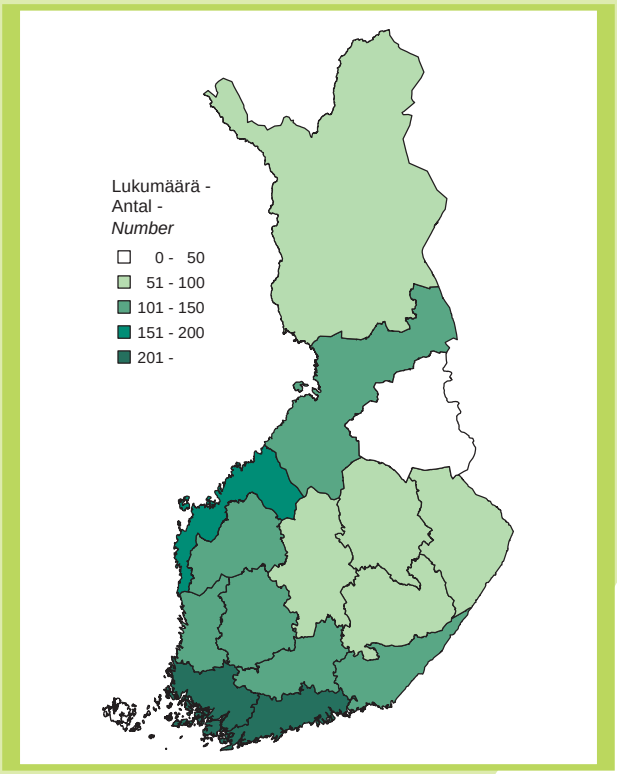

1.3. Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä vuonna 2006
Antal arbetsställen inom livsmedelsindustri år 2006
Number of establishments in food industry, 2006

Kauppa ja ravitsemistoimintaa harjoittavat yritykset

Tukku- ja vähittäiskaupat sekä ravitsemistoimintaa harjoittavat yritykset (taulu 1.8) ovat elintarvikeketjun seuraava vaihe elintarviketeollisuuden jälkeen. Kauppaa, kuten elintarviketeollisuuttakin ohjaavat kuluttajat. Kiireiset kuluttajat vaativat elintarviketeollisuudelta entistä valmiimpia ruokia. Kaupan on vastattava myös kuluttajien tarpeiden muutoksiin. Kuluttajien ostopäätökset perustuvat hinnan lisäksi yhä enemmän tuotteiden laatuun, makuun, terveellisyyteen, ympäristöystävällisyyteen ja mielikuvaan tuotteen turvallisuudesta. Erikoistumattoman vähittäiskaupan toimipaikkojen lukumäärä, lähinnä kioskien määrä, on hieman vähentynyt viime vuosien aikana ja erikoismyymälöiden määrä on pysynyt ennallaan. Ravintoloiden lukumäärä on hieman lisääntynyt viime vuosien aikana. Ravintoloita oli vuonna 2006 noin 3 400 kappaletta.

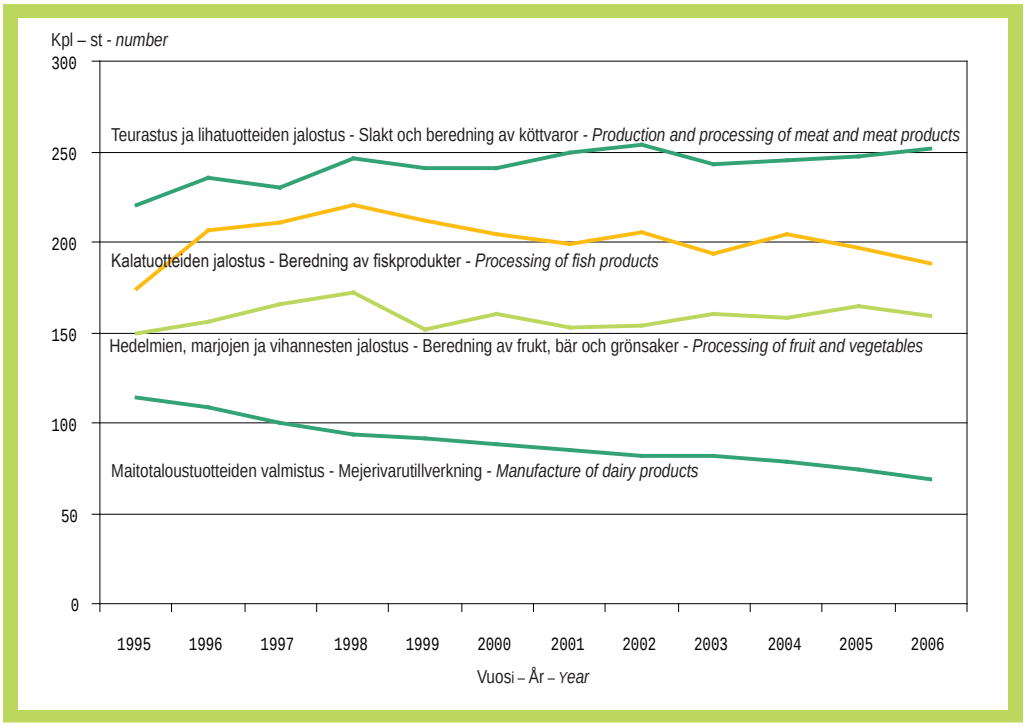

1.4. Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä toimialoittain vuosina 1995 - 2006
Antal arbetsställen inom livsmedelsindustrin enling bransch åren 1995 - 2006
Number of establishments in food industry by branch, 1995 - 2006

Lisätietoa maatalouden rakenteesta ja tuotannosta -
Mera information om lantbruksstruktur och produktion -
More information from the structure and production of agriculture :
www.matilda.fi

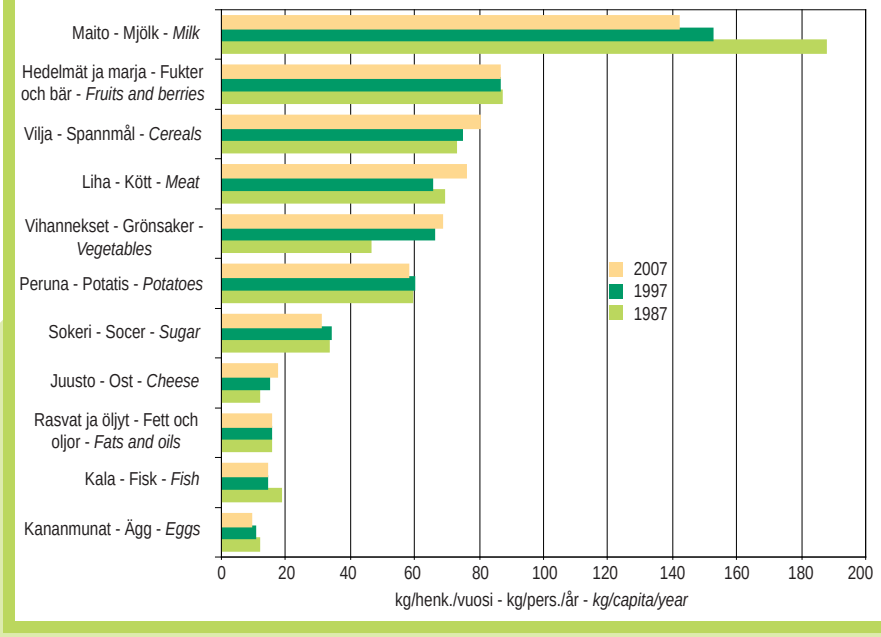

1.5. Elintarvikkeiden kulutus vuosina 1987, 1997 ja 2007
Konsumtion av lismedel åren 1987, 1997 och 2007
Consumption of foodstuff, 1987, 1997 and 2007

Kuluttajat

Koko Suomen väestö muodostaa elintarvikeketjun loppupään eli kuluttajat. Suomen väkiluku vuoden 2007 lopussa oli 5,3 miljoonaa. TE-keskuksittain tarkasteltaessa eniten ihmisiä asui Uudenmaan TE-keskuksen alueella (kartta 1.4, taulu 1.9). Tällä alueella väestömäärä vuonna 2007 oli 1,5 miljoonaa henkilöä. Seuraavaksi suurimmat alueet olivat Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan TE-keskusten alueet, joiden molempien väestömäärä oli 0,5 miljoonaa henkilöä. Ikäjakauma oli vuonna 2007 seuraava: alle 20-vuotiaita kuluttajia oli 24 %, 21 - 40 –vuotiaita 25 %, 41 - 60 –vuotiaita 29 %, 61 - 80 –vuotiaita 18 % ja 81 vuotta täyttäneitä 4 %.

Asuntokuntia oli vuonna 2007 2,5 miljoonaa kappaletta (taulu 1.10). Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Yhden ja kahden hengen talouksien määrä on jatkuvasti kasvamassa ja useamman hengen talouksien osuus vähenee hiljalleen. Yhden hengen talouksia vuonna oli 2007 40 % ja 2 hengen talouksia 33 % kaikista asuntokunnista. Yli 4 hengen talouksia asuntokuntien kokonaismäärästä vuonna 2007 oli vain 5 %.

Kuviossa 1.5 on esitetty elintarvikkeiden kulutuslukuja. Vuodesta toiseen eniten kulutetaan maitoa ja vähiten kananmunia.

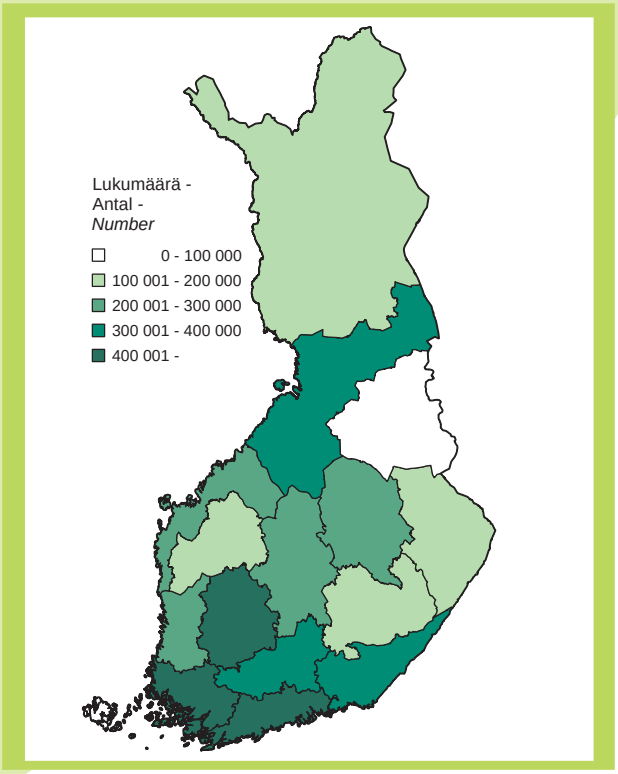

1.4. Suomessa vakinaisesti asuva väestö vuonna 2007
Fast bosatt befolkning i Finland 2007
The permanent resident population of Finland, 2007

1.1.
Maatilojen lukumäärä tuotantosuunnittain vuosina 2002 - 2007
Antal gårdar enligt produktionsinriktning åren 2002 - 2007
Number of farms by production sector, 2002 - 2007

Tuotantosuunta Produktionsinriktning *Production sector*	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			lkm - st - *number*			
Lypsykarjatalous - Mjölkproduktion - *Milk production*	20 073	18 737	17 490	16 495	15 196	13 794
Muu nautakarjatalous - Övrig nötboskapshushållning - *Other cattle husbandry*	5 044	4 888	4 768	4 508	4 279	4 185
Sikatalous - Svinhushållning - *Pig husbandry*	3 815	3 657	3 401	3 165	2 958	2 736
Siipikarjatalous - Fjäderfähushållning - *Poultry husbandry*	1 087	1 040	1 034	976	921	872
Lammas- ja vuohitalous - Får- och gethushållning - *Sheep and goat husbandry*	864	844	1 006	779	846	831
Hevostalous - Hästhushållning - *Horse husbandry*	2 104	2 115	2 144	2 111	2 165	2 188
Viljanviljely - Spannmålsodling - *Cereals production*	28 799	29 023	28 979	28 563	28 450	28 044
Erikoiskasvintuotanto - Produktion av specialväxter - *Special crop production*	4 613	4 486	4 416	4 311	4 239	4 064
Puutarhakasvien viljely - Frilandsodling av trädgårdsväxter - *Horticulture*	2 438	2 421	2 331	2 184	2 154	2 011
Muu kasvintuotanto - Övrig produktion av växter - *Other plant production*	5 569	5 778	5 955	5 902	6 726	7 340
Muu tuotanto - Övrig produktion - *Other production*	1 068	725	530	523	1 137	873
Yhteensä - Totalt - *Total*	75 474	73 714	72 054	69 517	69 071	66 938

Lähde: Tike, Maatilarekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister
Source: Tike, Farm Register

1.2.
Tärkeimpien viljelykasvien kokonaissadot vuosina 2002 - 2007
De viktigaste odlingsväxternas totalskördar åren 2002 - 2007
Total yields of the most important crops, 2002 - 2007

Kasvi *Odlingsväxt* *Crop*	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			milj.kg - million kg			
Vehnä - Vete - *Wheat*	569	679	782	801	684	797
Ruis - Råg - *Rye*	73	73	62	32	51	87
Ohra - Korn - *Barley*	1 739	1 697	1 725	2 103	1 972	1 984
Kaura - Havre - *Oats*	1 508	1 295	1 002	1 073	1 029	1 222
Rypsi ja rapsi - Rybs och raps - *Turnip rape and rape*	103	94	75	106	148	114
Herne - Ärter - *Peas*	11	10	6	8	9	11
Peruna - Potatis - *Potatoes*	780	617	619	743	576	702
Sokerijuurikas - Sockerbeta - *Sugar beet*	1 066	892	1 064	1 181	952	673
Kuivaheinä - Vallhö - *Hay*	436	345	339	378	417	383
Säilörehu - Ensilage - *Silage*	6 842	6 670	7 611	7 091	5 102	8 319

Lähde: Tike, Viljelykasvien satotiedustelu
Källa: Tike, Förfrågan om skörden av odlingsväxter
Source: Tike, Crop yield survey

1.3.
Viljan elintarvikejauhatus vuosina 2002 - 2007
Livsmedelsmalning av spannmål åren 2002 - 2007
Grain milled for food, 2002 - 2007

Viljalaji Sädesslag *Cereal*	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	milj.kg - million kg					
Vehnä - Vete - *Wheat*	308	303	311	289	284	290
Ruis - Råg - *Rye*	86	87	93	93	98	101
Ohra - Korn - *Barley*	6	6	6	6	6	6
Kaura - Havre - *Oats*	37	40	40	45	47	50
Yhteensä - Totalt - *Total*	437	436	449	432	436	447

Lähde: Tike, Viljankäyttö- ja varastotilastot
Källa: Tike, Statistik över användningen och lagringen av spannmål
Source: Tike, Statistics on cereal usage and stocks

1.4.
Rehuteollisuuden viljan käyttö vuosina 2002 - 2007
Foderindustrins användning av spannmål åren 2002 - 2007
Grain used by feed industry, 2002 - 2007

Viljalaji Sädesslag *Cereal*	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	milj.kg - million kg					
Vehnä - Vete - *Wheat*	127	146	169	223	227	206
Ohra - Korn - *Barley*	438	419	275	233	263	285
Kaura - Havre - *Oats*	91	124	167	178	105	106
Yhteensä - Totalt - *Total*	656	688	611	635	595	596

Lähde: Tike, Viljankäyttö- ja varastotilastot
Källa: Tike, Statistik över användningen och lagringen av spannmål
Source: Tike, Statistics on cereal usage and stocks

1.5.
Teurastettujen eläinten lukumäärät ja lihantuotanto vuosina 2002 - 2007
Antal slaktade djur och köttproduktion åren 2002 - 2007
Number of slaughtered animals and meat production, 2002 - 2007

Eläinlaji *Djurslag* *Species*		2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nautaeläimet - Nötkreatur - *Cattle*	A	339	346	328	306	304	301
	B	91	96	93	87	87	89
Siat - Svin - *Pigs*	A	2 147	2 292	2 356	2 403	2 406	2 446
	B	184	193	198	204	208	213
Lampaat ja karitsat - Får och lamm - *Sheep and lambs*	A	34	31	35	34	35	38
	B	1	1	1	1	1	1
Siipikarja - Fjäderfä - *Poultry*	A	54 923	53 012	54 796	55 110	55 371	55 414
	B	83	84	87	87	88	95
Hevoset - Hästar - *Horses*	A	1	1	0	0	1	1
	B	0	0	0	0	0	0
Lihantuotanto yhteensä, milj. kg - Köttproduktion totalt, milj. kg *Meat production, total, million kg*		360	370	380	380	380	400

A = lukumäärä, 1 000 kpl - antal, 1000 st. - *thousands*
B = milj. kg - *million kg*

Lähde: Tike, Teurastamotilasto
Källa: Tike, Slakteristatistik
Source: Tike, Slaughterhouse statistics

1.6.
Maidon- ja kananmunien tuotanto vuosina 2002 - 2007
Mjölk- och äggproduktion åren 2002 - 2007
Milk and egg production, 2002 - 2007

Tuotanto Produktion *Production*	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Maidontuotanto, milj. l Mjölkproduktion, milj. l - *Milk production, million l*	2 460	2 400	2 380	2 360	2 340	2 290
Kananmunien tuotanto, milj. kg Äggproduktion, milj. kg - *Egg production, million kg*	55	56	58	58	57	57

Lähde: Tike, Meijeritilasto ja Tike, Kananmunien tuotantotilasto
Källa: Tike, Mejeristatistik och Tike, Produktionsstatistik för hönsägg
Source: Tike, Dairy statistics and Tike, Egg production statistics

1.7.
Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä toimialoittain vuosina 2002 - 2006
Antal arbetsställen inom livsmedelsindustrin enligt bransch åren 2002 - 2006
Number of establishments in food industry by branch, 2002 - 2006

Toimiala Industrigren *Branch*		2002	2003	2004	2005	2006
Teurastus Slakt *Slaughtering*	A B	51 2 %	47 2 %	48 2 %	45 2 %	47 2 %
Lihan ja lihatuotteiden jalostus Beredning av kött och köttvaror *Processing of meat and meat products*	A B	203 10 %	196 10 %	197 10 %	202 10 %	205 11 %
Kalan ja kalatuotteiden jalostus Beredning av fisk och fiskprodukter *Processing of fish and fish products*	A B	154 8 %	160 8 %	158 8 %	164 8 %	159 8 %
Perunoiden jalostus Beredning av potatisar *Processing of potatoes*	A B	84 4 %	78 4 %	83 4 %	76 4 %	72 4 %
Hedelmä-, marja- ja kasvismehujen valmistus Tillverkning av frukt-, bär- och grönsaksafter *Manufacture of fruit, berry and vegetable juices*	A B	22 1 %	18 1 %	18 1 %	19 1 %	15 1 %
Muu hedelmien, marjojen ja vihannesten jalostus Övrig beredning av frukt, bär och grönsaker *Other processing of fruits, berries and vegetables*	A B	99 5 %	98 5 %	103 5 %	102 5 %	101 5 %
Kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen valmistus Tillverkning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter *Manufacture of vegetable and animal oils and fats*	A B	21 1 %	19 1 %	17 1 %	19 1 %	23 1 %
Maitotaloustuotteiden valmistus Mejerivarutillverkning *Manufacture of dairy products*	A B	82 4 %	82 4 %	79 4 %	74 4 %	69 4 %
Mylly- ja tärkkelystuotteiden valmistus Tillverkning av kvarn- och stärkelseprodukter *Manufacture of grain mill and starch products*	A B	85 4 %	81 4 %	82 4 %	80 4 %	78 4 %
Pehmeän leivän ja tuoreiden leivonnaisten valmistus Tillverkning av bröd och bakverk *Manufacture of bread and pastry*	A B	877 43 %	863 43 %	837 42 %	829 42 %	806 42 %
Juomien valmistus Tillverkning av drycker *Manufacture of beverages*	A B	102 5 %	104 5 %	108 5 %	104 5 %	98 5 %
Eläinten ruokien valmistus Tillverkning av djurmat *Manufacture of pet food*	A B	87 4 %	82 4 %	85 4 %	89 5 %	82 4 %
Muu elintarvikkeiden valmistus Övrig livsmedelsframställning *Manufacture of other food products*	A B	180 9 %	180 9 %	176 9 %	164 8 %	173 9 %
Yhteensä - Totalt - *Total*	A B	2 047 100 %	2 008 100 %	1 991 100 %	1 967 100 %	1 928 100 %

A = Toimipaikkojen lukumäärä - Antal arbetsställen - *Number of establishments*
B = Toimialan paikkojen osuus kaikista toimipaikoista - Andelen arbetsställen inom industrigrenen jämfört med alla arbetsställen - *Proportion of establishments from all establishments*

Lähde: Tilastokeskus, Teollisuuden alue- ja toimialatilasto
Källa: Statistikcentralen, Områdes- och näringsgrensstatistik över industrin
Source: Statistics Finland, Regional and industrial statistics on manufacturing

1.8.

Elintarvikkeiden vähittäiskauppaa sekä ravitsemistoimintaa harjoittavien yritysten toimipaikkojen lukumäärä toimialoittain vuosina 2002 - 2006

Antal arbetsställen inom detaljhandeln med livsmedel och restaurangverksamhet enligt bransch åren 2002 - 2006

Number of establishments in retail sale of food and restaurants by branch, 2002 - 2006

Toimiala Näringsgren *Branch*	2002	2003	2004	2005	2006
Elintarvikkeiden erikoistumaton vähittäiskauppa yhteensä -	5 502	5 428	5 374	5 282	5 097
Icke-specialiserad detaljhandel med livsmedel totalt -					
Retail sale of food in non-specialized stores total					
Supermarketkauppa - Supermarkethandel - *Retail sale in supermarkets*	848	838	838	845	847
Päivittäistavaroiden yleisvähittäiskauppa - Icke-specialiserad detaljhandel	2 814	2 802	2 839	2 808	2 718
med dagligvaror - *Retail sale of perishable goods in non-specialized stores*					
Kioskit - Kiosker - *Retail sale from kiosks*	1 840	1 788	1 697	1 629	1 532
Elintarvikkeiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä yhteensä -	1 198	1 169	1 147	1 130	1 132
Specialiserad detaljhandel med livsmedel totalt -					
Retail sale of food in specialized stores total					
Hedelmien, marjojen ja vihannesten vähittäiskauppa - Detaljhandel med frukt,	213	202	198	195	189
bär och grönsaker - *Retail sale of fruit and vegetables*					
Lihan ja lihatuotteiden vähittäiskauppa - Detaljhandel med kött och charkuterier -	88	87	81	83	79
Retail sale of meat and meat products					
Kalan, äyriäisten ja nilviäisten vähittäiskauppa - Detaljhandel med fisk,	182	185	184	185	187
skal- och blötdjur - *Retail sale of fish, crustaceans and molluscs*					
Leipomotuotteiden vähittäiskauppa - Detaljhandel med bagerivaror -	236	230	221	205	193
Retail sale of bakery products					
Juustomyymälät - Ostaffärer - *Retail sale of cheese in specialized stores*	14	12	12	12	12
Jäätelökioskit - Glasskiosker - *Ice cream sale from kiosks*	122	113	112	97	96
Luontaistuotteiden vähittäiskauppa - Detaljhandel med hälsokost -	343	340	339	353	376
Retail sale of health food					
Ravintolat, kahvilat ja ruokakioskit yhteensä -	9 042	9 055	9 091	9 235	9 452
Restauranger, kaféer och livsmedelskiosker totalt -					
Restaurants, cafes och food kiosks total					
Ravintolat - Restauranger - *Restaurants*	2 983	3 078	3 150	3 236	3 381
Kahvila-ravintolat - Kafé-restauranger - *Cafes*	3 526	3 531	3 502	3 581	3 690
Ruokakioskit - Livsmedelskiosker - *Food kiosks*	990	939	904	876	824
Olut- ja drinkkibaarit - Öl- och drinkbarer - *Beer and drink bars*	525	523	528	513	505
Kahvilat ja kahvibaarit - Kaféer och kaffebarer - *Cafés and coffee bars*	1 018	984	1 007	1 029	1 052
Ruokalat ja ateriapalvelu yhteensä -	2 675	2 658	2 653	2 739	2 658
Matsalar och catering totalt -					
Canteens and catering total					
Henkilöstö- ja laitosruokalat - Personalmatsalar och storkök - *Canteens*	1 721	1 729	1 728	1 784	1 725
Ateriapalvelu - Catering - *Catering*	954	929	925	955	933

Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisterin vuositilasto
Källa: Statistikcentralen, Företagsregistret
Source: Statistics Finland, Finnish enterprises

1.9.

Kuluttajien lukumäärä ikäryhmittäin ja alueittain vuonna 2007 sekä koko maassa vuosina 2000 - 2007

Antal konsumenter enligt ålder områdesvis år 2007 och i hela landet åren 2000 - 2007

Number of consumers by age and region, 2007, and in the whole country 2000 - 2007

Työvoima- ja elinkeinokeskus Arbetskrafts- och näringscentralen *Employment and Economic Development Centre*	Ikä - Ålder - *Age*					Yhteensä Totalt *Total*
	alle 20 v	21-40 v	41-60 v	61-80 v	yli 80 v	
Uusimaa - Nyland	366 088	427 136	428 187	221 553	40 755	1 483 719
Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	113 280	123 087	139 691	89 800	20 530	486 388
Satakunta - Satakunta	52 377	49 497	68 373	47 629	10 555	228 431
Häme - Tavastland	88 131	83 725	111 704	72 426	15 524	371 510
Pirkanmaa - Birkaland	112 610	127 147	133 795	84 838	18 241	476 631
Kaakkois-Suomi - Sydöstra Finland	70 216	68 567	97 895	67 207	14 395	318 280
Etelä-Savo - Södra Savolax	34 217	30 034	49 883	35 787	7 941	157 862
Pohjois-Savo - Norra Savolax	58 814	55 110	76 163	48 221	10 564	248 872
Pohjois-Karjala - Norra Karelen	38 909	35 297	52 453	33 125	6 960	166 744
Keski-Suomi - Mellersta Finland	66 133	66 251	78 097	49 604	10 616	270 701
Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten	49 047	42 119	56 341	36 999	9 309	193 815
Pohjanmaa - Österbotten	63 616	58 533	67 061	45 157	11 584	245 951
Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten	111 230	99 432	103 860	57 488	11 401	383 411
Kainuu - Kajanaland	19 345	16 361	26 853	17 685	3 535	83 779
Lappi - Lappland	44 454	38 959	58 846	35 502	6 629	184 390
Koko maa - Hela landet - *Whole country*						
Lukumäärä - Antal - Number	1 288 467	1 321 255	1 549 202	943 021	198 539	5 300 484
Ikäjakauma - Åldersfördelning - *Age distribution*	24 %	25 %	29 %	18 %	4 %	
2000	1 332 716	1 370 182	1 492 332	835 531	150 354	5 181 115
2001	1 325 873	1 360 170	1 514 511	837 758	156 589	5 194 901
2002	1 317 804	1 350 185	1 517 805	858 771	161 730	5 206 295
2003	1 308 162	1 343 420	1 541 966	859 205	166 979	5 219 732
2004	1 299 428	1 336 793	1 555 941	869 548	174 901	5 236 611
2005	1 292 339	1 331 359	1 566 315	883 077	182 490	5 255 580
2006	1 289 167	1 326 143	1 561 720	909 089	190 836	5 276 955
2007	1 288 467	1 321 255	1 549 202	943 021	198 539	5 300 484

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakennetilasto

Källa: Statistikcentralen, Statistiken över befolkningens struktur

Source: Statistics Finland, Statistics on the structure of the population

1.10.

Asuntokuntien lukumäärä asuntokunnan koon mukaan ja alueittain vuonna 2007 ja koko maassa vuosina 1995 - 2007

Antal bostadshushåll enligt storlek och områdesvis år 2007 och i hela landet åren 1995 - 2007

Number of household-dwelling units by the size of the unit and region, 2007 and in the whole country 1995 - 2007

Työvoima- ja elinkeinokeskus Arbetskrafts- och näringscentralen *Employment and Economic Development Centre*	Henkilöä / asunto - Personer / bostad - *Persons / household*					Yhteensä Totalt Total
	1	2	3	4	>4	
Uusimaa - Nyland	287 739	220 441	83 436	70 310	34 094	696 020
Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	97 825	76 561	26 042	21 924	10 962	233 314
Satakunta - Satakunta	43 051	37 337	12 579	10 098	5 280	108 345
Häme - Tavastland	73 898	58 893	19 748	16 444	8 896	177 879
Pirkanmaa - Birkaland	92 460	75 195	25 990	21 450	11 124	226 219
Kaakkois-Suomi - Sydöstra Finland	65 651	51 873	17 404	13 569	6 744	155 241
Etelä-Savo - Södra Savolax	31 581	25 682	8 639	6 406	3 801	76 109
Pohjois-Savo - Norra Savolax	47 527	39 081	13 960	10 791	6 080	117 439
Pohjois-Karjala - Norra Karelen	32 535	26 635	9 189	6 993	4 048	79 400
Keski-Suomi - Mellersta Finland	50 892	42 198	14 643	11 671	7 263	126 667
Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten	29 677	27 352	10 917	8 984	6 822	83 752
Pohjanmaa - Österbotten	37 061	35 755	13 402	12 062	8 085	106 365
Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten	60 844	53 127	20 651	17 003	13 501	165 126
Kainuu - Kajanaland	15 491	13 176	4 882	3 530	2 181	39 260
Lappi - Lappland	33 580	28 290	10 658	7 916	4 925	85 369
Koko maa - Hela landet - *Whole country*	999 812 40 %	811 596 33 %	292 140 12 %	239 151 10 %	133 806 5 %	2 476 505 100 %

	1	2	3	4	>4	
1995	766 636	652 608	323 921	278 102	159 667	2 180 934
1996	781 901	663 929	321 986	273 089	157 886	2 198 791
1997	799 337	676 422	320 379	268 762	156 291	2 221 191
1998	819 418	692 650	317 842	263 628	153 668	2 247 206
1999	839 316	708 112	315 633	258 656	151 193	2 272 910
2000	856 746	722 437	312 646	254 707	148 850	2 295 386
2001	882 559	741 726	310 149	250 254	144 655	2 329 343
2002	903 440	753 595	307 241	247 433	142 373	2 354 082
2003	923 236	766 068	303 554	244 537	140 684	2 378 079
2004	942 711	777 790	300 491	242 347	138 752	2 402 091
2005	964 739	789 950	297 276	240 517	137 018	2 429 500
2006	983 626	801 068	294 518	239 413	135 201	2 453 826
2007	999 812	811 596	292 140	239 151	133 806	2 476 505

Lähde: Tilastokeskus, Asuntokunnat ja asuinolot
Källa: Statistikcentralen, Bostadshushåll och bostads förhållanden
Source: Statistics Finland, Household dwelling units and housing conditions

1.11.

Eräiden elintarvikkeiden kotimainen käyttö ja ulkomaankauppa vuonna 2006
Inrikes användning och utrikeshandel för några livsmedel år 2006
Domestic utilization and foreign trade for certain foodstuff, 2006

	Kotimainen käyttö - Inrikes användning - *Domestic utilization* [1]			Ulkomaankauppa Utrikeshandel *Foreign trade*	
	Ruoka Mat *Food*	Rehu Foder *Feed*	Muu käyttö Övrig användning *Other use*	Vienti Export *Export*	Tuonti Import *Import*
	milj. kg - *million kg*				
Viljat, peruna - Spannmål, potatis - *Cereals, potatoes*					
Leipävilja - Brödsäd - *Bread grain*	441	297	85	93	266
Muut viljat - Övriga spannmål - *Other cereals*	77	1 594	604	547	39
Peruna - Potatis - *Potatoes*	307	3	229	26	18
Herne, rypsi, pähkinä - Ärter, ryps, nötter - *Peas, turnip rape, nuts*					
Herne - Ärter - *Peas*	6	5	1	1	4
Rypsi, auringonkukka, soijapapu - Rybs, solros, soja *Turnip rape, sunflower, soya bean*	-	212	117	-	184
Pähkinä, kaakao - Nötter, kakao - *Nuts, cocoa*	15	-	-	5	19
Vihannekset - Grönsaker - *Vegetables*					
Tuoreet vihannekset - Färska grönsaker - *Fresh vegetables*	281	-	45	1	87
Säilyke- ja pakastevihannekset - Konserverade och djupfrysta grönsaker *Canned and frozen vegetables*	63	-	-	3	53
Hedelmät ja marjat - Frukter och bär - *Fruits and berries*					
Tuoreet hedelmät - Färska frukter - *Fresh fruits*	246	-	-	-	234
Kuivatut hedelmät ja hedelmäsäilykkeet - Torra och konserverade frukter *Dried and canned fruits*	34	-	-	4	38
Marjat - Bär - *Berries*	61	-	-	11	18
Liha, kananmunat - Kött, ägg - *Meat, eggs*					
Naudan- ja vasikanliha - Nöt- och kalvkött - *Beef and veal*	97	-	-	2	14
Sianliha - Svinkött - *Pork*	181	-	-	48	18
Lampaanliha - Fårkött - *Mutton*	3	-	-	-	2
Siipikarjanliha - Fjäderfäkött - *Poultry meat*	83	-	-	12	7
Kananmunat - Ägg - *Eggs*	49	-	-	9	1
Kala - Fisk - *Fish*					
Tuore ja pakastettu kala - Rå och djupfryst fisk - *Fresh and frozen fish*	54	80	1	25	51
Savustettu, suolattu ja kuivattu - Rökt, saltad och torkad fisk *Smoked, salted and dried fish*	6	18	-	-	19
Kalasäilykkeet - Konserverade fisk - *Canned fish*	13	-	-	-	13
Maito - Mjölk - *Milk*					
Nestemäinen maito - Flytande mjölk - *Liquid milk*	750	49	-	2	2
Maitotuotteet - Mjölkprodukter - *Milk products*	320	7	3	72	41
Juusto - Ost - *Cheese*	95	-	-	43	36
Öljyt ja rasvat - Oljor och fett - *Oils and fats*					
Kasviöljyt - Vegetabiliska oljor - *Vegetable oils*	28	26	38	30	31
Voi, margariini ja rasvaseokset - Smör, margarin och fettblandningar *Butter, margarine and fat/oil mixtures*	69	-	-	53	24

[1] Sisältää maahantuodut elintarvikkeet - Innehåller importerade livsmedel - *Contains imported food*

Lähde: Tike, Ravintotase
Källa: Tike, Näringsbalans
Source: Tike, Balance sheet for food commodities

Luomutuotanto

Ekologisk jordbruksproduktion ■ Organic farming

Luonnonmukaisella tuotantotavalla tarkoitetaan tuotantomenetelmää, jossa viljellään kasveja, kasvatetaan eläimiä ja valmistetaan elintarvikkeita mahdollisimman luonnonmukaisesti. Valvottu luomutuotanto on tarkoin säädeltyä, ja se edellyttää muun muassa toimijan liittymistä valvontajärjestelmään.

2

Luomutuotanto

Suomessa on luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään kuuluvia luomutiloja lähes 4 000 tilaa. Pääosa näistä on maatiloja, joilla harjoitetaan viljanviljelyä. Luomutilat ovat peltoalaltaan merkittävästi suurempia kuin tavanomaisesti viljellyt tilat. Luonnonmukaisti tuotettu vilja (luomuvilja) käytetään tai myydään joko luomuna tai tavanomaisena. Vehnä, kaura ja ruis käytetään pääosin luomuna, mutta ohrasta ja seosviljasta vain alle puolet käytetään luomuna.

Suomessa oli Maatilarekisterin mukaan vuonna 2007 kaikkiaan 3 656 maatilaa, joilla harjoitettiin luonnonmukaista maataloustuotantoa (taulu 2.1). Luomutilojen osuus kaikista tiloista oli 5 %. Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään kuului vuonna 2007 kaikkiaan 3 896 maatilaa. Näissä on mukana maatilarekisterissä olevien tilojen lisäksi sellaisisia tiloja, joilla harjoitetaan muuta toimintaa kuin viljanviljelyä. Vuosituhannen alkuun verrattuna yli 1 200 luomutilaa on joko lopettanut kokonaan maatalouden harjoittamisen tai vaihtanut tuotantomuotonsa tavanomaiseksi. Verrattuna edelliseen vuoteen luomutilojen lukumäärä on vähentynyt vain 86 tilalla, kun vastaava luku oli edellisenä vuonna 446 tilaa. TE-keskustasolla tarkasteltaessa luomutiloja on eniten Pirkanmaan, Pohjois-Savon, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan alueilla (kartta 2.1).

Luomutiloilla oli vuonna 2007 peltoa ja puutarhaa kaikkiaan lähes 142 000 hehtaaria (taulu 2.2) eli 6,2 % viljelyalasta. Lisäksi luomutiloilla oli vuokrapeltoa yhteensä noin 49 000 hehtaaria eli 2,1 % viljelyalasta. Osa luonnonmukaisesti viljellystä alasta on luomuhyväksyttyä alaa, jonka satoa voidaan markkinoida luomutuotantoon viittaavin merkinnöin, ja osa luomutuotantoon siirtymässä olevaa alaa. Luomutuotantoon siirtymässä olevan alan osuus oli noin 10 % luomutilojen peltoalasta (kuvio 2.1).

Luonnonmukaisesti viljelty ala on säilynyt lähes ennallaan luomutilojen lukumäärän pienentymisestä huolimatta. Vuonna 2007 luomutiloilla oli keskimäärin 39 hehtaaria peltoa eli vajaa viisi hehtaaria enemmän kuin tavanomaisilla tiloilla (taulu 2.2). Luomutilojen keskimääräinen peltoala oli yli 40 hehtaaria kaikkiaan seitsemän TE-keskuksen alueella. Peltoalaltaan suurimmat luomutilat olivat Kainuussa, jossa luomutilojen keskimääräinen peltoala oli lähes 54 hehtaaria tilaa kohti. Tavanomaisten tilojen keskimääräinen peltoala ylitti 40 hehtaarin rajan vain kolmen TE-keskuksen alueella.

Yleisin luomutilojen viljelijöiden ilmoittamista tuotantosuunnista oli viljanviljely, jonka päätuotantosuunnakseen ilmoitti 40 % kaikista luomutiloista. Eniten viljelty viljakasvi on kaura; sitä viljeltiin vuosina 2006 ja 2007 reilulla 20 000 hehtaarilla (taulu 2.3). Luomukauran pinta-ala on vain 5,7 % koko kauranviljelyyn käytetystä maatalousmaasta. Luomurukiin viljely on vähäisempää. Vuonna 2007 se oli 5 600 hehtaaria, mikä on lähes 500 hehtaaria enemmän

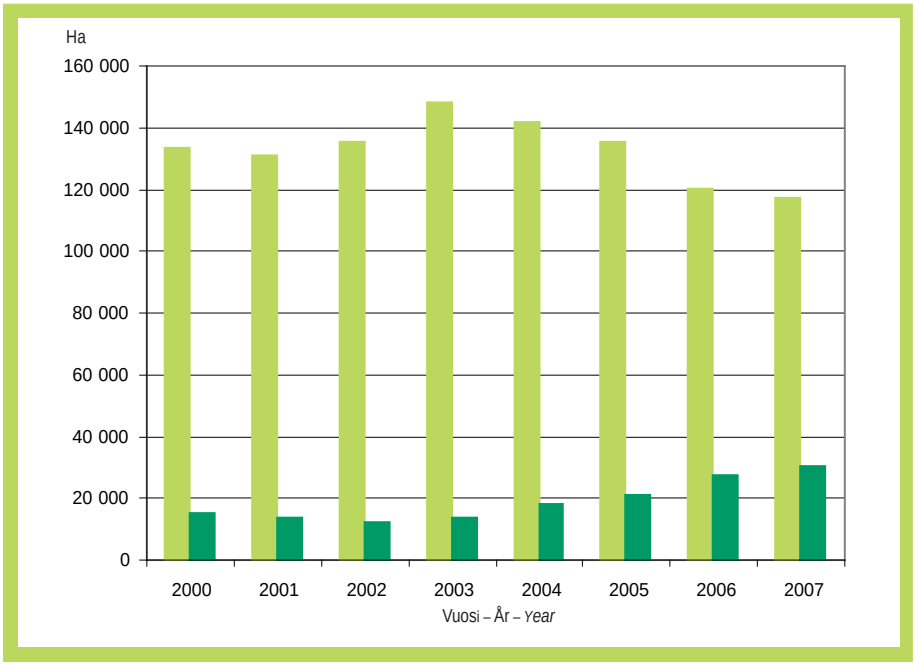

2.1. Luomuhyväksytty ja siirtymävaiheessa oleva ala 2000 - 2007
Godkänd ekologisk areal och areal i omläggn ingsskede åren 2000 - 2007
Certified organic and in-conversion area, 2000 - 2007

kuin edellisenä vuonna. Luomurukiin pinta-ala on 17,5 % koko rukiinviljelyyn käytetystä maatalousmaasta.

Viljanviljelyn jälkeen seuraavaksi yleisimmät tuotantosuunnat (noin 15 ja 14 %) olivat lypsykarja- sekä muu nautakarjatalous (taulu 2.4). Päätuotantosuuntanaan muuta nautakarjataloutta harjoittavien osuus oli luomutiloilla huomattavasti suurempi kuin tavanomaisilla tiloilla. Myös lammas- ja vuohitalouden sekä puutarhakasvien viljelyn harjoittaminen päätuotantosuuntana oli luomutiloilla hieman tavanomaisia tiloja yleisempää.

Luomutiloilla voidaan pitää joko tavanomaisia kotieläimiä tai luomueläimiä (taulu 2.4), jolloin tila kuuluu valvotun luonnonmukaisen kotieläintuotannon piiriin. Luomurekisterin mukaan luonnonmukaista kotieläintuotantoa harjoitettiin vuonna 2007 483 tilalla, mikä on 51 tilaa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2007 Suomessa tuotettiin luomuviljaa kaikkiaan 81 miljoonaa kiloa eli 2 % Suomen viljantuotannosta (taulu 2.6). Luonnonmukaisesti tuotetun sadon käyttöä selvitettiin keväällä 2008 toisen kerran osana Tikessä meneillään olevaa luomusatotilastoinnin kehittämistä. Tässä otostutkimuksessa kyselyssä olivat mukana tilat, joiden koko peltopinta-ala oli täysin luonnonmukaisessa tuotannon piirissä sekä tilat, joilla oli luomualan lisäksi tavanomaista tai siirtymävaiheen alaa. Kyselyn tuloksista laskettiin koko maan luomusato vuonna 2007 käyttäen kasvikohtaisia luomupinta-aloja.

Luonnonmukaisesti viljeltyä leipäviljaa eli vehnää ja ruista yhteensä tuotettiin vuonna 2007 reilu 18 miljoonaa kiloa, kun tuotanto vuonna 2006 oli lähes 16 miljoonaa kiloa. Luomuvehnän sato oli reilu 1 900 kiloa hehtaarilta ja luomurukiin sato reilu 1600 kiloa hehtaarilta. Rehuviljaa eli ohraa, kauraa ja seosviljaa tuotettiin vuonna 2007 yhteensä 63 miljoonaa kiloa. Vuonna 2006 rehuviljan tuotanto oli 53 miljoonaa kiloa. Luomuohran sato oli noin 2 100 kiloa hehtaarilta, luomukauran sato reilu 2 100 kiloa hehtaarilta ja luomuseosviljan sato noin 2 300 kiloa hehtaarilta (taulu 2.6).

Määrältään suurin vuonna 2007 oli luomukauran kokonaissato; 41 miljoonaa kiloa. Vuonna 2006 luomukauran kokonaisato oli 34 miljoonaa kiloa eli vuonna 2007 luomukauraa tuotettiin 7,5 miljoonaa kiloa enemmän kuin edeltävänä vuonna. Sadonkäyttötutkimuksen (taulu 2.7) mukaan luomukaurasta 70 % käytettiin tai myytiin luonnonmukaisesti tuotettuna (kuvio 2.2). Luomuvehnän sato oli lähes 10 miljoonaa kiloa ja siitä käytettiin luomuna 70 %. Luomuseosviljan sadosta (13 miljoonaa kiloa) käytettiin luomuna 49 %, luomuohran sadosta (9 miljoonaa kiloa) 35 % ja luomurukiin sadosta (9 miljoonaa kiloa) 76 %. Luomurypsin kokonaissadosta (1,3 miljoonaa kiloa) 72 % meni luomukäyttöön. Luomuperunan sadosta (3,7 miljoonaa kiloa) käytettiin luomuna 90 %.

Tärkeimpien luomuvihannesten ja -marjojen sato (taulu 2.8) on laskettu ensimmäistä kertaa Puutarhayritysrekisterin ja Luomurekisterin tiedoista. Luomuporkkanan satotaso vuonna 2007 oli 33 800 kg/ha, mikä on 81 % porkkanan kokonaissatotasosta Suomessa. Luomuvalkokaalin satotaso oli 17 900 kiloa hehtaarilta ja luomusipulin 12 700 kiloa hehtaarilta. Nämä molemmat ovat noin puolet valkokaalin ja sipulin kokonaissatotasosta. Kun lasketaan tuotettu kilomäärä käyttäen kokonaisviljelyalaa, luomuporkkanan sadoksi vuonna 2007 voidaan arvioida noin 950 000 kiloa, luomuvalkokaalin sadoksi noin 150 000 kiloa ja luomusipulin sadoksi noin 320 000 kiloa.

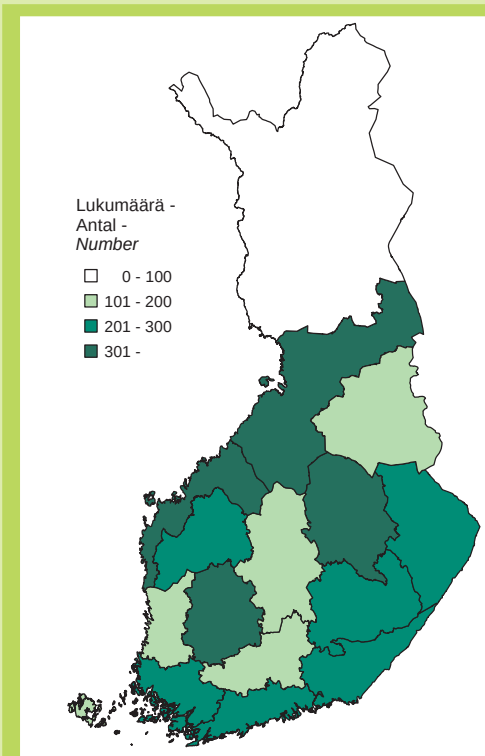

2.1. Luomutilojen lukumäärä vuonna 2007
Antal ekogårdar år 2007
Number of organic farms, 2007

Luomumansikan satotaso oli noin 1 500 kiloa hetaarilta ja luomuherukoiden reilu 400 kiloa hehtaarilta. Nämä molemmat ovat alle puolet mansikan ja herukan kokonaissatotasosta Suomessa. Käyttäen satoikäisen tuotannon pinta-alaa voidaan luomumansikan sadoksi vuonna 2007 arvioida vajaa 160 000 kiloa ja luomuherukan sadoksi reilu 110 000 kiloa.

Luomutoimijoiden määrä muuttuu vuodesta toiseen (taulu 2.9). Luomuvalvonnan piiriin tulee uusia toimijoita ja vanhoja poistuu. Tarkastettavien toimijoiden määrä on vähentynyt vuodesta 2003 hieman yli tuhannella toimijalla noin 3 800 toimijaan. Suurin osa (98 %) tarkastettavista toimijoista on maatiloja. Tarkastettavista tiloista luomueläintiloja on 13 %. Luomutarkastuksista suurin osa kohdistuu kasvinviljelyyn (taulu 2.10).

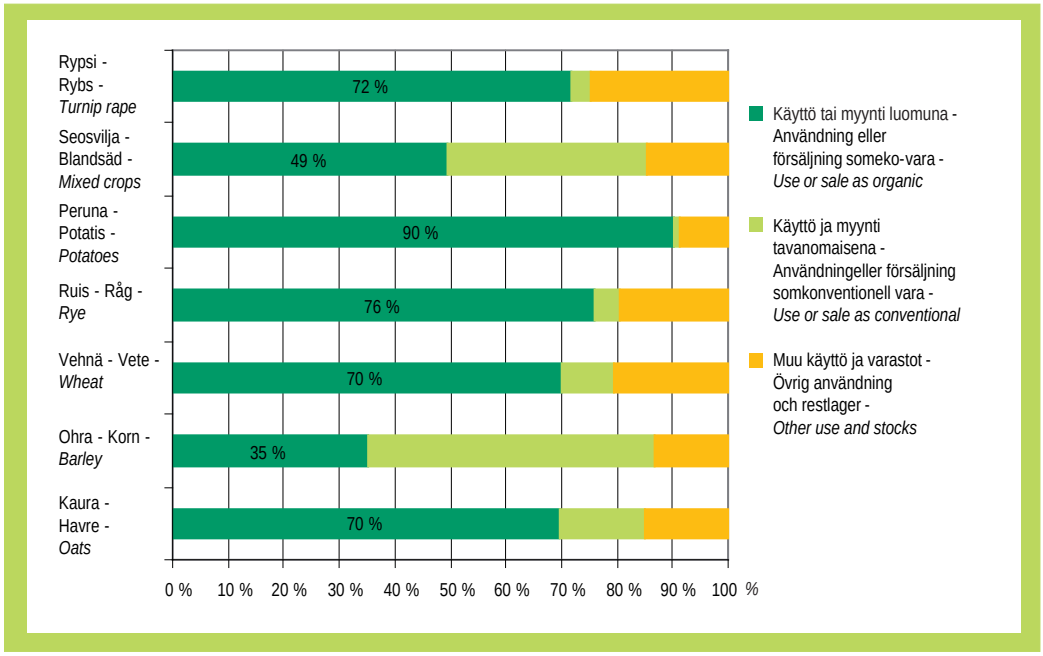

2.2. **Luomusadon 2007 käyttö luomuna tai tavanomaisena**
Användningen av ekoskörd 2007 som eko-vara eller konventionell vara
Use of organic production 2007 as organic or conventional

2.3. **Luomusadon 2007 käyttö maatilalla tai myynti maatilalta**
Användningen av ekoskörd 2007 på gården eller försäljning från gården
Use of organic production 2007 on farm or sale from farm

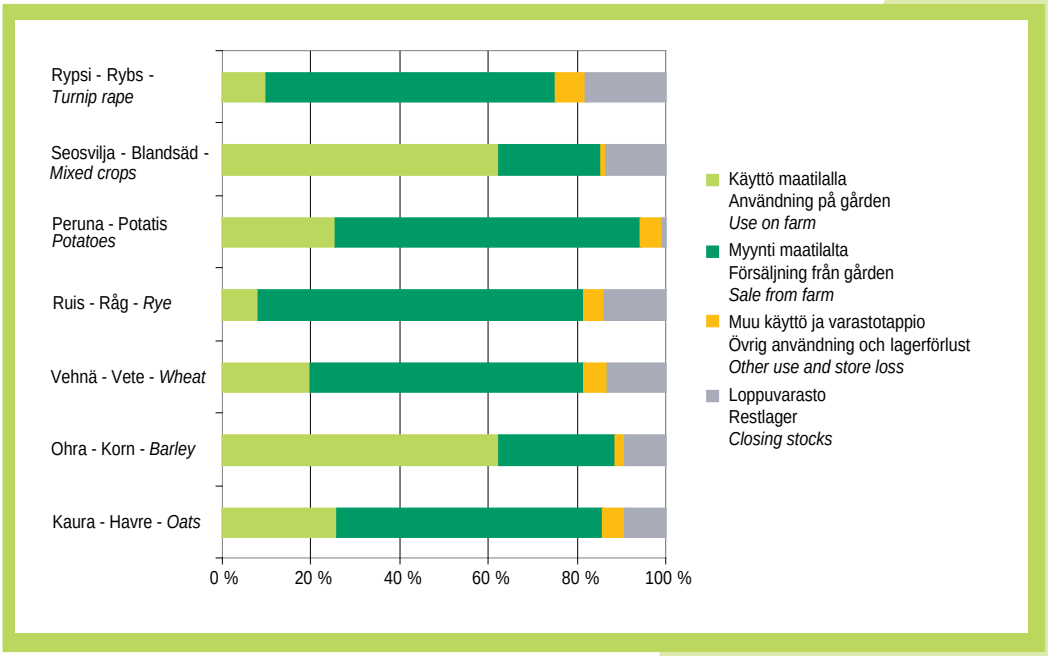

Lisätietoa luomusadosta ja sadon käytöstä -
Mera information om ekoskörd och använgningen av skörden-
More information from the organic production and use of production:
www.matilda.fi

2.1.
Luomutilojen lukumäärä peltosuuruusluokittain vuonna 2007 ja kaikki luomutilat vuosina 2000 - 2007
Antal ekogårdar enligt åkerstorleksgrupper år 2007 och alla ekogårdar åren 2000 - 2007
Number of organic farms by field area group, 2007, and all organic farms 2000 - 2007

Peltosuuruusluokka (ha) Åkerstorleksgrupp (ha) *Field area group (ha)*	Luomutilat [1] Ekogårdar *Organic farms*		Tavanomaiset tilat Konventionella gårdar *Conventional farms*		Tilat yhteensä Gårdar totalt *Farms, total*	Luomutilojen osuus Andelen ekogårdar *Proportion of organic farms*
	lkm - st - *number*	%	lkm - st - *number*	%	lkm - st - *number*	%
0.00 - 4.99	172	5	5 194	8	5 366	3
5.00 - 9.99	368	10	8 154	13	8 522	4
10.00 - 14.99	446	12	7 445	12	7 891	6
15.00 - 19.99	365	10	6 579	10	6 944	5
20.00 - 24.99	348	10	5 599	9	5 947	6
25.00 - 29.99	292	8	4 760	8	5 052	6
30.00 - 39.99	432	12	7 331	12	7 763	6
40.00 - 49.99	340	9	5 069	8	5 409	6
50.00 - 74.99	446	12	7 104	11	7 550	6
75.00 - 99.99	214	6	3 145	5	3 359	6
100.00 - 149.99	157	4	2 061	3	2 218	7
150.00 - 199.99	48	1	557	1	605	8
200.00 -	28	1	284	0	312	9
Maatilat yhteensä - Gårdar totalt - *Farms total*	3 656	100	63 282	100	66 938	5
2000	4 934		74 849		79 783	6 %
2001	4 644		72 676		77 320	6 %
2002	4 735		70 739		75 474	6 %
2003	4 691		69 023		73 714	6 %
2004	4 547		67 507		72 054	6 %
2005	4 165		65 352		69 517	6 %
2006	3 719		65 352		69 071	5 %
2007	3 656		63 282		66 938	5 %

[1]) Sisältää myös siirtymävaiheessa olevat tilat - Inkluderar också gårdar som läggs om till ekologisk produktion - *Includes also farms in conversion*

Lähde: Tike, Maatilarekisteri ja Evira, Luomurekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister och Evira, Ekoregister
Source: Tike, Farm Register and Evira, Organic Register

2.2.

Luomutilojen peltoalat työvoima- ja elinkeinokeskuksittain vuonna 2007 ja vuosina 2000 - 2006

Ekogårdarnas areal per gård enligt och arbetskrafts- och näringscentral 2007, och åren 2000 - 2006

Arable land area of organic farms Employment and Economic Development Centre 2007, and 2000 - 2006

Työvoima- ja elinkeinokeskus Arbetskrafts- och näringscentral *Employment and Economic Development Centre*	Keskimääräinen peltoala Areal i medeltal *Average arable land area* Luomutilat [1)] Ekogårdar *Organic farms*	 Tavanomaiset tilat Konventionella gårdar *Conventional farms*	Pelto ja puutarha Åker och trädgård *Arable and horticultural land*	Vuokra-peltoa Arrende-åker *Rented arable land*
	Ha/tila - Ha/gård - *Ha/farm*		Ha	Ha
Uusimaa - Nyland	40,1	43,7	10 382	3 217
Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	43,1	41,5	11 979	3 239
Satakunta - Satakunta	36,8	33,5	5 666	1 714
Häme - Tavastland	36,5	40,2	5 360	1 441
Pirkanmaa - Birkaland	35,1	33,1	13 136	5 068
Kaakkois-Suomi - Sydöstra Finland	43,3	33,1	8 738	2 947
Etelä-Savo - Södra Savolax	27,1	22,7	5 631	2 562
Pohjois-Savo - Norra Savolax	37,5	30,8	11 974	4 072
Pohjois-Karjala - Norra Karelen	40,6	29,9	10 756	4 205
Keski-Suomi - Mellersta Finland	25,1	28,7	4 090	1 372
Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten	38,0	32,3	9 917	3 589
Pohjanmaa - Österbotten	38,8	31,2	14 265	4 993
Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten	48,3	38,9	18 031	5 376
Kainuu - Kajanaland	53,7	25,5	5 694	2 176
Lappi - Lappland	48,9	22,7	2 837	1 297
Ahvenanmaa - Åland	27,4	22,6	3 314	1 537
Koko maa - Hela landet - *Whole country*	38,8	33,9	141 771	48 804
2001	32,3	28,7		
2002	33,2	29,7		
2003	34,1	30,3		
2004	34,8	31,2		
2005	36,4	32,8		
2006	38,6	32,9		

[1)] Sisältää myös siirtymävaiheessa olevat tilat - Inkluderar också gårdar som läggs om till ekologisk produktion - *Includes also farms in conversion*

Lähde: Tike, Maatilarekisteri ja Evira, Luomurekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister och Evira, Ekoregister
Source: Tike, Farm Register and Evira, Organic Register

2.3.
Maatalousmaan käyttö vuosina 2006 ja 2007
Jordbruksmarkens användning åren 2006 och 2007
Use of agricultural area, 2006 and 2007

Viljelykasvi Odlingsväxt *Crop*	Luomutilat [1)] Ekogårdar *Organic farms*				Luomutilojen osuus koko maatalousmaan käytöstä Andelen ekogårdar av hela jordbruksmarkens användning *Proportion of organic farms of all use of agricultural area*			
	2006		2007		2006		2007	
	kpl - st - no	ha	kpl - st - no	ha	Lukumäärä - Antal - *Number*	Pinta-ala - Areal - Area	Lukumäärä - Antal - *Number*	Pinta-ala - Areal - Area
Viljakasvit - Sädesväxter - *Cereals*	3 039	45 064	2 887	43 094	5,7 %	3,9 %	5,7 %	3,7 %
Syysvehnä - Höstvete - *Winter wheat*	164	1 033	149	959	6,8 %	5,1 %	4,9 %	2,7 %
Kevätvehnä - Vårvete - *Spring wheat*	510	5 054	471	4 534	4,8 %	2,9 %	4,6 %	2,7 %
Ruis - Råg - *Rye*	713	5 112	711	5 596	22,0 %	23,4 %	18,4 %	17,5 %
Ohra - Korn - *Barley*	717	6 328	618	5 017	2,1 %	1,1 %	1,9 %	0,9 %
Kaura - Havre - *Oats*	2 205	20 856	2 096	20 527	6,3 %	5,9 %	6,3 %	5,7 %
Seosvilja - Blandsäd - *Mixed crops*	589	6 321	546	6 075	32,7 %	33,4 %	30,8 %	31,1 %
Muut viljat - Andra spannmål - *Other cereals*	57	361	75	385	22,8 %	25,3 %	26,2 %	28,6 %
Nurmet alle 5 vuotta - Ängar under 5 år - *Grasslands under 5 years*	3 078	66 907	2 992	67 941	7,7 %	10,7 %	7,5 %	10,4 %
Herne - Ärter - *Peas*	185	1 297	189	1 289	25,0 %	31,1 %	25,3 %	29,1 %
Peruna - Potatis - *Potatoes*	818	377	786	351	5,1 %	1,3 %	5,2 %	1,3 %
Rypsi ja rapsi - Rybs och raps - *Turnip rape and rape*	301	3 194	228	2 322	4,0 %	3,0 %	3,4 %	2,6 %
Puutarhakasvit - Trädgårdsväxter - *Horticultural crops*	440	392	387	368	10,4 %	3,3 %	9,9 %	3,1 %
Muut kasvit - Andra växter - *Other crops*		2 672		2 507		3,5 %		3,7 %
Viljelty ala yhteensä - Odlad areal totalt - *Cultivated area, total*		119 903		117 871		6,0 %		5,8 %

[1)] Sisältää myös siirtymävaiheessa olevat tilat - Inkluderar också gårdar som läggs om till ekologisk produktion - *Includes also farms in conversion to organic production*

Lähde: Tike, Maatilarekisteri ja Puutarhayritysrekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister och Trädgårdsföretagsregister
Source: Tike, Farm Register and Horticultural Enterprise Register

2.4.

Kotieläinten lukumäärä viljelytavan mukaan vuonna 2007
Antal husdjur enligt odlingsmetod år 2007
Number of livestock by farming method, 2007

Kotieläin Husdjur *Livestock*	Luomueläintilat Ekohusdjurgårdar *Organic animal farms*		Luomutilat Ekogårdar *Organic farms*		Tavanomaiset tilat Konventionella gårdar *Conventional farms*	
	Eläimiä Djur *Livestock*	Tiloja Gårdar *Farms*	Eläimiä Djur *Livestock*	Tiloja Gårdar *Farms*	Eläimiä Djur *Livestock*	Tiloja Gårdar *Farms*
Nautaeläimet - Nötkreatur - *Cattle* 1.5.2007	18 261	368	68 993	1 159	857 701	17 465
Lypsylehmät - Mjölkkor - *Dairy cows*	4 764	153	13 576	639	282 493	13 750
Emolehmät - Dikor - *Suckler cows*	6 164	214	10 399	436	32 879	1 720
Hiehot yhteensä - Kvigor totalt - *Heifers total*	..	..	11 419	996	155 047	15 255
- lypsy- ja emolehmiksi - Till mjölkkor och dikor - *For dairy and sucklerc ows*	5 121	317	10 498	926	145 066	14 484
- teuraaksi - Till slaktdjur - *For slaughter*	2 212	144	921	221	9 981	2 663
Sonnit - Tjurar - *Bulls*	..	..	9 883	716	99 900	7 326
Vasikat - Kalvar - Calves	..	..	23 716	1 111	287 382	16 611
Siat - Svin - *Pigs* 1.4.2007	2 050	15	12 056	44	1 435 985	2 772
Karjut - Galtar - *Boars*	15	8	31	19	4 043	1 473
Emakot - Suggor - *Sows*	315	9	1 349	30	173 246	1 846
Lihasiat - Gödsvin - *Fattening pigs*	1 720	11	10 676	39	1 258 696	2 687
Lampaat - Får - *Sheep* 1.6.2007	7 249	80	36 017	300	83 235	1 585
Uuhet - Tackor - *Ewes*	..	..	18 336	297	43 831	1 544
Uuhet karitsoineen - Tackor och lamm - *Ewes and lambs*	6 966	76	..	..	..	..
Muut lampaat - Övriga får - *Other sheep and lambs*	283	58	17 681	255	39 404	1 253
Vuohet - Getter - *Goats* 1.6.2007	403	8	532	52	5 649	409
Siipikarja - Fjäderfän - *Poultry* 1.4.2007	..	..	198 742	148	9 592 329	1 427
Munivat kanat - Värphöns - *Laying hens*	73 516	33	84 012	129	3 050 422	1 132
Broilerit - Broilrar - *Broilers*	0	0	93 288	3	4 980 803	135
Muu siipikarja - Övriga fjäderfän - *Other poultry*	..	..	21 442	68	1 561 104	424
Hevoset - Hästar - *Horses* [1)] 1.4.2007	33	17	2 247	411	27 469	5 049

[1)] Vain maatiloilla olevat hevoset - Endast hästar på gårdar - *Horses on farms only*

Lähde: Tike, Maatilarekisteri ja Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Luonnonmukaisen tuotannon valvontaraportti
Källa: Tike, Lantbruksregister och Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Kontrollrapport om ekoproduktion
Source: Tike, Farm Register and Finnish Food Safety Authority Evira, Control report of organic production

2.5.
Luomutilojen lukumäärä tuotantosuunnittain vuosina 2006 ja 2007
Antal ekolantbrukslägenheter enligt produktionsinriktning åren 2006 och 2007
Number of farms by production sector, 2006 and 2007

Tuotantosuunta Produktionsinriktning *Production sector*		Luomutilat Ekogårdar *Organic farms*		Tavanomaiset tilat Konventionella gårdar *Conventional farms*	Luomutilojen osuus kaikista Andel ekogårdar från alla *Proportion of organic farms from all*
		kpl - st *number*	%	kpl - st *number*	%
Lypsykarjatalous - Mjölkproduktion -	2006	629	16	14 567	4
Milk production	2007	552	15	13 242	4
Muu nautakarjatalous - Övrig nötboskapshushållning	2006	537	14	3 742	13
Other cattle husbandry	2007	522	14	3 663	12
Sikatalous - Svinhushållning	2006	45	1	2 913	2
Pig husbandry	2007	36	1	2 700	1
Siipikarjatalous - Fjäderfähushållning	2006	47	1	874	5
Poultry husbandry	2007	41	1	831	5
Lammas- ja vuohitalous - Får- och gethushållning	2006	153	4	693	18
Sheep and goat husbandry	2007	139	4	692	17
Hevostalous - Hästhushållning	2006	91	2	2 074	4
Horse husbandry	2007	86	2	2 102	4
Viljanviljely - Spannmålsodling	2006	1 502	39	26 948	5
Cereals production	2007	1 456	40	26 588	5
Erikoiskasvituotanto - Produktion av specialväxter	2006	158	4	4 081	4
Special crop cultivation	2007	144	4	3 920	4
Puutarhakasvien viljely - Frilandsodling av trädgårdsväxter	2006	211	5	1 943	10
Horticulture [2)]	2007	195	5	1 816	10
Muu kasvituotanto - Övrig produktion av växter	2006	440	11	6 286	7
Other crop production	2007	453	12	6 887	6
Muu tuotanto - Övrig produktion	2006	36	1	1 101	3
Other production	2007	32	1	841	4
Yhteensä - Totalt - *Total*	2006	3 849	100	65 222	6
	2007	3 656	100	63 282	5

[1)] Sisältää myös siirtymävaiheessa olevat tilat - Inkluderar också gårdar som läggs om till ekologisk produktion - Includes also farms in conversion to organic production

[2)] Puutarhakasvien viljely avomaalla ja kasvihuoneissa - Odling av trädgårdsväxter i växthus och på friland - *Includes cultivation in the open and in greenhouses*

Lähde: Tike, Maatilarekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister
Source: Tike, Farm Register

2.6.
Luomusato vuosina 2006 ja 2007
Ekoskörd åren 2006 och 2007
Organic production, 2006 and 2007

Viljelykasvi Odlingsväxt *Crop*		Korjuuala Skördad areal *Harvested area* 1 000 ha	Sato - Skörd - *Yield* kg/ha	milj. kg *million kg*	Luomusadon osuus kokonaissadosta Ekoskördens andel av totalskörden *Proportion of organic production from total production* %
Viljat yhteensä - Spannmål totalt - *Grain total*	2006	35,3		68,7	1,7
	2007	39,0		80,9	2,0
Leipävilja yhteensä - Brödsäd totalt - *Bread grain, total*	2006	9,5		15,8	2,1
	2007	10,2		18,2	2,1
Vehnä - Vete - *Wheat*	2006	4,8	1 830	8,9	1,3
	2007	5,0	1 950	9,7	1,2
Syysvehnä - Höstvete - *Winter wheat* [1)]	2006	0,4	1 220	0,5	0,8
	2007	0,9	1 677	1,5	0,9
Kevätvehnä - Vårvete - *Spring wheat*	2006	4,4	1 920	8,4	1,4
	2007	4,1	2 008	8,2	1,3
Ruis - Råg - *Rye*	2006	4,7	1 460	6,9	13,5
	2007	5,2	1 633	8,5	9,8
Rehuvilja yhteensä - Fodersäd totalt - *Feed grain, total*	2006	27,1		52,9	1,6
	2007	28,8		62,7	1,9
Ohra - Korn - *Barley*	2006	4,7	2 330	10,9	0,6
	2007	4,1	2 127	8,8	0,4
Kaura - Havre - *Oats*	2006	18,4	1 820	33,5	3,3
	2007	19,2	2 139	41,0	3,4
Seosvilja - Blandsäd - *Mixed crops*	2006	4,0	2 090	8,5	11,3
	2007	5,5	2 344	12,9	29,5
Korsivilja - Stråsäd - *Cereals*	2006	2,6	2 190	5,8	
	2007	2,7	2 430	6,6	
Palkokasvi + korsivilja - Baljväxt + stråsäd - *Legumes + cereal*	2006	1,4	1 970	2,7	
	2007	2,8	2 274	6,3	
Rypsi - Rybs - *Turnip rape*	2006	2,4	580	1,4	1,0
	2007	1,8	727	1,3	1,4
Peruna - Potatis - *Potatoes*	2006	0,3	15 330	4,4	0,8
	2007	0,3	12 556	3,7	0,5
Herne - Ärter - *Peas*	2006	1,2	1 470	1,7	19,4
	2007	0,9	1 367	1,2	11,5
Kuivaheinä - Torrhö - *Hay*	2007	3,9	3 668	14,2	3,7
Säilörehu, esikuivattu - Ensilage - *Silage*	2007	28,1	9 671	271,9	

[1)] Sisältää speltin - Innehåller spält vete - Contains spelt

Lähde: Tike, Luomusato- ja sadonkäyttötutkimukset vuosina 2007 - 2008
Källa: Tike, Förfrågorna om ekoskördar åren 2007 - 2008
Source: Tike, Enquiries of organic yield in 2007 - 2008

2.7.
Luomusadon käyttö
Användningen av ekoskörd
Use of organic production

		Vehnä Vete *Wheat*	Ruis Råg *Rye*	Ohra Korn *Barley*	Kaura Havre *Oats*	Seosvilja Blandsäd *Mixed crops*	Rypsi Rybs *Turnip rape*	Peruna [1] Potatis *Potatoes*
		%	%	%	%	%	%	%
Käyttö maatiloilla yhteensä	A	21	12	53	31	60	7	24
Användningen på gårdarna, totalt	B	20	8	62	26	62	10	25
Use on farms, total								
Ruokataloudessa	A	0	1	0	0	-	-	7
I hushållet - *In farm household*	B	0	0	0	0	-	-	6
Rehuksi luomueläimille	A	4	0	18	7	31	6	1
Som foder åt ekohusdjur - *As feed to organic animals*	B	5	0	14	7	26	8	0
Rehuksi tavanomaisille eläimille	A	4	0	26	14	25	0	2
Som foder åt konventionellt skötta husdjur	B	4	1	40	11	33	1	1
As feed to conventional animals								
Jalostettu myyntiä varten	A	2	3	0	0	0	0	3
Förädlad för försäljning - *Processed for sale*	B	2	1	2	1	0	0	3
Siemeneksi - Till utsäde	A	11	8	9	8	4	1	11
As seed	B	8	6	6	8	4	0	15
Myynti maatilalta yhteensä	A	62	63	31	54	30	68	57
Försäljning från gården, totalt	B	60	74	27	60	23	65	69
Sale from farm, total								
Luomuna maatiloille - Som eko-vara	A	1	1	10	8	23	8	1
till andra gårdar - *As organic to other farms*	B	6	0	8	6	13	15	0
Luomuna välittäjälle tai jatkojalostukseen	A	52	56	13	36	6	59	53
Som eko-vara till förmedlare eller förädling	B	51	69	7	49	7	48	69
As organic to suppliers or to additional processing								
Tavanomaisena maatiloille - Som konventionell	A	1	3	7	7	0	0	0
vara till gårdar - *As conventional to farms*	B	0	1	9	2	3	3	0
Tavanomaisena välittäjälle tai jatkojalostukseen	A	9	3	2	3	0	0	3
Som konventionell vara till förmedlare eller förädling	B	5	3	2	2	0	0	0
As conventional to suppliers or to additional processing								
Muu käyttö - Övrig användning	A	2	3	4	5	0	8	4
Other use	B	5	4	2	5	1	7	4
Käyttö yhteensä - Användningen, totalt	A	85	78	89	90	90	83	84
Use, total	B	87	86	91	91	87	82	98
Varastotappio - Lagerförlust	A	0	2	0	0	0	0	9
Store loss	B	0	0	0	0	0	0	0
Varastossa - I lager	A	15	20	11	10	10	17	6
Closing stocks 30.6.2007/30.6.2008	B	13	14	9	9	13	18	1

A: Luomusadon 2006 käyttö 1.7.2006 - 30.6.2007 - Användningen av ekoskörd 2006 1.7.2006 - 30.6.2007 - Use of organic production 2006 1.7.2006 - 30.6.2007
B: Luomusadon 2007 käyttö 1.7.2007 - 30.6.2008 - Användningen av ekoskörd 2007 1.7.2007 - 30.6.2008 - Use of organic production 2007 1.7.2007 - 30.6.20(

[1] Ei sisällä varhaisperunaa - Exkl. tidig potatis - *Excl. early potatoes*

Lähde: Tike, Luomusato- ja sadonkäyttötutkimus, maaliskuu 2007 ja 2008
Källa: Tike, Förfrågan om ekoskördar i mars 2007 och 2008
Source: Tike, Enquiry of organic yield in March 2007 and 2008

2.8.

Tärkeimpien luomuvihannesten, luomumarjojen ja luomuomenan viljely avomaalla vuonna 2007
Ekologisk frilandsodling av de viktigaste grönsakerna, bären och äpplena år 2007
Major organic vegetables, berries and apples grown in the open, 2007

Laji Sort *Species*	Yritysten määrä Antal företag *Number of enterprises*	Kokonaisala Areal totalt *Area, total*	Satoikäinen ala Skördemogen areal *Grop yielding area*	Sato Skörd *Yield*	
	Lkm - St - Number	Ha	Ha	Kg/ ha	% [1]
Vihannekset - Grönsaker - *Vegetables*					
Tarhaherne - Trädgårdsärt - *Garden pea*	29	27		1 160	48
Valkokaali - Vitkål - *White cabbage*	14	8		17 890	49
Porkkana - Morot - *Carrot*	52	28		33 820	81
Ruokasipuli - Matlök - *Onion*	65	25		12 700	53
Yhteensä - Totalt - *Total*	116	125		-	-
Marjat - Bär - *Berries*					
Mansikka - Jordgubbe - Strawberry	143	117	103	1 540	48
Herukat - Vinbär - *Currants*	148	291	268	440	44
Vadelma - Hallon - *Raspberry*	59	20	18	220	22
Yhteensä - Totalt - *Total*	255	505	463	-	-
Omena - Äpplen - *Apples*	47	31	21	400	6

[1] Luomuhehtaarisadon osuus tavanomaisesta sadosta -
Andel ekohektarskörden av konventionell skörden -
Percentage of the yield of organic production per hectar from the yield of conventional production

Lähde: Puutarhayritysrekisteri 2007
Källa:Trädgårdsföretagsregister
Source: Horticultural Enterprise Register

2.9.
Luomutoimijoiden määrä vuosina 2002 - 2007
Antal ekoaktörer åren 2002 - 2007
Number of organic operators, 2002 - 2007

Luomutoimijoita Ekoaktörer *Organic operators*	2003	2004	2005	2006	2007
Maataloustuotanto - Lantbruksproduktion - *Agricultural production*					
Uusia toimijoita Nya aktörer *New operators*	177	100	100	100	112
Poistuneita toimijoita Utträtt aktörer *Operators that have ceased operations*	214	178	610	463	163
Tarkastettavia toimijoita Aktörer som inspekteras *Operators to be inspected*	4 886	4 780	4 254	3 890	3 831
joista maatiloja varav jordbruk *of which farms*	..	..	4 191	3 828	3 757
Luomueläintiloja Ekologiska djurfarmer *Organic livestock farms*	413	386	405	432	483
Rehut - Foder - *Feed*					
Rehuvalmistajat ja maahantuojat Fodertillverkarn och importörer *Feed manufacturers and importers*	-	4	11	11	12
Elintarvikkeet - Livsmedel - *Food*					
Uusia toimijoita Nya aktörer *New operators*	52	33	32	23	27
Poistuneita toimijoita Utträtt aktörer *Operators that have ceased operations*	80	83	63	40	29
Tarkastettavia toimijoita Aktörer som inspekteras *Operators to be inspected*	475	425	404	383	381

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Luonnonmukaisen tuotannon valvontaraportti
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Kontrollrapport om ekoproduktion
Source: Finnish Food Safety Authority Evira, Control report of organic production

2.10.
Luomutarkastusten määrä tuotantosuunnittain 2007
Antal ekokontroll enligt produktionriktningar 2007
Number of organic controls by production type 2007

Tuotantosuunta Produktionriktning *Production type*		Tarkastustyyppi - Kontrolltyp - *Type of control* Alkutarkastukset Första kontroller *First controls*	Tuotantotarkastukset Produktionkontroller *Production controls*	Ylimääräiset tarkastukset Extra kontroller *Extra controls*	Yhteensä Totalt *Total*
Kasvinviljely	2007	100	3 638	77	3 815
Växtproduktion	2006	82	3 730	83	3 895
Plant production					
Kasvihuonetuotanto	2007	1	67	1	69
Växthusproduktion	2006	5	78	0	83
Greenhouse production					
Sienimötuotanto	2007	2	12	0	14
Svampproduktion	2006	1	11	1	13
Mushroom production					
Keruutuotanto	2007	0	18	0	18
Uppsamlingsproduktion	2006	0	19	0	19
Collecting production					
Eläintuotanto	2007	71	418	66	555
Husdjurproduktion	2006	47	393	83	523
Animal production					
Alhaisen jalostusasteen valmistustoiminta	2007	7	103	0	110
Tillverkning med låg förädlingsgrad	2006	..	..	..	..
Manufacture of low degree of processing					
Valmistustoiminta	2007	27	381	8	416
Tillverkning	2006	12	107	0	119
Manufacture					
Siemenpakkaamot	2007	1	29	0	30
Fröpackerier	2006	0	24	0	24
Seed packing departments					
Rehuvalmistajat ja maahantuojat	2007	1	11	0	12
Fodertillverkare och importörer	2006	2	9	0	11
Feed manufacturers and importers					

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Luonnonmukaisen tuotannon valvontaraportti
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Kontrollrapport om ekoproduktion
Source: Finnish Food Safety Authority Evira, Control report of organic production

Kotieläinten terveys ja hyvinvointi

Husdjurens hälsa och välbefinnande ▪ Animal health and welfare

Kotieläinten terveys ja hyvinvointi ovat merkittävä osa eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta. Tuotantoeläinten terveydellä on vaikutus jalostavan teollisuuden raaka-aineiden laatuun ja siten myös lopputuotteiden laatuun ja turvallisuuteen.

3

Kotieläinten terveys ja hyvinvointi

Kotieläintuotannon rakenne on muuttunut vuosien myötä, kun tuotantoyksiköiden koko on kasvanut suuremmaksi. Tuotantoeläinten hyvä terveystilanne turvataan nykyään kansallisella eläinten terveydenhuoltojärjestelmällä. Kotieläinten terveyttä ja hyvinvointia seurataankin monella taholla. Rehuvalvonta takaa turvalliset ja käyttötarkoitukseen sopivat rehut. Tartuntatautien vastustamiseksi tehdään määrätietoista, jatkuvaa työtä. Eläinsuojelusäädökset edistävät eläinten terveyttä ja hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla.

Kotieläintilojen määrä

Kotieläintilojen lukumäärä on viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt vuosi vuodelta. Kartoissa 3.1 ja 3.2 on verrattu kotieläintilojen määrää TE-keskuksittain vuosina 1997 ja 2007. Kun tarkastellaan kotieläintilojen määrää eläinlajeittain (kuvio 3.1), niin havaitaan suurimmat muutokset lypsylehmätilojen lukumäärissä. Vuonna 1997 lypsylehmätiloja oli noin 30 000 tilaa ja vuoteen 2007 määrä on vähentynyt noin 14 000 tilaan. Vuonna 2007 suuria yli 50 lehmän lypsykarjatiloja oli 581. Lukumäärä on kasvanut vuodesta 2006 86 tilalla.

Kotieläinten määrä

Kotieläinten määrissä ei ole tapahtunut valtavia muutoksia (kuvio 3.2 ja 3.3). Vuonna 2007 nautaeläimiä oli kaikkiaan lähes 930 000, sikoja runsaat 1,4 miljoonaa ja siipikarjaa vajaa 10 miljoonaa eläintä. Sen sijaan eläinten määrä tilaa kohti laskettuna on kasvanut ainakin vuodesta 2001 (taulu 3.1.). Nautaeläinten lukumäärä tilaa kohti vuonna 2007 oli 50, kun se vuonna 2006 oli 47 ja vuonna 2001 38. Sikojen määrä vuonna 2007 oli 514 eläintä tilaa kohden ja vuonna 2001 317 eläintä tilaa kohden. Munivien kanojen määrä vuodesta 2001 vuoteen 2007 on kasvanut lähes tuhannella kanalla per tila.

Alueittain tarkasteltaessa (taulu 3.2) nautaeläimiä oli eniten Pohjois-Pohjanmaan (14 %), Pohjois-Savon (12 %), Etelä-Pohjanmaan (11 %) ja Pohjanmaan (11 %) TE-keskusten alueilla vuonna 2007. Sikoja oli eniten Varsinais-Suomen (28 %), Etelä-Pohjanmaan (16 %), Pohjanmaan (14 %) ja Satakunnan (12 %) TE-keskusten alueilla. Siipikarja-alueita puolestaan ovat Varsinais-Suomen (37 %), Etelä-Pohjanmaan (23 %) ja Satakunnan (19 %) TE-keskusten alueet.

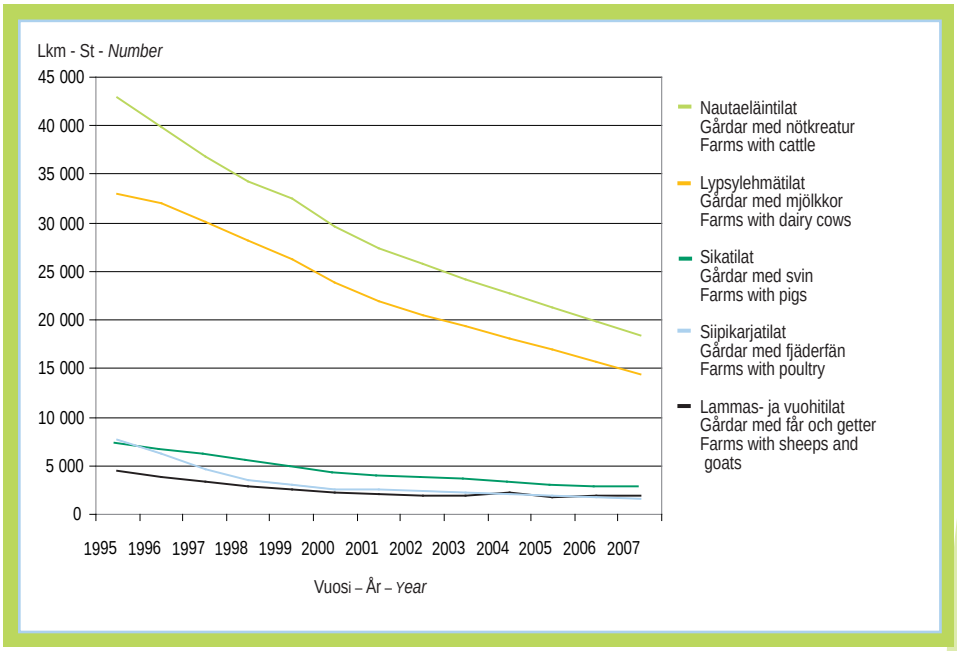

3.1. Kotieläintilojen lukumäärä vuosina1995 - 2007
Antal husdjurgårdar åren 1995 - 2007
Number of organic animal farms, 1995 - 2007

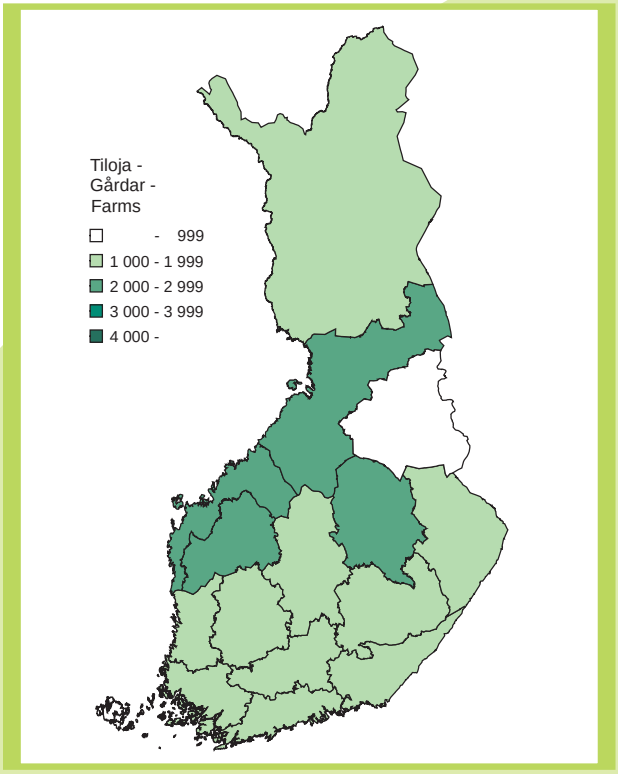

3.1. **Kotieläintilojen lukumäärä vuonna 2007**
Antal husdjurgårdar år 2007
Number of animal farms, 2007

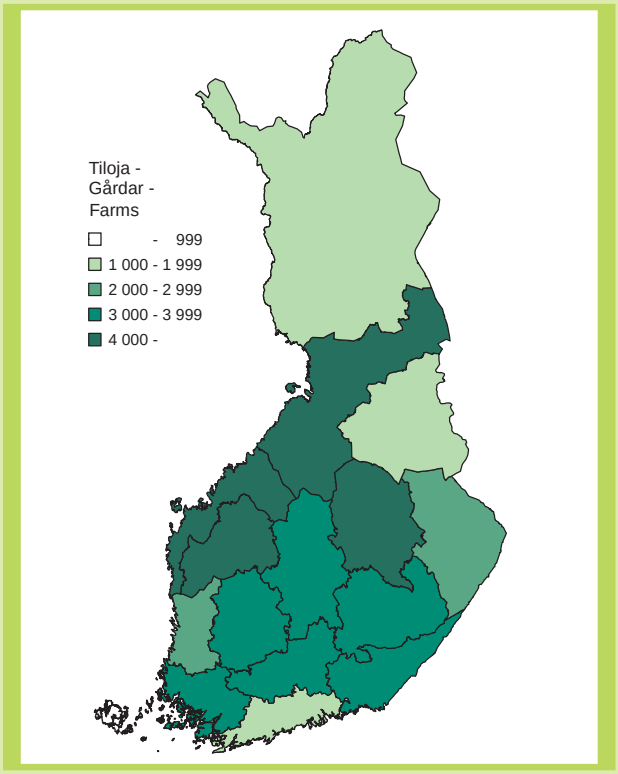

3.2. **Kotieläintilojen lukumäärä vuonna 1997**
Antal husdjurgårdar år 1997
Number of animal farms, 1997

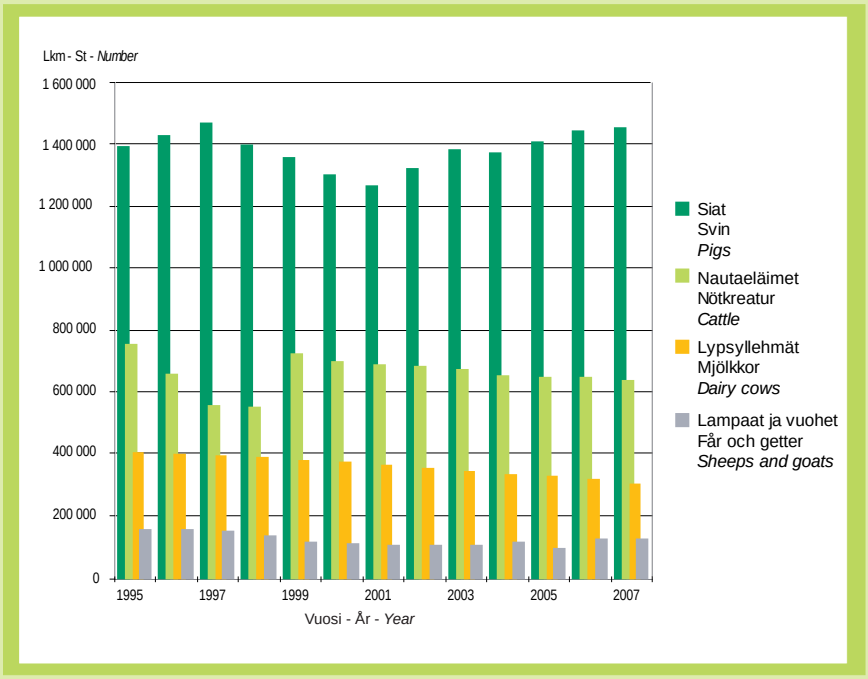

3.2. **Kotieläinten lukumäärä vuosina 1995 - 2007**
Antal husdjur åren 1995 - 2007
Number of livestock, 1995 - 2007

Rehut ja rehuvalvonta

Erilaisia rehuseoksia valmistettiin Suomessa vuonna 2007 yhteensä 1,4 miljardia kiloa, mikä on lähes sama määrä kuin edellisinä vuosina. Eniten valmistettiin nautakarjan rehuseoksia, lähes 600 miljoonaa kiloa, mikä on 41 % koko määrästä. Sioille rehuseosta valmistettiin lähes 400 miljoonaa kiloa (26 % koko määrästä) ja siipikarjalle noin 300 miljoonaa kiloa (22 % koko määrästä).

Rehuvalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että rehut ovat turvallisia, käyttötarkoitukseensa soveltuvia ja että ne täyttävät lainsäädännön vaatimukset.

Valmistusta valvotaan tuotantotiloihin ja valmistajan varastoihin tehtävillä pistokoeluontoisilla tarkastuksilla ja tuotteista otettavilla näytteillä sekä tarkastamalla valmistajan omavalvontaraportteja.

Tarkastuskäyntejä tehtiin vuonna 2007 yhteensä 421 (taulu 3.4). Näistä 48 % kohdistui kotieläintiloille, 39 % rehujen kuljetukseen ja 12 % teollisten rehujen valmistukseen. Vuoden 2006 tarkastuksiin verrattuna vuoden 2007 tarkastukset suuntautuivat suhteellisesti enemmän rehujen valmistukseen ja rehujen kuljetuksiin kuin kotieläintiloille.

Rehuvalvonnan valvontanäytteiden kokonaismäärä (taulu 3.5) vuonna 2007 oli yli 11 000 eli lähes 2 000 enemmän kuin vuonna 2006. Aikaisemmin määrä on pysynyt samalla tasolla ainakin vuodesta 2002 lähtien. Tarkasteltaessa näytemääriä valvontatyypeittäin, eniten näytteitä otettiin EU-tuonti–tuotteista (66 %). Valmistuksen valvontanäytteitä otettiin 13 % koko näytemäärästä. Rehuvalmistetyypeittäin tarkasteltaessa eniten otettiin näytteitä kasviperäisistä rehuaineista (75 %). Rehuseoksista otettujen näytteiden osuus oli 20 %.

Eläintaudit

Suomen tarttuvien eläintautien tilanne on hyvä. Meillä todetaan harvoin vakavia eläintautiepidemioita. Hyvä eläintautitilanne ei ole sattumaa vaan perustuu määrätietoiseen työhön tautien vastustamiseksi. Tautien vastustamiseen kuuluu ilmoitusvelvollisuus, sairaiden eläinten tutkimus vakavien tautien varalta ja erilliset seurantatutkimukset.

Eläinten hyvinvointi

Eläinsuojelu on kehittynyt voimakkaasti kaikkialla Euroopassa. Eläinsuojelusäädösten tarkoituksena on suojella eläimiä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla.

Munivien kanojen, sikojen ja vasikoiden EU-eläinsuojelutarkastuksia tehtiin vuonna 2007 yhteensä 587 kappaletta (taulu 3.6). Vuonna 2006 tarkastuksia tehtiin 624 kappaletta ja vuonna 2005 635 kappaletta eli tarkastusten kokonaismäärä on vähentynyt näinä vuosina.

Munivien kanojen hyvinvointia koskevissa tarkastuksissa vuonna 2007 17 %:ssa tarkastuksista löytyi epäkohtia ja 13 %:ssa tarkastus johti eläinsuojelulain 42 §:n tai sen nojalla annettujen määräysten rikkomisesta johtuviin toimenpiteisiin. Sikojen hyvinvointitarkastuksissa 23 %:ssa tarkastuksista löytyi epäkohtia ja 16 %:ssa tarkastus johti määräysten rikkomisesta johtuviin toimenpiteisiin. Vasikoiden hyvinvointitarkastuksissa 17 %:ssa tarkastuksista löytyi epäkohtia ja 8 %:ssa tarkastus johti määräysten rikkomisesta johtuviin toimenpiteisiin.

Eläinsuojelurikoksista ja –rikkomuksista on alioikeuksissa annettu vuonna 2006 yhteensä 240 tuomiota (taulu 3.7). Näistä 50 % koski eläinsuojelurikkomuksia, 7 % lieviä eläinsuojelurikoksia ja 43 % eläinsuojelurikoksia. ■

3.3. ■ Siipikarja lukumäärä vuosina 1995 - 2007
■ Antal fjäderfä åren 1995 - 2007
■ *Number of poultry, 1995 - 2007*

3.1.
Kotieläinten määrä eläinlajeittain vuonna 2007 ja määrä tilaa kohden vuosina 2001 - 2007
Antal husdjur totalt enligt djurart år 2007 och antal per gård åren 2001 - 2007
Number of livestock by species, 2007 and number of livestock per farm, 2001 - 2007

Kotieläin Husdjur *Livestock*	Eläimiä Djur *Livestock* 1.5.2007	Eläimiä / maatila Djur/ gård *Livestock/ farm* 2001	2006	2007
Nautaeläimet - Nötkreatur - *Cattle*	**926 694**	**38**	**47**	**50**
Lypsylehmät - Mjölkkor - *Dairy cows*	296 069	16	20	21
Emolehmät - Dikor - *Suckler cows*	43 278	11	19	20
Hiehot 2 vuotta ja yli - Kvigor 2 år och över - *Heifers 2 years and over*	30 668	2	3	3
Hiehot 1 - 2 vuotta - Kvigor 1 - 2 år - *Heifers 1 - 2 years*	135 798	7	8	9
Sonnit 2 vuotta ja yli - Tjurar 2 år och över - *Bulls 2 years and over*	9 375	3	3	4
Sonnit 1 - 2 vuotta - Tjurar 1 - 2 år - *Bulls 1 - 2 years*	100 408	8	13	14
Vasikat alle 1 vuotta - Kalvar under 1 år - *Calves under 1 year*	311 098	14	17	18
		14	17	18
Siat - Svin - *Pigs*	**1 448 041**	**317**	**499**	**514**
Karjut 50 kg ja yli - Galtar 50 kg och över - *Boars 50 kg and over*	4 074	2	3	3
Emakot 50 kg ja yli - Suggor 50 kg och över - *Sows 50 kg and over*	174 595	55	86	93
Lihasiat 50 kg ja yli - Gödsvin 50 kg och över - *Fattening pigs 50 kg and over*	496 690	129	194	211
Siat 20 - 50 kg - Svin 20 - 50 kg - *Pigs 20 - 50 kg*	344 931	98	158	172
Porsaat alle 20 kg - Grisar under 20 kg - *Piglets under 20 kg*	427 751	149	255	245
Lampaat - Får - *Sheep*	**119 252**	**45**	**60**	**63**
Vuohet - Getter - *Goats*	**6 181**	**12**	**14**	**13**
Siipikarja - Fjäderfän - *Poultry*	**9 791 071**	**4 058**	**5 915**	**6 217**
Munivat kanat vähintään 20 viikkoa - Värphöns minst 20 veckor - *Laying hens at least 20 weeks*	3 134 434	1 517	2 214	2 486
Kananpoikaset alle 20 viikkoa - Kycklingar under 20 veckor - *Chicks under 20 weeks*	763 872	5 926	8 440	8 041
Kukot vähintään 20 viikkoa - Tuppar minst 20 veckor - *Cockerels at least 20 weeks*	12 904	46	60	68
Broilerit - Broilrar - *Broilers*	5 074 091	30 405	43 275	36 769
Kalkkunat - Kalkoner - *Turkeys*	430 505	2 502	3 910	4 393
Muu siipikarja - Övriga fjäderfän - *Other poultry*	375 265	95	1 785	1 796
Hevoset - Hästar - *Horses* [1)]	**29 716**	**5**	**5**	**5**

[1)] Vain maatiloilla olevat hevoset - Endast hästar på gårdar - *Horses on farms only*

Lähde: Tike, Maatilarekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister
Source: Tike, Farm Register

3.2.

Kotieläinten lukumäärä alueittain vuonna 2007 ja koko maassa vuosina 2000 - 2007
Antal husdjur områdesvis år 2007 och i hela landet åren 2000 - 2007
Number of livestock by region, 2007 and in the whole country 2000 - 20007

Työvoima- ja elinkeinokeskus Arbetskrafts- och näringscentralen *Employment and Economic Development Centre*		Nautaeläimet Nötkreatur *Cattle*	Siat Svin *Pigs*	Lampaat Får *Sheep*	Vuohet Getter *Goats*	Siipikarja Fjäderfän *Poultry*	Hevoset Hästar *Horses*
Uusimaa - Nyland	A	25 235	37 373	7 389	321	15 115	4 022
	B	3 %	3 %	6 %	5 %	0 %	14 %
Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	A	35 298	399 334	10 299	744	3 661 922	1 984
	B	4 %	28 %	9 %	12 %	37 %	7 %
Satakunta - Satakunta	A	31 122	168 734	5 872	654	1 907 943	1 505
	B	3 %	12 %	5 %	11 %	19 %	5 %
Häme - Tavastland	A	50 079	103 133	4 353	184	190 872	2 661
	B	5 %	7 %	4 %	3 %	2 %	9 %
Pirkanmaa - Birkaland	A	51 516	99 904	6 778	1 382	774 783	2 635
	B	6 %	7 %	6 %	22 %	8 %	9 %
Kaakkois-Suomi - Sydöstra Finland	A	45 237	48 676	4 560	229	70 891	2 202
	B	5 %	3 %	4 %	4 %	1 %	7 %
Etelä-Savo - Södra Savolax	A	50 242	22 333	4 968	141	90 176	1 670
	B	5 %	2 %	4 %	2 %	1 %	6 %
Pohjois-Savo - Norra Savolax	A	115 640	40 480	3 861	289	51 925	2 299
	B	12 %	3 %	3 %	5 %	1 %	8 %
Pohjois-Karjala - Norra Karelen	A	60 636	13 842	4 731	217	18 947	1 206
	B	7 %	1 %	4 %	4 %	0 %	4 %
Keski-Suomi - Mellersta Finland	A	54 054	23 960	6 981	138	160 322	2 438
	B	6 %	2 %	6 %	2 %	2 %	8 %
Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten	A	105 955	235 727	6 974	1 183	2 249 726	2 159
	B	11 %	16 %	6 %	19 %	23 %	7 %
Pohjanmaa - Österbotten	A	105 367	199 352	8 887	190	540 896	1 782
	B	11 %	14 %	7 %	3 %	6 %	6 %
Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten	A	131 037	50 636	10 404	244	21 595	1 880
	B	14 %	3 %	9 %	4 %	0 %	6 %
Kainuu - Kajanaland	A	22 736	1 947	3 456	38	15 509	496
	B	2 %	0 %	3 %	1 %	0 %	2 %
Lappi - Lappland	A	35 149	1 863	18 745	211	4 950	524
	B	4 %	0 %	16 %	3 %	0 %	2 %
Ahvenanmaa - Åland	A	7 391	747	10 994	16	15 499	253
	B	1 %	0 %	9 %	0 %	0 %	1 %
Koko maa - Hela landet - *Whole country*	A	926 694	1 448 041	119 252	6 181	9 791 071	29 716
	B	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2001		1 037 412	1 260 758	96 003	7 445	10 553 583	26 172
2002		1 025 379	1 315 006	95 884	6 607	10 733 933	25 197
2003		1 000 165	1 374 864	98 410	6 757	10 996 969	25 829
2004		969 140	1 364 607	108 887	7 271	10 405 204	24 400
2005		958 925	1 401 071	89 737	6 944	10 538 157	26 595
2006		949 291	1 436 470	116 653	6 670	10 239 024	28 638
2007		926 694	1 448 041	119 252	6 181	9 791 071	29 716

A: Eläinten lukumäärä 1.5.2007 - Antal husdjur 1.5.2007 - Number of livestock 1.5.2007
B: % koko maan eläimistä - % av husdjur i hela landet - % of livestock in the whole country

Lähde: Tike, Maatilarekisteri
Källa: Tike, Lantbruksregister
Source: Tike, Farm Register

3.3.
Rehuseosten valmistusmäärät vuosina 2002 - 2007
Tillverkning av foderblandningar åren 2002 - 2007
Manufacture of compound feedingstuffs, 2002 - 2007

Rehutyyppi Fodertyp *Type of feed*	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	milj. kg - *million kg*					
Rehuseos nautakarjalle - Foderblandning för nötkreatur - *Compound feedingstuff for cattle*	621	608	619	637	612	586
Rehuseos vasikoille - Foderblandning för kalvar - *Compound feedingstuff for calves*	44	46	50	67	59	55
Rehuseos sioille - Foderblandning för svin - *Compound feedingstuff for pigs*	330	349	346	359	360	368
Rehuseos siipikarjalle - Foderblandning för fjäderfä - Compound feedingstuff for *poultry*	295	307	306	297	293	307
Turkiseläimille - För pälsdjur - *For fur animals*	49	49	49	47	38	39
Kivennäisrehuseokset - Mineralfoderblandningar - *Compound mineral feedingstuffs*	34	32	33	31	31	26
Muut rehuseokset - Övriga foderblandningar - *Other compound feedingstuffs*	25	23	28	31	31	33
Yhteensä - Totalt - *Total*	1 398	1 414	1 431	1 470	1 425	1 414

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

3.4.
Elintarviketuotantoon tarkoitettujen eläinten rehujen valvontakohteet ja niihin tehdyt tarkastukset vuosina 2006 ja 2007
Foderkontrollobjekt ifråga om foder för animalieproduktionsdjur och inspektionsbesök åren 2006 och 2007
Feed control objects of feedingstuffs for food-producing animals and inspection visits in 2006 and 2007

Valvontakohdetyyppi Kontrollobjektstyp *Type of control object*	Toimijoiden määrä [1] Antal aktörer *Number of operators*		Tarkastuskäyntien määrä Antal inspektionsbesök *Number of inspection visits*	
	31.12.2006	31.12.2007	2006	2007
Rehujen valmistus - Foderproduktion - *Production of feed*	162	207	30	52
Rehujen maahantuonti EU:n ulkopuolelta - Import av foder från länder utanför EU - *Feed import from outside of EU*	32	33	0	0
Rehujen välitys, jakelu, myynti tai tuonti sisämarkkinoilta Förmedling, distribution, försäljning eller import av foder från EU-länder *Feed agency, distribution, sale or import from EU countries*	528	591	2	1
Rehujen varastointi - Lagring av foder - *Feed storage*	440	462	18	2
Rehujen kuljetus - Transport av foder - *Transport of feeds* [2]	303	356	139	164
Kotieläintilat - Husdjursgårdar - *Livestock farms*	26 365	24 606	254	202

[1] Muut kuin rehualan alkutuotannon toimijat - Andra än foderföretagare inom primärproduktion av foder - *Other feed business operators than operators at the level of primary production of feed*

[2] Lukuihin sisältyvät myös muita kuin elintarviketuotantoeläimille tarkoitettuja rehuja kuljettavat toimijat - Siffrorna innehåller också foderföretagare som transporterar foder avsett för andra djur än djur för livsmedelsproduktion *Number contains also feed business operators which transport feeds for feeding of other animals than food-producing animal*

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira - Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira - *Source: Finnish Food*

3.5.
Rehuvalvonnan valvontanäytteiden kokonaismäärät vuosina 2002 – 2007
Antal kontrollprov av foderkontroll åren 2002 - 2007
Number of control samples of feed control, 2002 - 2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	kpl - st - *no*					
Rehunäytteet yhteensä - Foderprov totalt - *Feed samples total*	10 456	8 993	9 660	10 925	9 721	11 578
Valvontatyypeittäin - Enligt typ av övervakning - *By type of control*						
Markkinavalvonta - Marknadsövervakning *Market control*	626	716	740	838	632	836
EU-tuonnin valvonta - Övervakning av EU-import Import control from *EU*	6 604	4 737	6 274	7 224	6 548	7 665
Valmistuksen valvonta - Övervakning av tillverkning *Manufacture control*	1 857	2 016	1 807	1 875	1 594	1 498
Maahantuonnin valvonta - Övervakning av import från utanför EU *Import control from outside of EU*	1 369	1 524	689	855	641	910
GMO-valvonta - GMO-övervakning *GMO-control*	_	_	150	133	68	379
Maatilojen valvonta - Övervakning av gårdar *Farm control*	_	_	_	_	238	290
Rehuvalmistetyypeittäin - Enligt fodertyp - *By type of feed*						
Kasviperäiset rehuaineet - Foderämnen av vegetabiliskt ursprung *Feedingstuffs of vegetable origin*	8 083	6 438	7 177	8 210	7 309	8 651
Eläinperäiset rehuaineet - Foderämnen av animaliskt ursprung *Feedingstuffs of animal origin*	369	338	263	289	174	251
Muut rehuaineet - Övriga foderämnen *Other feedingstuffs*	_	_	_	_	9	2
Rehuseokset - Foderblandningar *Compound feedingstuffs*	1 643	1 819	1 882	2 081	1 891	2 312
Kivennäisrehuaineet ja –seokset - Mineralfoderämnen och -blandningar *Minerals feeds and compound mineral feedingstuffs*	138	172	135	133	125	142
Rehun lisäaineet ja lisäainevalmisteet - Tillsatsämne och tillsatsämnesprodukter för foder *Feed additives and additive products*	223	226	203	212	213	220

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

3.6.
EU-eläinsuojelutarkastukset vuosina 2000 - 2007
EU-djurskyddsinspektioner åren 2000 - 2007
EU inspections of animal protection, 2000 - 2007

Eläinlaji Djurart *Animal species*		Tarkastusten lukumäärä Antal inspektioner *Number of inspections* kpl - st - *no*	Tarkastukset, joissa epäkohtia Inspektioner, där man hittade fel *Inspections where some defects* %	Tarkastukset, jotka johtivat toimenpiteeseen[1)] Inspektioner som ledde till åtgärd[1)] *Inspections which caused action* [1)] %
Munivat kanat - Värphöns - *Laying hens*	2000	30	3	3
	2001	35	6	3
	2002	84	8	6
	2003	52	21	12
	2004	81	31	20
	2005	81	15	11
	2006	110	20	11
	2007	85	17	13
Siat - Svin - *Pigs*	2000	66	2	2
	2001	74	12	3
	2002	90	14	6
	2003	49	18	8
	2004	82	22	9
	2005	78	26	4
	2006	89	35	22
	2007	90	23	16
Vasikat - Kalvar - *Calves*	2000	501	18	13
	2001	416	26	15
	2002	510	39	21
	2003	380	33	21
	2004	454	33	15
	2005	476	35	19
	2006	425	28	15
	2007	412	17	8

[1)] Eläinsuojelulaki 42 §
Djurskyddslag 42 §
Law of animal protection, 42 §

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

3.7.

Eläinsuojelurikoksista ja -rikkomuksista annettujen tuomioiden määrä alioikeuksissa vuosina 2001 - 2006
Antal domar för djurskyddsbrott och -förseelse i underdomstolar åren 2001 - 2006
Number of sentences for animal welfare crime and violation in lower courts, 2001 - 2006

Rikosnimike Brottsbenämning *Crime nomenclature*	Tuomioiden lukumäärä - Antal domar - *Number of sentences*					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Eläinsuojelurikkomus - Djurskyddsförseelse - *Violation of the animal welfare*						
Tuomiot yhteensä - Domar totalt - *Sentences total*	71	96	83	90	90	119
Vankeuteen tuomitut - Dömda till fängelse - *Sentenced to imprisonment*	0	0	0	0	0	0
Sakkoon tuomitut - Dömda till böter - *Sentenced to a penalty payment*	70	96	82	89	89	113
Tuomitsematta jättäminen - Domseftergifter - *Waiving of punishment*	1	0	1	1	1	6
Lievä eläinsuojelurikos - Lindrigt djurskyddsbrott - *Petty crime against animal welfare*						
Tuomiot yhteensä - Domar totalt - *Sentences total*	30	15	18	23	28	18
Vankeuteen tuomitut - Dömda till fängelse - *Sentenced to imprisonment*	0	0	0	0	0	0
Sakkoon tuomitut - Dömda till böter - *Sentenced to a penalty payment*	30	15	18	21	27	17
Tuomitsematta jättäminen - Domseftergifter - *Waiving of punishment*	0	0	0	2	1	1
Eläinsuojelurikos - Djurskyddsbrott - *Crime against animal welfare*						
Tuomiot yhteensä - Domar totalt - *Sentences total*	66	53	70	75	85	103
Vankeuteen tuomitut - Dömda till fängelse - *Sentenced to imprisonment*	9	12	11	14	15	16
Sakkoon tuomitut - Dömda till böter - *Sentenced to a penalty payment*	52	39	59	60	68	85
Tuomitsematta jättäminen - Domseftergifter - *Waiving of punishment*	5	2	0	1	2	2

Lähde: Tilastokeskus, Oikeustilastot, Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset
Källa: Statistikcentralen, Rättsväsende, Åtalade, dömda och straff
Source: Statistics Finland, Justice, Prosecutions, sentences and punishments

Elintarviketurvallisuus

Livsmedelssäkerhet ■ Food safety

Kuluttajien hyvinvointi asettaa vaatimuksia koko elintarvikeketjulle. Huomioimalla elintarviketurvallisuus ketjun joka vaiheessa saadaan tuotettua laadukkaita elintarvikkeita. Nykyinen elintarviketurvallisuuden taso on saavutettu viranomaisten sekä alan toimijoiden yhteistyöllä.

4

Elintarviketurvallisuus

Elintarviketurvallisuus kuuluu välttämättömänä osana koko elintarvikeketjuun. Jokapäiväinen elintarvikkeiden kulutus perustuu luottamukseen koko elintarvikeketjua kohtaan. Elintarvikeketjun toimijan omavalvonnan merkitys on lisääntynyt elintarvikkeiden turvallisuuden ja laadun varmistamisessa. Viranomaisvalvonnan tavoitteena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta ja valvonnan kohdistamista riskeihin.

Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tehtävänä on valvoa ja edistää kaikkien elintarvikkeiden turvallisuutta, asianmukaista laatua ja koostumusta sekä ehkäistä ja poistaa elintarvikkeista johtuvia terveyshaittoja. Elintarvikevalvonnan painopistettä on pyritty siirtämään aiempaa enemmän lopputuotteiden tutkimuksesta tuotantoketjun eri vaiheiden ja erityisesti alkutuotannon hygieenisen toiminnan varmistamiseen, toimijoiden omavalvonnan kehittämiseen ja omavalvonnan toimivuuden seurantaan. Pyrkimyksenä on taata elintarvikkeiden turvallisuus varmistamalla raaka-aineiden turvallisuus.

Suomessa elintarvike- ja rehuvalvonnan suunnittelusta ja ohjauksesta vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Käytännön elintarvikevalvonta tapahtuu pääasiassa kunnissa ja lihantarkastuksen osalta teurastamoissa. Myös yritykset itse valvovat tuottamiensa ja myymiensä elintarvikkeiden laatua ja määräystenmukaisuutta. Yritysten omavalvonnasta säädetään lainsäädännössä ja viranomaiset valvovat sen toteutusta. Kuluttajat voivat parantaa elintarvikkeiden laatua pysymällä valppaana ja ilmoittamalla havaitsemistaan puutteista kunnan viranomaiselle.

Yleisen jäljitettävyysvaatimuksen (178/2002) mukaan kaikkien elintarvike- ja rehualan toimijoiden tulee pystyä jäljittämään kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa elintarvikkeet, rehut, elintarviketuotantoon käytettävät eläimet ja muut mahdolliset aineet, joita käytetään tai voidaan käyttää elintarvikkeeseen ja rehuun. Toimijan tulee tietää, keneltä hän on hankkinut kaikki käyttämänsä raaka-aineet tai lisäaineet ja kenelle hän on edelleen toimittanut valmistamansa tuotteet. Lisäksi tulee tietää elintarvikkeiden hankkimis- ja toimittamisajankohdat. Näiden pakollisten tietojen lisäksi suositellaan, että toimijoilla on tietoa hankituista ja myydyistä tavaramääräistä ja eristä. Asetus ei edellytä ns. sisäistä jäljitettävyyttä, eli esimerkiksi tietoa siitä, mikä raaka-aine- tai lisäaine-erä on käytetty mihinkin valmistettavaan elintarvike-erään.

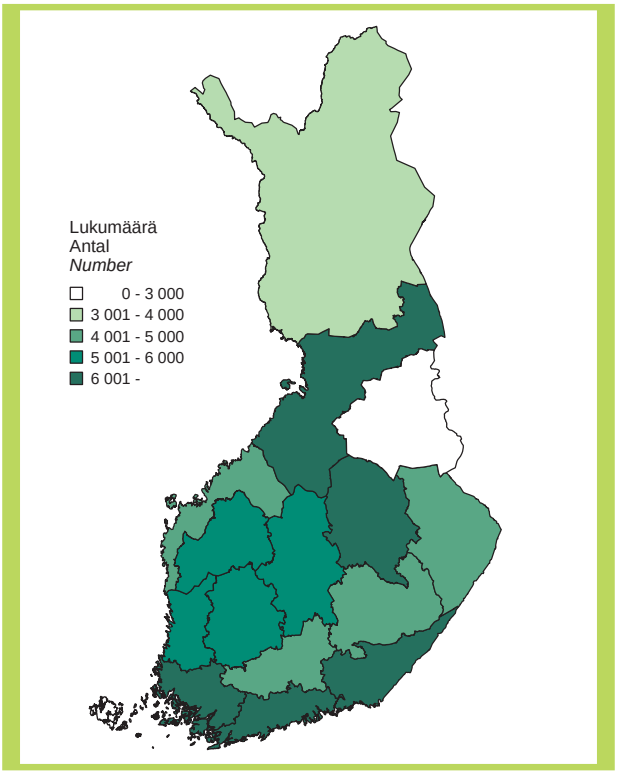

Kunnallinen elintarvikevalvonta

Valtaosa käytännön elintarvikevalvonnasta on kuntien vastuulla. Kunnan valvontaan kuuluvat suuria teurastamoja ja poroteurastamoja lukuun ottamatta kaikki elintarvikehuoneistot. Teurastamoilla on oma lihantarkastusvalvontajärjestelmänsä.

Kunnallisen elintarvikevalvonnan tiedot vuonna 2007 kerättiin yhteensä 195 kunnasta tai kuntayhtymästä (ilman Ahvenanmaata) ja vuonna 2006 yhteensä 206 kunnasta tai kuntayhtymästä. Lukumäärä on pienentynyt vuosi vuodelta. Syynä tähän ovat olleet kuntamuutokset tai kuntien muodostamat suuremmat seudulliset valvontayksiköt. Vuonna 2005 kuntia tai kuntayhtymiä oli 224 kpl.

Kuntien valvonnassa vuonna 2007 oli yhteensä lähes 90 000 kohdetta, jotka painottuivat Etelä- ja Länsi-Suomeen (taulu 4.1). Kohteiden määrä on suurempi kuin edellisinä vuosina, sillä vuonna 2007 mukaan tulivat alkutuotantopaikat. Koko maassa tarkastettuja kohteita oli noin 31 000 ja ilman alkutuotantopaikkoja noin 28 000, mikä on 54 % valvontakohteiden määrästä.

4.1. Kunnallisen elintarvikevalvonnan valvontakohteiden lukumäärä vuonna 2007
Antal kontrollobjekt inom den kommunala livsmedelstillsynen år 2007
Number of control objects of municipal food control, 2007

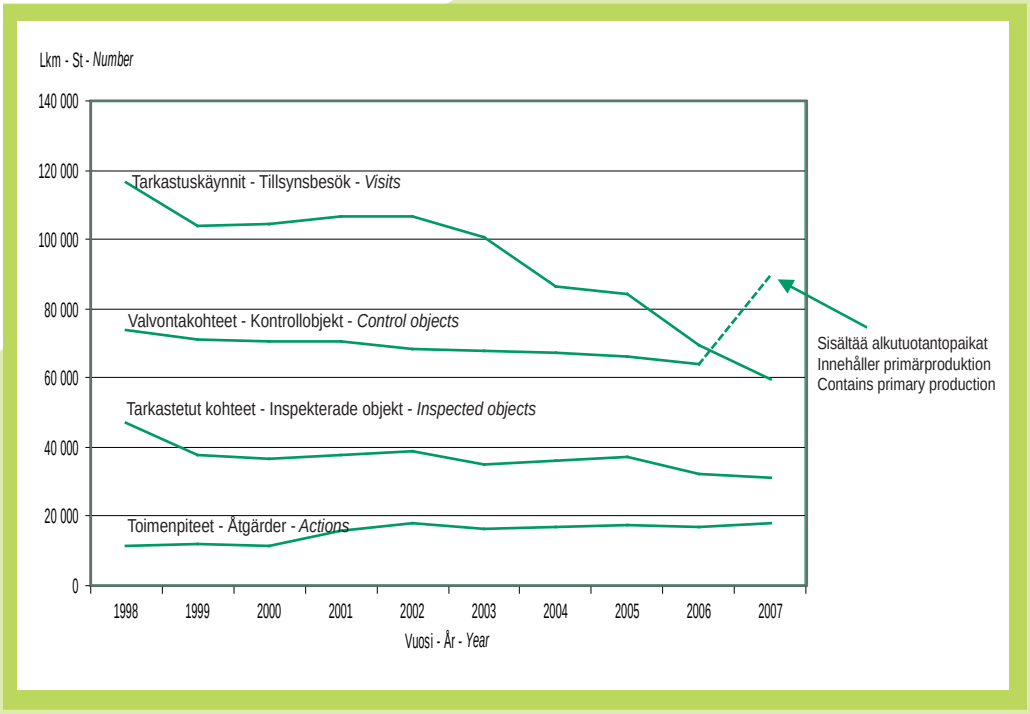

4.1. Kunnalisen elintarvikevalvonnan valvontakohteet vuosina 1998 - 2007
Kontrollobjekt inom den kommunala livsmedelstillsynen åren 1998 - 2007
Control objects of municipal food control 1998 - 2007

Lähes 12 000 kohteessa tarkastus aiheutti jonkinlaisen toimenpiteen. Joissain kohteissa toimenpiteitä oli useampiakin, sillä toimenpiteitä tehtiin vuonna 2007 yhteensä yli 18 000 kappaletta. Yleisimmät syyt toimenpiteisiin olivat puutteet omavalvonnassa tai puutteet yleisessä hygieniassa.

Kuntien valvonnassa vuonna 2007 oli 13 400 maidontuotantotilaa (taulu 4.2), noin 25 000 alkutuotantopaikkaa ja muita valvontakohteita runsas 50 000. Maidontuotantotilojen lukumäärä on vähentynyt vuosi vuodelta. Vuonna 2006 valvonnan piiriin kuului noin 14 000 tilaa ja vuonna 2005 noin 16 000 tilaa. Vuoden 2007 aikana maidontuotantotiloista tarkastettiin 17 %, muista alkutuotantopaikoista 4 % ja muista valvontakohteista 54 %. Tarkastuskäyntejä tehtiin vuonna 2007 yhteensä yli 60 000 kappaletta (kuvio 4.1).

Tarkastusten ohella tärkeä menetelmä elintarvikevalvonnassa on näytteenotto ja tutkiminen. Kuntien viranomaiset ottivat elintarvikenäytteitä vuonna 2007 lähes 23 000 kappaletta (taulu 4.3). Elintarvikenäytteistä määräystenvastaisia oli noin 10 %, ja nämä aiheuttivat yli 1 3000 toimenpidettä.

Maahantuonnin valvonta

Tullilaitos, käytännössä Tullilaboratorio, vastaa maahantuotavien ja muista jäsenmaista toimitettavien, muiden kuin eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnasta. Tutkittuja tuotteita vuonna 2007 olivat hedelmät, marjat, vihannekset, viljat, pähkinät ja mausteet. Prosessoituja elintarvikkeita, vihannes- ja hedelmävalmisteita, kastikkeita, keittoja, mehuja ja makeisia, tutkittiin myös runsaasti.

Maahantuotujen ei-eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnassa tutkittiin lähes 4 000 tavaraerää. Tavaraeristä 48 % oli muissa jäsenmaissa tuotettuja tai valmistettuja elintarvikkeita. EU:n ulkopuolella tuotettuja elintarvikkeita tutkittiin yhteensä 1 900 tuontierää. Tutkituista elintarvikenäytteistä runsas 7 % todettiin määräystenvastaisiksi. Lisäksi lieviä normien rikkomuksia tai muuta huomautettavaa oli 11 %:ssa näytteistä.

Näytteistä tutkittiin monipuolisesti erilaisia ominaisuuksia riippuen näytetyypistä ja siitä minkälaiset määräykset tuotetta koskevat. Keskeisiä tutkimusalueita olivat kasvinsuojeluaineiden jäämät (torjunta-aineet), mikrobiologia, lisäaineet, mykotoksiinit (homemyrkyt) ja vierasaineet. Suhteellisesti eniten poikkeamia oli makeisissa, vihanneksissa, mehuissa, pähkinöissä ja vihannesvalmisteissa.

Hedelmien, vihannesten ja viljojen kasvinsuojeluainejäämien valvonta

Kasvinsuojeluaineita myytiin Suomessa vuonna 2007 yhteensä lähes 4 miljoonaa kiloa (kuvio 4.2). Eniten myytiin rikkakasvien torjunta-aineita. Muita kasvinsuojeluaineita ovat kasvitautien torjunta-aineet, tuhoeläinten torjunta-aineet sekä kasvunsääteet.

Kasvinsuojeluaineiden jäämiä elintarvikkeissa tutkittiin vuonna 2007 yhteensä runsaasta 2 000 kasviperäisestä elintarvikkeesta (taulu 4.4). Yli puolet näytteistä oli tuoreita hedelmiä ja vihanneksia (66 %). Viljanäytteitä oli 10 %, lastenruokanäytteitä 1 % ja muita prosessoituja elintarvikkeita 22 %. Näytteistä 45 % oli EU:n ulko-

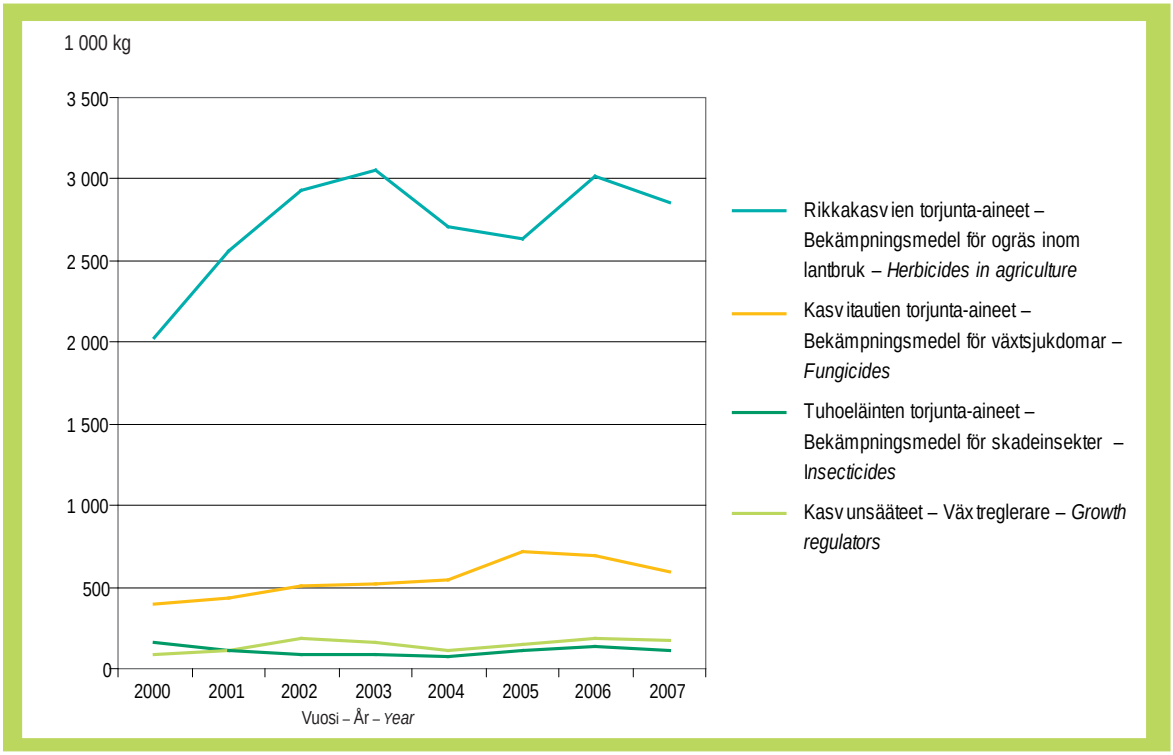

4.2. Kasvinsuojeluaineiden myynti vuosina 2000 - 2007
Försäljning av bekämpningsmedel åren 2000 - 2007
Sale of pesticides, 2000 - 2007

puolisista maista peräisin olevia tuotteita. Kotimaisia tuotteita oli 14 % ja muista EU-maista peräisin olevia tuotteita 40 %.

Näytteistä 5 % eli 113 näytettä oli vuonna 2007 määräystenvastaisia eli niissä todettiin sallitun enimmäispitoisuuden ylittävä määrä jäämiä. Näistä 65 näytettä oli kolmansista maista tulevia tuotteita ja 44 muista EU-maista peräisin olevia tuotteita. Kotimaisissa tuotteissa todettiin sallittujen enimmäismäärien ylityksiä 4 näytteessä, jotka kuuluivat ryhmään hedelmät ja vihannekset. Vuonna 2006 määräystenvastaisista näytteistä 44 näytettä oli kolmasmaatuotteita ja 40 muista EU-maista peräisin olevia tuotteita. Kotimaisissa tuotteissa ei vuonna 2006 todettu sallittujen enimmäismäärien ylityksiä.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainetutkimukset

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasaineohjelmaa toteutetaan vuosittain sekä kansallisen että Euroopan yhteisön lainsäädännön vaikutuksesta. Valvontaohjelman tarkoituksena on osaltaan varmistaa elintarvikkeiden turvallisuus niin, ettei elintarvikkeiden kautta tule ravintoomme eläinlääkkeiden jäämiä, ympäristökontaminantteja tai kiellettyjä aineita. Näytteitä otetaan sekä elävistä eläimistä että eläimistä saatavista elintarvikkeista – lihasta, maidosta, kalasta, kananmunista ja hunajasta.

Vuonna 2005 tehtiin runsas 11 000 tutkimusta, joilla tutkittiin yli 80 erilaisen kasvua edistävän aineen, lääkeaineen ja ympäristömyrkyn esiintymistä. Tutkituista näytteistä 99,7 % oli hyväksyttäviä eli niissä ei todettu toimenpiderajan ylittäviä jäämäpitoisuuksia.

Elintarvikevälitteiset taudit

Valvonnasta huolimatta ihmisiä sairastuu elintarvikevälitteisiin tartuntatauteihin. Kansanterveyslaitoksen ylläpitämään tartuntatautirekisteriin päätyy vain pieni osa sairastuneista, koska suuri osa heistä ei hakeudu lainkaan lääkäriin. Vielä pienempi osa päätyy ruokamyrkytysrekisteriin (taulu 4.8).

Ruokamyrkytysepidemiat voivat välittyä joko saastuneen elintarvikkeen tai saastuneen veden kautta. Suurin osa epidemioista oli vuonna 2006 elintarvikevälitteisiä (91 %) ja loput olivat vesivälitteisiä (9 %) . Vuonna 2006 todettiin 42 elintarvikevälitteistä ruokamyrkytysepidemiaa (taulu 4.7), joissa raportoitiin sairastuneen yli 1 300 henkilöä (kuvio 4.3). Vesivälitteisiä ruokamyrkytysepidemioita todettiin 4 ja niissä sairastui runsas sata henkilöä. Kasvikset ja kasvistuotteet oli yleisimmin raportoitu elintarvikeryhmä (13 epidemiaa; 31 %) niissä elintarvikevälitteisissä epidemioissa, joissa välittäjäelintarvike pystyttiin osoittamaan. Seuraavaksi yleisimpiä välittäjiä olivat liha ja lihavalmisteet (5 epidemiaa) sekä kala ja kalavalmisteet (5 epidemiaa).

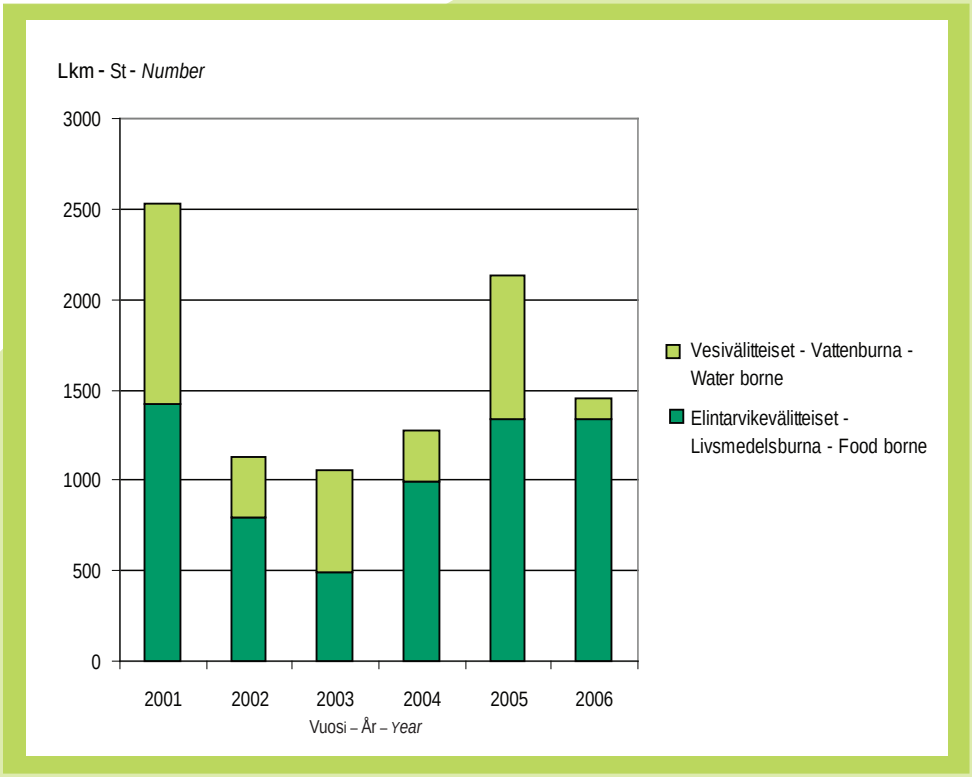

4.3. Ruokamyrkytysepidemioissa sairastuneiden määrät vuosina 2001 - 2006
Antal personer som insjuknat i matförgiftningsepidemier åren 2001 – 2006
Number of cases of illness in food poisoning epidemics, 2001 – 2006

Käsittelyvirheen mukaan jaoteltuna (taulu 4.6) ruokamyrkytysepidemiat johtuivat saastuneesta raaka-aineesta (6 epidemiaa), riittämättömästä jäähdytyksestä (6 epidemiaa), riittämättömästä kuumennuksesta (6 epidemiaa), virheellisestä säilytyslämpötilasta (7 epidemiaa), liian pitkästä säilytysajasta (5 epidemiaa) ja infektoituneesta työntekijästä (5 epidemiaa).

Zoonoosit ovat tartuntatauteja, jotka voivat tarttua suoraan tai välillisesti eläimen ja ihmisen välillä. Välillinen tartunta voi tapahtua esimerkiksi elintarvikkeiden, veden tai hyönteisten välityksellä. Zoonoosien aiheuttajiin kuuluu bakteereita, viruksia, loisia ja sieniä. Osa zoonooseista aiheuttaa melko lieviä sairastumisia, mutta eräät zoonoosit ovat ihmiselle hengenvaarallisia. Kokonaisuutena zoonoosit aiheuttavat merkittäviä taloudellisia menetyksiä yhteiskunnalle.

Väestössä esiintyvät laboratoriovarmistetut zoonoosi-tapaukset kirjataan Suomessa Kansanterveyslaitoksen ylläpitämään tartuntatautirekisteriin. Vuonna 2007 tartuntatautirekisteriin kirjattiin yli 4 000 kampylobakteeritartuntaa, lähes 3 000 salmonellatartuntaa ja lähes 500 yersiniatartuntaa. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat noin 3 400 kampylobakteeritartuntaa, noin 2 600 salmonellatartuntaa ja noin 800 yersiniatartuntaa. Edellä mainitut bakteerit aiheuttavat suolistoinfektioita ja tarttuvat useimmiten elintarvikkeiden tai veden välityksellä. Tartuntatautirekisterissä erotellaan kotimaiset ja ulkomailta lähtöisin olevat tapaukset (taulu 4.8).

Kuluttajien turvallisuus

Tämän päivän kuluttaja haluaa syödä tuoretta, maukasta ja etenkin turvallista ruokaa. Kuluttajille merkityksellisiä elintarvikkeisiin liittyviä asioita ovat myös tuotantoeläinten alkuperä, tuotantoeläinten terveys ja hyvinvointi, sekä eläimille annettu lääkitys ja mahdollinen kasvuntehosteiden käyttö. Elintarvikkeiden terveellisyys, ruoan koostumus ja ravintoaineiden vaikutukset ovat ajankohtaisia teemoja. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden kuten myös kasviperäisten elintarvikkeiden valvonta Suomessa kohdistuu elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseen.

Turvallista ruokaa kuluttajien lautaselle saadaan kun koko elintarviketuotantoketju huomioi työn ja raaka-aineiden laadun sekä työntekijöiden ammattitaidon. Yritysten omavalvonnan merkitys tulee jatkuvasti kasvamaan. Katkeamaton elintarviketuotantoketju pitää sisällään katkeamattoman elintarviketurvallisuusketjun. Ruokamyrkytykset kertovat nopeasti katkoksesta tässä ketjussa.

4.1.

Kunnallinen elintarvikevalvonta lääneittäin vuonna 2007 sekä vuosina 1998 - 2006

Kommunal livsmedelstillsyn enligt län 2007 och åren 1998 - 2006

Municipal food control by province, 2007 and 1998 - 2006

Lääni Län *Province*		Kaikki kohteet[1)] Alla objekt[1)] *All objects* [1)]	Tarkastetut kohteet Inspekterade objekt *Inspected objects*	Kohteet, joissa toimenpiteitä Objekt som krävt åtgärder *Objects where some actions*	Tarkastus-käynnit Inspektions-besök *Inspection visits*	Tarkastuskäyntejä/ tarkastettu kohde Inspektionsbesök/ kontrollobjekt *Visits/ inspected object*	Toimenpiteet yhteensä Åtgärder totalt *Actions total*
Etelä-Suomi - Södra Finland	A	24 529	10 903	4 536	21 537	2,0	7 239
	B		44 %	18 %			
Länsi-Suomi - Västra Finland	A	34 881	11 631	4 062	23 474	2,0	6 645
	B		33 %	12 %			
Itä-Suomi - Östra Finland	A	15 457	4 137	1 769	7 977	1,9	2 603
	B		27 %	11 %			
Oulu - Uleåborg	A	11 341	2 842	732	4 870	1,7	1 083
	B		25 %	6 %			
Lappi - Lappland	A	3 046	1 479	438	2 961	2,0	568
	B		47 %	14 %			
Ahvenanmaa - Åland	A	611	184	125	210	1,1	134
	B		30 %	20 %			
Koko maa - Hela landet - *Whole country*	A	89 865	31 176	11 662	61 029	2,0	18 272
	B		35 %	13 %			
1998		73 796	46 865	-	116 413	2,5	-
1999		71 269	37 675	7 380	104 014	2,8	11 803
2000		70 556	36 678	7 254	104 600	2,9	11 477
2001		70 647	37 687	8 782	106 605	2,8	15 641
2002		68 499	39 085	10 135	106 741	2,7	18 256
2003		67 773	35 246	9 316	100 757	2,9	16 479
2004		67 380	37 243	10 177	86 413	2,3	17 050
2005		66 321	37 243	10 722	84 229	2,3	16 948
2006		64 201	32 121	10 620	69 451	2,2	17 061

A = kpl - st - *number*

B = % kaikista läänin valvontakohteista - % av alla tillsynsobjekt i län - *% of all control objects in province*

1) sisältää alkutuotantopaikat - innehåller primärproduktion -*contains primary production*

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira

Source: Finnish Food Safety Authority Evira

4.2.
Kunnallinen elintarvikevalvonta valvontakohdetyypeittäin vuonna 2007
Den kommunala livsmedelstillsynen enligt objektkategori 2007
Municipal food control by object category in 2007

Kohderyhmä Objektkategori *Object category*		Kaikki kohteet Alla objekt *All objects*	Omavalvonta-suunnitelma[1)] Egenkontroll-plan *In-house control plan*	Tarkastetut kohteet Inspekterade objekt *Inspected objects*	Tarkastus-käynnit Inspektions-besök *Inspection visits*	Toimen-piteet Åtgärder *Actions*
Maidontuotantotilat - Mjölkproduktionsenheter - *Dairy farms*	A B	13 404 15 %	27	2 330	2 347	910
Muut alkutuotantopaikat - Övriga primärproduktionsställen - *Other primary production*	A B	24 832 28 %	-	1 114	1 132	9
Liha-alan laitokset - Anläggningar inom köttbranschen - *Establishments in meat branch*	A B	449 1 %	365	394	6 752	1 021
Kala-alan laitokset - Anläggningar inom fiskbranschen - *Establishments in fish branch*	A B	371 0,4 %	289	320	1 113	461
Maitoalan laitokset - Anläggningar inom mjölkbranschen - *Establishments in dairy branch*	A B	118 0,1 %	105	109	628	185
Muna-alan laitokset - Anläggningar inom äggbranschen - *Establishments in egg branch*	A B	105 0,1 %	84	84	128	98
Maatilatalouden yhteydessä tapahtuva suoramyynti - Direktförsäljning på gården - *Direct sales on farms*	A B	1 529 2 %	159	253	339	51
Elintarvikkeiden valmistus - Tillverkning av livsmedel - *Manufacture of foodstuff*	A B	2 474 3 %	1 083	1 473	2 724	1 098
Pakkaamot, tukkukaupat ja varastot - Packerier, partiaffärer och lager - *Establishments engaged in packing, wholesale trade and storing activities*	A B	2 976 3 %	1 306	875	1 597	568
Ravintolat ja suurtaloudet - Restauranger och storhushåll - *Restaurants and industrial kitchens*	A B	31 106 35 %	14 520	17 632	28 954	9 805
Myymälät ja myyntipaikat - Affärer och försäljningsställen - *Retail stores and selling points*	A B	12 333 14 %	5 194	6 503	13 301	4 056
Yhteensä - Totalt - *Total*	A B	89 697 100 %	23 132	31 087	59 015	18 262

A = kpl - st - *number*
B = % kaikista valvontakohteista - % av alla tillsynsobjekt - *% of all control objects*

[1)] Kohteet, joiilla hyväksytty omavalvontasuunnitelma - Antal objekt som har godkänd egenkontrollplan - *Number of objects which have accepted in-house control plar*

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

4.3.

Kunnallisen elintarvikevalvonnan laboratoriotutkimukset tuoteryhmittäin vuonna 2007
Laboratorieundersökningar i den kommunala livsmedelstillsynen enligt produktgrupp år 2007
Laboratoryanalyses in municipal food control by product category, 2007

Tuoteryhmä Produktgrupp *Product category*	Näytteet yhteensä Prov totalt *Samples total*	Määräystenvastaisia näytteitä Prov som gjorts mot bestämmelser *Non-complying samples*	Tutkimuksia/näyte Undersökningar/prov *Analyses/sample*	Toimenpiteitä Åtgärder *Actions*
	kpl - st - *no*	%	kpl - st - *no*	
Maito ja maitovalmisteet - Mjölk och mjölkprodukter - *Milk and dairy products*	1 759	4	1,4	42
Eräät ravintorasvat ja öljyt - Vissa livsmedels fetter och oljor - *Certain fats and oils*	262	21	2,1	28
Liha ja lihavalmisteet, riista ja siipikarja - Kött och köttprodukter, vilt och fjäderfä - *Meat and meat products, game and poultry*	4 075	11	1,5	291
Muna ja munavalmisteet - Ägg och äggprodukter - *Egg and egg products*	76	7	1,5	2
Kala ja -valmisteet, äyriäiset ja simpukat - Fisk och fiskprodukter, kräftdjur och musslor - *Fish and fish products, molluscs and mussels*	1 959	13	1,6	157
Vilja- ja leipomovalmisteet - Spannmåls- och bageriprodukter - *Grain mill and bakery products*	839	9	1,5	40
Hedelmät ja vihannekset sekä niistä tehdyt valmisteet - Frukt och grönsaker och av dessa tillverkade produkter - *Fruit and vegetables, processed also*	4 310	8	1,5	199
Pähkinät, pähkinätuotteet ja coctailsnacksit - Nötter, nötprodukter och snacks - *Nuts, nut products and snacks*	13	0	2,7	0
Valmisruoat - Färdig mat - *Prepared food*	2 238	10	1,5	157
Keitot, liemet ja kastikkeet - Soppor, buljonger och såser - *Soups, bouillons and dressings*	482	6	1,5	24
Jäätelöt ja jälkiruoat - Glass och efterrätter - *Ice cream and desserts*	965	8	1,4	49
Yrtit ja mausteet - Örter och kryddor - *Herbs and spices*	26	4	1,0	1
Mehut, juomat, kivennäisvesi ja pakattu vesi - Safter, drycker, mineralvatten och förpackat vatten - *Juices, beverages, sparkling and still water*	208	22	1,2	42
Makeiset, hunaja ja sokeri - Sötsaker, honung och socker - *Confectioneries, honey and sugar*	39	0	1,0	0
Kaakao, kaakaovalmisteet, kahvi ja tee - Kakao, kakaoprodukter, kaffe och te - *Cocoa, cocoa products, coffee and tea*	3	0	1,3	0
Lisäaineet - Tillsatsämnen - *Additives*	5	20	1,2	1
Erityisruokavaliovalmisteet - Dietiska produkter - *Foodstuffs for particular nutritional uses*	37	8	1,1	0
Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvat tarvikkeet - kommer i beröring med livsmedel - *Materials intended to come into contact with foodstuffs*	4 419	11	1,0	248
Muut tuotteet - Övriga produkter - *Other products*	890	15	1,0	70
Yhteensä - Totalt - *Total*	22 605	10	1,4	1 351

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

4.4.

Hedelmien, vihannesten ja viljojen torjunta-ainejäämien valvonnassa analysoitujen näytteiden lukumäärä ja tulokset vuonna 2007

Antal analyserade prov och resultat av tillsynen i fråga om bekämpningsmedelsrester i frukt, grönsaker och spannmål år 2007

Number of samples and results of pesticide residue monitoring of fruit, vegetables and cereals, 2007

Tuoteryhmä Produktgrupp *Product category*		Alkuperä - Ursprung - *Origin* Suomi Finland *Finland*	 Muut EU-maat Övriga EU-länder *Other EU countries*	 Muut kuin EU-maat Länderna utanför EU *Other than EU countries*	 Yhteensä Totalt *Total*
Valvonta- ja seurantanäytteet - Övervaknings- och uppföljningsprover *Surveillance and follow-up enforcement sampling*					
Hedelmät ja vihannekset - Frukt och grönsaker -	A	251	580	562	1 393
Fruits and vegetables	B	2 %	7 %	9 %	7 %
Viljat - Spannmål -	A	15	18	177	210
Cereals	B	0 %	0 %	0 %	0 %
Prosessoidut elintarvikkeet - Förädlade produkter -	A	34	223	210	467
Processed products	B	0 %	0 %	7 %	3 %
Lastenruoat - Barnmat -	A	0	26	0	26
Baby food	B	-	0 %	-	0 %
Yhteensä 2007 - Totalt 2007 - *Total 2007*	A	300	847	949	2 096
	B	1 %	5 %	7 %	5 %
2006	A	352	806	866	2 024
	B	0 %	5 %	9 %	6 %
2005	A	356	843	856	2 055
	B	0 %	6 %	7 %	5 %

A = lukumäärä - st - *number*

B = määräystenvastaisten näytteiden osuus (%) - andel (%) av antibestämmelseprov *-proportion (%) of non-complying samples*

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Tullilaboratorio
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira och Tullaboratoriet
Source: Finnish Food Safety Authority Evira and Customs Laboratory

4.5.

Elintarvikevälitteiset ruokamyrkytysepidemiat aiheuttaneen elintarvikkeen mukaan vuosina 2001 - 2006

Livsmedelsburna matförgiftningsepidemier enligt förorsakande livsmedel åren 2001 - 2006

Food borne food poisoning epidemics by causative foodstuff, 2001 - 2006

Elintarvike Livsmedel *Foodstuff*	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Lkm - St - Number					
Liha ja lihavalmisteet - Kött och köttprodukter - *Meat and meat products*	10	3	4	7	12	5
Maito ja maitovalmisteet - Mjölk och mjölkprodukter - *Milk and milk products*	1	-	1	-	1	1
Muna ja munavalmisteet - Ägg och äggprodukter - *Egg and egg products*	1	-	-	1	1	-
Kala ja kalavalmisteet - Fisk och fiskprodukter - *Fish and fish products*	7	2	2	4	5	5
Vilja ja viljavalmisteet - Spannmål och spannmålsprodukter - *Cereals and cereal products*	2	1	-	3	3	4
Kasvikset ja kasvistuotteet - Grönsaker och grönsaksprodukter - *Vegetables and vegetable products*	8	9	3	5	6	13
Tuntematon tai useita ruokia - Okänt eller flera matvaror - *Unknown or many foods*	22	18	12	20	22	12
Muut - Andra - *Others*	1	2	-	1	-	2
Yhteensä - Totalt - *Total*	52	35	22	41	50	42

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira

Source: Finnish Food Safety Authority Evira

4.6.
Elintarvikevälitteiset ruokamyrkytysepidemiat käsittelyvirheen mukaan vuosina 2001 - 2006
Livsmedelsburna matförgiftningsepidemier enligt hanteringsfel åren 2001 - 2006
Food borne food poisoning epidemics by type of mishandling, 2001 – 2006

Käsittelyvirhe Hanteringsfel *Mishandling*	Vuosi 2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Lkm - St - *Number*					
Saastunut raaka-aine - Kontaminerad råvara - *Contaminated raw material*	5	5	4	6	7	6
Ristikontaminaatio - Korskontamination - Cross contamination	-	1	1	1	1	2
Riittämätön jäähdytys - Otillräcklig nedkylning - Inadequate refrigeration	10	4	2	4	4	6
Riittämätön kuumennus - Otillräcklig upphettning - Inadequate cooking	6	7	2	4	3	6
Riittämätön pesu - Otillräcklig rengöring - Inadequate washing	-	1	-	-	1	-
Puutteelliset tilat - Bristfälliga lokaler - Inadequate facilities	3	1	1	2	2	1
Virheellinen säilytyslämpötila - Fel förvaringstemperatur - Improper storage tempera	10	4	4	4	9	7
Virheellinen kuljetuslämpötila - Fel transporttemperatur - Improper transportation ter	1	-	-	-	6	1
Liian pitkä säilytysaika - För lång lagringstid - Overlong storage	5	3	3	3	3	5
Infektoitunut työntekijä - Infekterad arbetstagare - Infected employee	11	13	2	8	11	5
Puutteellinen käsihygienia - Bristfällig handhygien - Inadequate hand hygiene	-	-	-	-	-	2
Muu tekijä - Annan faktor - Other factor	6	4	2	-	-	-
Tuntematon tekijä - Okänd faktor - Unknown factor	19	10	9	16	26	25
Yhteensä - Totalt - *Total*	76	53	30	48	73	66

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

4.7.

Elintarvike- ja vesivälitteiset ruokamyrkytysepidemiat ja niissä sairastuneet vuosina 2001 - 2006
Livsmedels- och vattenburna matförgiftningsepidemier och antal personer som insjuknat i dem.åren 2001 - 2006
Food and water borne food poisoning epidemics and number of cases of illness, 2001 – 2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ruokamyrkytysepidemiat - Matförgiftningsepidemier - *Food poisoning epidemics*						
Elintarvikevälitteiset - Livsmedelsburna - *Food borne*	52	35	22	41	50	42
Vesivälitteiset - Vattenburna - *Water borne*	6	3	11	7	5	4
Yhteensä - totalt - *total*	58	38	33	48	55	46
Sairastuneiden määrät - Antal insjuknade - *Number of cases of illness*						
Elintarvikevälitteiset - Livsmedelsburna - *Food borne*	1 423	790	488	994	1 338	1 341
Vesivälitteiset - Vattenburna - *Water borne*	1 103	334	565	277	790	114
Yhteensä - totalt - *total*	2 526	1 124	1 053	1 271	2 128	1 455

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

4.8.

Ruokamyrkytysrekisterin elintarvikevälitteisten epidemioiden ja tartuntatautirekisterin tietojen vertailu vuosina 2001 - 2006
Jämförelse av uppgifter om livsmedelsburna epidemier i matförgiftningsregistret med uppgifterna i epidemiregistret åren 2001–2006
Comparison of data on food borne epidemics in the National Food Poisoning Register with the data in the National Infectious Disease Register, 2001 – 2006.

Vuosi År *Year*	Ruokamyrkytysrekisteri Matförgiftningsregister *Food Poisoning Register* (Evira)	Tartuntatautirekisteri Epidemiregister *Infectious Disease Register* (KTL)	
	Sairastuneet Insjuknade *Cases of illness*	Suolistoinfektiot Tarminfektioner *Gastrointestinal infections*	
		Kotimaiset Inhemska *National*	Kaikki tapaukset Alla fall *All cases*
	Lkm - St - *Number*	Lkm - St - *Number*	
2001	1 253	502	7 466
2002	89	439	6 914
2003	144	324	6 248
2004	114	332	6 680
2005	111	1 336	7 310
2006	511	964	6 930

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Kansanterveyslaitos KTL
Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira och Folkhälsoinstitutet
Source: Finnish Food Safety Authority Evira and National Public Health Institute

Laatuseloste

Tilastotietojen relevanssi

Julkaisun ensimmäiseen lukuun on koottu tietoja koko elintarvikeketjun toimijoista ja toiminnasta alkutuotannosta kuluttajaan. Luku sisältää tietoja maatilojen lukumääristä, elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumääristä sekä elintarvikkeiden vähittäiskaupanalan ja ravitsemustoimintaa harjoittavien yritysten toimipaikkojen lukumääristä. Luku sisältää myös tietoja viljan, lihan, maidon ja kananmunien tuotantomääristä. Lisäksi tämä luku sisältää tietoa kuluttajien ja asuntokuntien määristä sekä elintarvikkeiden kulutuksesta. Tietolähteinä on käytetty Tiken maatilarekisteriä ja kasvinviljelytilastoja sekä meijeri-, teurastamo- ja kananmunien tuotantotilastoja sekä Ravintotasetta. Tarkemmat tiedot Tiken tilastoista löytyvät Matilda-tietopalvelusta. Tietolähteenä on käytetty myös Tilastokeskuksen yritysrekisterin vuositilastoa, teollisuuden alue- ja toimialatilastoa sekä väestötilastoja. Tiedot on esitetty pääasiassa koko maan tasolla.

Toiseen lukuun on koottu luomutuotannon tilastoja. Luku sisältää tietoja luonnonmukaisessa tuotannossa olevien tilojen lukumääristä, niiden peltoaloista ja pellon käytöstä sekä kotieläinten lukumääristä. Luku sisätää myös luomusadon määriä ja sen käytön jakautumista maatiloilla. Mukaan on otettu puutarhakasvien luomusatoja perustuen Puutarhayritysrekisteriin. Tässä luvussa on mukana on myös luomutoimijoiden ja -valvonnan tietoja. Tietolähteinä on käytetty Tiken maatilarekisteriä sekä keväällä 2007 ja 2008 luomutiloille tehtyä luomusato- ja sadonkäyttökyselyä. Valvonnan osalta tietolähteenä on käytetty Eviran luonnonmukaisen tuotannon valvontaraporttia.

Kolmas luku sisältää tietoja kotieläinten lukumääristä, terveydestä ja hyvinvoinnista. Lukuun on sisällytetty rehuvalmistus ja rehuvalvonta oleellisena osana eläinten hyvinvointia. Lisäksi luku sisältää tietoja eläinsuojetarkastuksista. Tiedot kotieläinten lukumääristä on saatu Tiken maatilarekisteristä. Muut kotieläintiedot ovat Eviran hallinnollisista raporteista. Eläinsuojelurikoksissa tietolähteenä on käytetty Tilastokeskuksen oikeustilastoja.

Neljännen luvun julkaisusta muodostaa elintarviketurvallisuus. Mukaan on valikoitu tietoja kunnallisen elintarvikevalvonnan toiminnasta alueittain ja valvontakohdetyypeittäin. Luku sisältää tietoja myös kasvinsuojeluainejäämävalvonnasta. Lisäksi tähän lukuun on kerätty tietoja ruokamyrkytysepidemioista. Tietolähteinä on käytetty Eviran laatimia hallinnollisia raportteja sekä Kansanterveyslaitoksen tartuntatautirekisteriä. Tiedot on esitetty pääasiassa koko maan tasolla.

Keskeiset käsitteet ja määritelmät on esitetty omana kokonaisuutena. Alueelliset luokitukset perustuvat tietojen viiteajankohtana voimassa olleisiin alueisiin.

Tiken tilastotuotanto ja muiden tietolähteiden käyttö perustuu lakiin maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta (1200/1992), lakiin maaseutuelinkeinotilastoista (1197/1996), lakiin maaseutuelinkeinorekisteristä (1515/1994) ja tilastolakiin (280/2004). Muiden tietolähteiden käyttö perustuu tilastolakiin (280/2004).

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Pellolta pöytään -tilastojulkaisun tietojen oikeellisuuden ja tarkkuuden taso perustuu julkaisussa käytettyjen tietolähteiden laatuun. Julkaisuun on valikoitu oman aihealueensa luotettavimpia saatavilla olevia tietolähteitä, kuten hallinnollisia rekistereitä ja tietokantoja sekä tilastoja.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Pellolta pöytään -tilastojulkaisu ilmestyy nyt kolmatta kertaa. Julkaisu ilmestyy vuosittain vuoden lopussa.

Julkaisussa esitetyt tiedot ovat lopullisia. Maatilojen rakenteen osalta tiedot kuvaavat kesän 2007 tilannetta. Kotieläintuotannon rakenteen osalta viiteajankohdat ovat seuraavat: nautaeläimet 1.5.2007, siat 1.4.2007, lampaat ja vuohet 1.6.2007, siipikarja 1.4.2007 ja hevoset 1.4.2007. Viljelykasvien satotiedot perustuvat vuosittain tehtävään satolaskelmaan, johon tiedot saadaan lokamarraskuun satotiedusteluista. Maatilatutkimusten viiteajankohtana on puolestaan kesä- ja joulukuu. Elintarvike- ja rehuvalvontaa sekä kotieläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien tietojen osalta viiteajankohtana on kunkin kalenterivuoden loppu.

Tietojen saatavuus sekä läpinäkyvyys ja selkeys

Pellolta pöytään -tilastojulkaisu sisältää taulukoiden lisäksi graafisia kuvioita ja teemakarttoja. Mukana on myös yhteenveto ja kuvaus kussakin osiossa käsiteltävästä aihepiiristä.

Käsillä olevan julkaisun lisäksi tietoja elintarviketalouden toiminnasta julkaistaan monipuolisesti Tiken muissa tilastojulkaisuissa ja verkkopalveluissa (www.matilda.fi). Elintarviketurvallisuuteen, luomutuotantoon, elintarvike- ja rehuvalvontaan sekä kotieläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tietoja on saatavilla muun muassa Eviran julkaisuista ja verkkopalveluista.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Julkaisussa esitetyt maatalouden ja kotieläintuotannon rakennetta kuvaavat tiedot ovat vertailukelpoisia muun muassa maatilarekisterin tietojen kanssa. Kasvinviljely-, teurastamo-, meijeri- ja kananmunatuotannon tiedot ovat vertailukelpoisia muiden Tiken tuotantotilastojen tietoja sisältävien julkaisujen kanssa. Vastaavasti elintarviketeollisuutta kuvaavat tiedot ovat vertailukelpoisia Tilastokeskuksen yritys- ja toimialarakennetta kuvaavien tilastojen kanssa. Elintarvike- ja rehuvalvontaa sekä kotieläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevat tiedot ovat pääsääntöisesti vertailukelpoisia kunkin osa-alueen valvontaviranomaisen julkaisemien tietotuotteiden kanssa. ■

Käsitteitä ja määritelmiä

Alkutuotanto

Alkutuotannon tuotteiden tuotanto, kasvatus ja viljely, myös sadonkorjuu, lypsäminen ja kaikki eläintuotannon vaiheet ennen teurastusta. Se sisältää myös metsästyksen, kalastuksen ja luonnonvaraisten tuotteiden keräämisen.

Asuntokunta

Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt.

Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tehtävänä on valvoa ja edistää kaikkien elintarvikkeiden turvallisuutta, asianmukaista laatua ja koostumusta sekä ehkäistä ja poistaa elintarvikkeista johtuvia terveyshaittoja. Käytännön valvonta tapahtuu pääasiassa kunnissa. Lääninhallitukset ohjaavat kuntien suorittamaa valvontaa ja Elintarviketurvallisuusvirasto Evira johtaa ja kehittää valvontaa koko maan tasolla. Myös yritykset itse valvovat tuottamiensa ja myymiensä elintarvikkeiden laatua ja määräystenmukaisuutta. Omavalvonnasta säädetään lainsäädännössä ja viranomaiset valvovat sen toteutusta.

Luomu

Lyhenne sanasta luonnonmukainen.

Luomutila

Viljelmä, kasvihuone, sienten kasvattamo tai keruualue, joka kuuluu Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksen mukaiseen valvontajärjestelmään. Luomutila ei voi sisältää tuotantoyksiköitä, joissa harjoitetaan tavanomaista tuotantoa. Tilasta, jonka kasvintuotanto on luonnonmukaista mutta eläintuotanto tavanomaista, ei voi käyttää luomutila-nimitystä.

Luomutuotanto

Luomutuotannolla tarkoitetaan tuotantotapaa, joka määritellään Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksessa.

Maatila

Maatilalla tarkoitetaan niin sanottua aktiivitilaa, jolla on käytössä olevaa maatalousmaata vähintään yksi hehtaari ja joka harjoittaa maataloustuotantoa. Myös tilat, joilla on tätä vähemmän käytössä olevaa maatalousmaata, on otettu mukaan mikäli niiden taloudellinen koko on vähintään yksi eurooppalainen kokoyksikkö (ESU) eli 1 200 euroa. Ennen vuotta 2000 aktiivitilaksi määriteltiin tila, jolla on hallinnassaan vähintään yksi hehtaari peltoa ja puutarhaa ja jolla on maataloustuotantoa tai muuta yritystoimintaa. Vuodesta 1995 lähtien aktiivitiloihin on luettu metsätaloutta tai muuta yritystoimintaa harjoittavista tiloista vain ne, joilla on peltoa viljelyksessä.

Omavalvonta

Omavalvonnalla tarkoitetaan elintarvikealan toimijan suunnitelmallisia toimia, joilla yrittäjä itse tunnistaa ja valvoo yrityksensä toiminnan tai toimintojen hygieenisiä riskikohtia. Omavalvontasuunnitelma sisältää muun muassa tiedot riskikohtien valvontaan sovellettavista toimenpiderajoista sekä ohjeet mahdollisten toimenpiderajojen ylitysten aiheuttamista toimintatavoista. Elintarvikealan yrittäjän on pidettävä kirjaa sekä omavalvonnan tuloksista että virheiden korjaamiseksi tehdyistä toimenpiteistä.

Ruokamyrkytys

Ruokamyrkytyksellä tarkoitetaan ruuan tai talousveden nauttimisen välityksellä saatua tarttuvaa tautia tai myrkytystä.

Ruokamyrkytysepidemia

Ruokamyrkytysepidemialla tarkoitetaan tapausta, jossa vähintään kaksi henkilöä on saanut oireiltaan samanlaatuisen sairauden nautittuaan samaa alkuperää olevaa ruokaa tai talousvettä, ja missä epidemiologisesti kyseinen ruoka tai vesi voidaan todeta sairauden lähteeksi.

Siirtymävaihe

Luonnonmukaisessa tuotannossa siirtymävaiheella tarkoitetaan aikaa, jolloin peltoa on viljeltävä luonnonmukaisen tuotannon menetelmin, mutta tuotteiden markkinoiminen ei ole vielä mahdollista luonnonmukaiseen tuotantoon viittaavin merkinnöin.

Tartuntatautirekisteri

Tartuntatautirekisteri on Kansanterveyslaitoksen ylläpitämä valtakunnallinen rekisteri, johon tehdään ilmoitukset noin 70 nimetyn taudinaiheuttajamikrobin löydöksistä.

Toimipaikka

Toimipaikka on yhden yrityksen omistama, yhdessä paikassa sijaitseva ja yhdellä toimialalla toimiva eli pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluja tuottava yksikkö. Varsinainen toimipaikka harjoittaa yrityksen normaalia tuotantotoimintaa. Toimipaikkoja ovat esim. tehdas, myymälä, toimisto ja verstas. Liikenteessä ja rakennustoiminnassa toimipaikka on pää- tai piirikonttori, josta toimintaa johdetaan. Aputoimipaikka sijaitsee erillään varsinaisesta tuotantotoiminnasta ja se tuottaa palveluja vain yritykselle itselleen. Aputoimipaikkoja ovat esimerkiksi yrityksen pääkonttori, varasto omia tavaroita varten tai korjaamo omien ajoneuvojen korjaamista varten. Tilastoon tulevat toimipaikat, jotka tarkasteluvuonna toimivat yli puoli vuotta ja lisäksi ne työllistivät enemmän kuin puoli henkilöä tai niiden liikevaihto ylittää tietyn rajan.

Tuotantosuunta

Tuotantosuunnalla tarkoitetaan maatilan päätuotantosuuntaa eli taloudellisesti merkittävintä maatalouden tuotantosuuntaa, joka määräytyy vuoden aikana normaalioloissa saatujen bruttotulojen perusteella. Tieto saadaan vuosittain tukea hakeneilta tiloilta maatalouden tukihakemuslomakkeilta ja on tällöin viljelijän itsensä ilmoittama. Tukea hakemattomien tilojen tieto määritetään tuotannonalojen ja vakioitujen katteiden avulla.

Valvontakohde

Valvontakohteella tarkoitetaan ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä säädettyjen viranomaistoimenpiteiden, kuten tarkastusten, näytteenoton, mittausten, neuvonnan tai päätöksenteon kohteena olevaa toimijaa, toimintoa tai toimipaikkaa.

Vierasaine

Vierasaineet ovat ravintoon kuulumattomia, sinne joutuneita tai jääneitä kemiallisia aineita. Vierasaineet eivät ole elintarvikkeen valmistuksessa käytettyjä aineita eivätkä lisäaineita. Vierasaineita ovat esimerkiksi torjunta-aineet, raskasmetallit sekä ympäristömyrkyt.

Zoonoosi

Zoonoosit ovat tauteja, jotka voivat luonnollisella tavalla tarttua suoraan tai välillisesti eläimen ja ihmisen välillä. Välillinen tartunta voi tapahtua esimerkiksi elintarvikkeiden, vedena tai hyönteisten välityksellä. Zoonoosien aiheuttajiin kuuluu bakteereita, viruksia, loisia ja sieniä.

Karttaluettelo

Förteckning över kartor

List of Maps

1.1. **Maatilojen lukumäärä vuonna 2007 -** Antal gårdar år 2007 **-** *Number of farms, 2007*
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

1.2. **Lihantuotanto vuonna 2007 -** Köttproduktion år 2007 - *Meat production, 2007*
Lähde: Tike, Teurastamotilasto - Källa: Tike, Slakteristatistik - *Source: Tike, Slaughterhouse statistics*

1.3. **Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä vuonna 2006 -**
Antal arbetsställen inom livsmedelsindustri år 2006 -
Number of establishments in food industry, 2006
Lähde: Tilastokeskus, Teollisuuden alue- ja toimialatilasto -
Källa: Statistikcentralen, Områdes- och näringsgrensstatistik över industrin
Source: Statistics Finland, Regional and industrial statistics on manufacturing

1.4. **Suomessa vakinaisesti asuva väestö vuonna 2007 -** Befolkning som är fast bosatt i Finland år 2007 -
The permanent resident population of Finland, 2007
Lähde: Tilastokeskus - Källa: Statistikcentralen - *Source: Statistics Finland*

2.1. **Luomutilojen lukumäärä vuonna 2007 -** Antal ekogårdar år 2007 - *Number of organic farms, 2007*
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

3.1. **Kotieläintilojen lukumäärä vuonna 2007** - Antal husdjurgårdar år 2007 - *Number of organic animal farms, 2007*
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

3.2. **Kotieläintilojen lukumäärä vuonna 1997** - Antal husdjurgårdar år 1997 - *Number of organic animal farms, 1997*
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Registe*

4.1. **Kunnallisen elintarvikevalvonnan valvontakohteiden lukumäärä vuonna 2007** -
Antal kontrollobjekt inom den kommunala livsmedelstillsynen år 2007 -
Number of control objects of municipal food control, 2007
Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira - Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira -
Source: Finnish Food Safety Authority Evira

Kuvioluettelo

Förteckning över figurer

List of Figures

1.1. **Maatilojen lukumäärä ja keskimääräinen nautaeläinten määrä tilalla vuosina 1995 - 2007 -**
Antal gårdar och medelantal nötkreatur på gårdarna åren 1995 - 2007 -
Number of farms and average number of cattle on farms, 1995 - 2007
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

1.2. **Tärkeimpien viljelykasvien sadot vuosina 1993 - 2007 -** De viktigaste odlingsväxternas totalskörd åren 1993 - 2007 -
T*otal yields of the most important crops, 1993 - 2007*
Lähde: Tike, Viljelykasvien satotiedustelu - Källa: Tike, Förfrågan om skörden av odlingsväxter -
Source: Tike, Crop yield survey

1.3. **Lihan kokonaistuotanto eläinlajeittain vuosina 1995 - 2007 -** Totalproduktion av kött enligt djurslag åren 1995 - 2007 - *Total meat production by species, 1995 - 2007*
Lähde: Tike, Teurastamotilasto - Källa: Tike, Slakteristatistik - *Source: Tike, Slaughterhouse statistics*

1.4. **Elintarviketeollisuuden toimipaikkojen lukumäärä toimialoittain vuosina 2001 - 2006 -**
Antal arbetsställen inom livsmedelsindustrin enligt bransch åren 2001 - 2006 -
Number of establishments in food industry by branch, 2001 - 2006
Lähde: Tilastokeskus, Teollisuuden alue- ja toimialatilasto - Källa: Statistikcentralen, Områdes- och näringsgrensstatistik över industrin - *Source: Statistics Finland, Regional and industrial statistics on manufacturing*

1.5. **Elintarvikkeiden kulutus vuosina 1987, 1997 ja 2007 -**
Konsumtion av livsmedel åren 1987, 1997 och 2007 - *Consumption of foodstuff, 1987, 1997 and 2007*
Lähde: Tike, Ravintotase - Källa: Tike, Näringsbalans - *Source: Tike, Balance sheet for food commodities*

2.1. **Luomuhyväksytty ja siirtymävaiheessa oleva ala vuosina 2000 - 2007 -**
Ekogodkänd areal och omläggningsskede åren 2000 - 2007 - *Certified organic and in-conversion area, 2000 - 2007*
Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira - Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira - *Source: Finnish Food Safety Authority Evira*

2.2. **Luomusadon 2007 käyttö luomuna tai tavanomaisena -** Användningen av ekoskörd 2007 som eko-vara eller konventionell vara - *Use of organic production 2007 as organic production or conventional*
Lähde: Tike, Luomusato- ja sadonkäyttötutkimus, maaliskuu 2008 - Källa: Tike, Förfrågan om ekoskördar i mars 2008 -
Source: Tike, Enquiry of organic yield in March 2008

2.3 **Luomusadon 2007 käyttö maatilalla tai myynti maatilalta** - Användningen av ekoskörd 2007 på gården eller försälj ning från gården - *Use of organic production 2007 on farm or sale from farm*
Lähde: Tike, Luomusato- ja sadonkäyttötutkimus, maaliskuu 2008 - Källa: Tike, Förfrågan om ekoskördar i mars 2008 -
Source: Tike, Enquiry of organic yield in March 2008

3.1. **Kotieläintilojen lukumäärä vuosina 1995 - 2007 -** Antal husdjurgårdar åren 1995 - 2007 -
Number of organic animal farms, 1995 - 2007
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

3.2. **Kotieläinten lukumäärä vuosina 1995 - 2007 -** Antal husdjur åren 1995 - 2007 - Number of livestock, 1995 - 2007
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

3.3. **Siipikarjan lukumäärä vuosina 1995 - 2007 -** Antal husdjur (fjäderfä) åren 1995 - 2007 -
Number of animals (poultry), 1995 - 2007
Lähde: Tike, Maatilarekisteri - Källa: Tike, Lantbruksregister - *Source: Tike, Farm Register*

4.1. **Kunnallisen elintarvikevalvonnan valvontakohteet vuosina 1998 - 2007 -** Kontrollobjekt inom den kommunala livsmedelstillsynen åren 1998 - 2007 - *Control objects of municipal food control, 1998 - 2007*
Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira - Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira - *Source: Finnish Food Safety Authority Evira*

4.2. **Kasvinsuojeluaineiden myynti vuosina 2000–2007 -** Försäljning av bekämpningsmedel åren 2000–2007 - *Sale of pesticides, 2000–2007*
Lähde: Tike, Maatilatilastollinen vuosikirja - Källa: Tike, Lantbruksstatistisk årsbok - *Source: Tike, Yearbook of Farm Statistics*

4.3. **Ruokamyrkytysepidemioissa sairastuneiden määrät vuosina 2001 - 2006 -** Antal personer som insjuknat i demier åren 2001 – 2006 - *Number of cases of illness in food poisoning epidemics, 2001 – 2006*
Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira - Källa: Livsmedelssäkerhetsverket Evira - *Source: Finnish Food Safety Authority Evira*

Tike

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TIETOPALVELUKESKUS

Tike, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus
Tilastoryhmä
PL 310
00023 Valtioneuvosto
Puhelin 020 77 2005
www.mmmtike.fi

Tike, Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral
Statistik
PB 310
00023 Statsrådet
Telefon 020 77 2005
http://www.mmmtike.fi/sv/index.html

Tike, Information Centre of the Ministry of Agriculture and Forestry
Statistics
PO BOX 310
FIN-00023 Government
HELSINKI FINLAND
Phone +358 20 77 2005
http://www.mmmtike.fi/en/index.html